

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra sociologie

Diplomová práce

2023

Bc. Anna Rokosová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra sociologie

Sexuální asistence jako objekt mediální spektakularizace

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Anna Rokosová

Studijní program: Sociologie

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Jaroslava Hasmanová Marhánková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2.5.2023

Bc. Anna Rokosová

Bibliografický záznam

ROKOSOVÁ, Anna. *Sexuální asistence jako objekt mediální spektakularizace*. Praha, 2023. 101 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií, Katedra sociologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Mgr. Jaroslava Hasmanová Marhánková, Ph.D.

Rozsah práce: 196 755 znaků s mezerami

Abstrakt

V mé diplomové práci se zabývám problematikou mediální spektakularizace v kontextu poskytování služby sexuální asistence. Má práce obsahuje kritickou diskurzivní analýzu vybraných online příspěvků s tímto tématem u vybraných českých médií. Těmito médii jsou Novinky.cz, iDnes.cz, Aktuálně.cz a Blesk.cz. Jelikož v Česku začala být poprvé tato služba poskytována na podzim roku 2015, využívám aktivnější debaty na toto téma právě v pozdějších letech. Cílem mé diplomové práce je upozornit na spektakularizaci tématu sexuální asistence ve vybraných médiích, identifikovat legitimizační prostředky a definovat diskurzivní roviny, které se v mediálním prostoru objevují. Následně se zaměřuji na aktéry, kteří se na téma sexuální asistence v médiích vyjadřují, ať už aktivně či nikoliv. Důležitým tématem mé práce je normativita, jakožto sociální konstrukt (disability studies, sociální role) a stigmatizace s tím spojená. Následně využívám vybraných médií, kde analyzuji transformaci tématu skrze jeho spektakularizaci a poukazuji na disciplinaci tématu přes jeho rámec. Upozorňuji ve své práci na to, v jaký sociální obraz média službu sexuální asistence přetváří, jak se zde odráží detabuizace tématu, jak se zde promítají představy o genderových rolích, normativita tělesnosti a sexuality či stereotypizace, a jaké praktiky média využívají pro vytváření tzv. spektaklu. Následně analyzuji, jaký to má dopad na utváření obrazu sexuální asistence. Ve své práci se snažím otevírat debatu prostřednictvím dalších sociálních obrazů v kontextu sexuální asistence, které se ve vybraných textech nabízejí. Na základě analýzy potvrzují přítomnost spektakularizace a pracuji s koncepty freak show, monstrózností těl či aspektem moci.

Abstract

In my diploma thesis I deal with the issue of media spectacularization in the context of the provision of sexual assistance services. My thesis includes a critical discursive analysis of selected online posts with this topic in selected Czech media. These media are Novinky.cz, iDnes.cz, Aktuálně.cz and Blesk.cz. Since this service first has started to be provided in the Czech Republic in the autumn of 2015, I take advantage of the more active debate on this topic in later years. The aim of my thesis is to highlight the spectacularization of the topic of sexual assistance in selected media, to identify the legitimizing means and to define the discursive levels that appear in the media space. Subsequently, I focus on the actors who speak on the topic of sexual assistance in the media, whether actively or not. An important

theme of my thesis is normativity as a social construct (disability studies, social roles) and the stigma associated with it. Afterwards, I used selected media to analyse the transformation of the topic through its spectacularisation and point out the disciplining of the topic through its frame. In my thesis, I draw attention to the social image that the media transforms the sexual assistance service into, how the detabulation of the topic is reflected here, how ideas about gender roles, the normativity of corporeality and sexuality or stereotyping are projected here, and what practices the media use to create the so-called spectacle. Then, I analyse how this has an impact on the formation of the image of sexual assistance. In my thesis, I try to open up the debate through other social images in the context of sexual assistance offered in the selected texts. Based on the analysis, I confirm the presence of spectacularisation which is based on the concepts of freak shows, the monstrosity of bodies or the aspect of power.

Klíčová slova

Sexuální asistence, legitimita, české webové zpravodajství, média, normativita tělesnosti, postižení, spektakularizace, sexualita, sociální obraz, diskurz, stereotyp, genderové role

Keywords

Sexual assistance, legitimacy, Czech web news, media, normativity of the corporeality, disability, spectacularization, sexuality, social image, discourse, stereotype, gender role

Title

Sexual assistance as an object of media spectacularization

Poděkování

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala mé vedoucí práce PhDr. Mgr. Jaroslavě Hasmanové Marhánkové, Ph.D. za její ochotu, pečlivost a čas, který mi věnovala.

Obsah

1. ÚVOD	11
2. TEORETICKÉ UKOTVENÍ	14
SEXUÁLNÍ ASISTENCE V ČESKÉ REPUBLICE	14
<i>Legislativní rámec sexuální asistence v ČR</i>	16
<i>Vzdělávání sexuálních asistentů a asistentek</i>	17
SEXUÁLNÍ ASISTENCE V ZAHRANIČÍ	18
SEXUALITA	20
DISABILITY STUDIES	21
<i>Monstróznost těla</i>	23
<i>Freak show</i>	24
SPEKTAKULARIZACE	25
3. METODOLOGIE	28
DISKURZIVNÍ ANALÝZA	28
KRITICKÁ DISKURZIVNÍ ANALÝZA	29
<i>Deskripce</i>	31
<i>Interpretace</i>	32
<i>Explanace</i>	32
VÝBĚR MÉDIÍ	33
VÝZKUMNÉ OTÁZKY	34
KÓDOVÁNÍ	34
JAK SE USTANOVUJE LEGITIMITA?	38
1) <i>Legitimizace skrze motiv altruismu a pomoci</i>	38
2) <i>Legitimizace skrze zamezení zdravotním a společenským problémům</i>	41
3) <i>Legitimizace sexuální asistence formou osvěty</i>	42
4) <i>Legitimizace sexuální asistence prostřednictvím poskytování kvalifikované služby</i>	43
5) <i>Hledisko legitimacy sexuální asistence jako komplexní služby</i>	46
6) <i>Legitimizace na základě vysoké poptávky</i>	48
7) <i>Legitimizace skrze příklady dobré praxe</i>	49
8) <i>Legitimizace prostřednictvím hlediska normativity</i>	49
9) <i>Legimitita ustanovena na základě legislativního hlediska prostřednictvím autorit</i>	50
10) <i>Legitimizace sexuální asistence na základě úniku ze sexuálního businessu – prostituce</i>	51
JAKÉ TYPY DISKURZŮ VE VYBRANÝCH TEXTECH OBJEVUJÍ?	52
1) <i>Diskurz sexuální asistence jako pomoc hendikepovaným a seniorům</i>	52
2) <i>Diskurz sexuální asistence jako prostředek detabuizace základních potřeb</i>	53
3) <i>Diskurz sexuální asistence jako prostředek k nalezení vztahu a lásky</i>	55
4) <i>Diskurz sexuální asistence jako nedostatečné služby</i>	55

5) <i>Diskurz sexuální asistence jako nevhodné formy podpory pro klienty</i>	56
6) <i>Diskurz sexuální asistence jako formy prostituce</i>	57
KDO JSOU TITO AKTÉŘI? JAKÉ TYPY DISKURZŮ SE U NICH OBJEVUJÍ?	59
<i>Vytváření diskurzů samotnými médii</i>	59
<i>Klienti a jejich zprostředkovatelé</i>	60
<i>Poskytovatelé sexuální asistence</i>	62
<i>Zástupci organizací</i>	63
<i>Další odborníci</i>	67
<i>Umělecká scéna</i>	68
<i>Veřejnost</i>	68
<i>Stát</i>	69
<i>Zahraniční organizace</i>	69
MAPA AKTÉRŮ	70
<i>Mapa aktérů: Sexuální asistence v ČR</i>	71
DALŠÍ SOCIÁLNÍ OBRAZY V KONTEXTU SEXUÁLNÍ ASISTENCE VE VYBRANÝCH TEXECH	72
PŘÍTOMNOST SPEKTAKULARIZACE VE VYBRANÝCH TEXTECH	75
<i>Vybrané texty podrobené diskurzivní analýze</i>	77
4. ZÁVĚR	83
5. SUMMARY	91
6. POUŽITÁ LITERATURA	99

Úvod

Sexuální asistence začala v České republice fungovat od podzimu roku 2015 (Freya, 2023a), tudíž se jedná o poměrně novou službu a též o službu velmi kontroverzní, multi-oborovou a do značné míry tabuizovanou. Tato služba má pomoci lidem s uspokojováním jejich sexuálních potřeb a přinést jim vyšší kvalitu života i lepší duševní zdraví. Nicméně tato služba není zcela jasně legislativně upravena a diskuze o této tématice je stále velmi polarizovaná a vyvolává etické a morální otázky. V současné době probíhají diskuse o vytvoření právního rámce pro sexuální asistenci, který by zajistil práva a ochranu jak pro poskytovatele, tak pro uživatele této služby. Někteří aktéři, jako například neziskové organizace, poskytovatelé či klienti, se zasazují o detabuizaci, osvětu a legitimitu sexuální asistence, zatímco jiní ji zpochybňují a obávají se negativních dopadů na společnost či způsobení újmy klientům. Pokud se téma sexuální asistence od počátku fungování v ČR pokusíme vyhledat v českých médiích, nalezneme dle Newton Media přes 1300 dokumentů zabývajících se tímto tématem. O takto kontroverzním tématu poskytování služby sexuální asistence je často pojednáváno v diplomových pracích studentů vysokých škol. Téma je diskutováno především na základě etických otázek, které služba vyvolává, ať už v rámci sociální práce, speciální pedagogiky, sociologie, sociální politiky či tělesné výchovy a sportu.

Má práce se zaměřuje na online příspěvky vybraných médií, kde je pojednáváno o různých aktérech sexuální asistence, ať už to jsou poskytovatelé služby, odborníci v podobě například sexuologů, zástupci veřejně prospěšných organizací, klienti a jejich zástupci či právníci a státní orgány. Tato práce využívá příspěvky vybraných médií v online prostoru, kdy se jedná o české online deníky: Aktuálně.cz, Novinky.cz, iDnes.cz a Blesk.cz.

Jak je známo z předchozích diplomových prací na téma sexuální asistence a postojů veřejnosti, můžeme se přesvědčit o tom, že zdrojem informací o sexuální asistenci jsou primárně masová média (Endlová, 2020), což je pro výběr tématu mé práce velmi zásadní informace. Ačkoli se nadpoloviční většina respondentů s tímto pojmem již setkala, skutečná informovanost o službě sexuální asistence není zdaleka tak velká. Respondenti nemají přehled o tom, kdo je cílová skupina, které je služba poskytována, kolik je v současnosti

alespoň přibližně v České republice sexuálních asistentů/asistentek a ani jaké možnosti služba vlastně poskytuje (Endlová, 2020). Ve své práci jsem navázala na tyto poznatky a prozkoumala jsem argumenty, které zaznívají ve veřejném prostoru mimo odborné diskuze. Mým výzkumným vzorkem jsou online webové stránky, které jsou veřejně dostupné.

Má práce poukazuje na odlišnou problematiku nežli dosavadní diplomové práce, budu se snažit vyobrazit různorodost diskurzů z pohledu odlišných aktérů a uchopit transformaci tohoto konceptu skrze spektakularizaci českými online médii. Nejde mi pouze o pohled určité cílové skupiny na dané téma, ale uvažuji o sexuální asistenci jako o konceptu, který v průběhu toho, jak se dostává do veřejného prostoru a stává se součástí veřejných debat, mění svůj mediální obraz, a tedy svou původní podobu. V rámci toho využívám inovativní teoretické ukotvení, které mi pomohlo smýšlet nad tématem komplexním a alternativním způsobem.

Mé teoretické ukotvení diplomové práce je založeno na normativitě, která se dotýká tématu sexuality, tělesnosti a jinakosti, které v nás budí strach a úzkost anebo zvýšenou pozornost, ať už v ohledu přespříliš pozitivním či naopak negativním. Právě postižení, které má často za důsledek vyvolávat v lidech strach, rozkládá sociální struktury a ustanovuje společenské hodnoty. Může se jednat například o mentální či tělesnou odlišnost, která vyčleňuje jedince. Jak nazývá tento efekt Kateřina Kolářová, jedná se zde o „vylučování z plného lidství“ (v našem případě je zde přehlížena sexualita člověka a uspokojení jeho základních potřeb). S ohledem na konkrétní postižení je toto lidství v představách společnosti definováno intelektuální způsobilostí a zdatností, progresivitou a rozvojem a také je zde kladen důraz na pokrok a schopnost jedince, kdy je poměřován jeho lidský potenciál. Je negativně považováno za protipól zdraví, civilizace či budoucího rozvoje. Tato jinakost by neměla definovat povahu člověka a být příčinou abjekce, stigmatizace či útlaku (Kolářová, 2012).

Mou práci jsem založila na teoretickém ukotvení, které vychází z disability studies, jenž se zaměřují na analýzu toho, jakým způsobem je v rámci biomedicínských a jiných diskurzů postižení patologizováno, medikalizováno či disciplinováno. Disability studies přispívají k sociální změně s pomocí analýzy vztahů znevýhodnění a nadvlády. *„Zakotvení disability studies v kritických a konstruktivistických paradigmatech má sloužit sociální změně a ideologická kritika, kterou disability studies nabízejí, má mj. vymanit tělesnou a mentální*

jinakost z esencionalizujících schémat, odhalit a narušit hegemonní způsoby uvažování o formách, funkcích a vzhledu těla, tělesnosti a vtělené subjektivitě, a otevřít tak cestu k uznání tělesnosti jako proměnlivé, nedokonalé, neovladatelné a neuspořádané.“ (Kolářová, 2012: 15)

V rámci tohoto přístupu jsem využila v metodologické části kritickou diskurzivní analýzu od Normana Fairclougha. Analyzovala jsem příspěvky vybraných médií s tematikou sexuální asistence, které jsou mediálním obrazem. Tím se dostávám k důležitému konceptu pro mou práci, čímž je spektakularizace. Pracovala jsem zde s mediálním obrazem sexuální asistence, který je v online denících cíleně spektakularizován. Jedná se o sociokulturní proces, kdy se na téma nahlíží jako na podívanou či atrakci (spektákl), která má za úkol u čtenářů vyvolat emoce. V rámci tohoto procesu je neustále konstruován mediální obraz, který je vytvářen za cílem neustálého pozorování a sledování/podívání. Tento spektákl lze vnímat jako kapitál akumulovaný do té míry, že se stává mediálním obrazem. Tato podívaná tak mění svou formu a stává se komoditou, která je v této společnosti na prodej (Volek, 2013). V rámci vybraných médií v mé práci pak můžeme pozorovat spektakulární hru, kdy média publikují články za účelem šokovat, zaujmout, pobavit, získat tak co nejvíce čtenářů a následně vydělat co nejvíce peněz. Mediální obrazy, jakožto komodity, fungují jako zrcadla, ve kterých se čtenáři shlížejí. Pravda je tímto způsobem transformována tak, aby se dobře prodávala (Hammer, McLaren, 1992). Mým cílem je tedy upozornit na to, jak média vytváří sociální obraz sexuální asistence za pomoci sociokulturního procesu spektakularizace.

Teoretické ukotvení

Na základě zvolené problematiky uvádím v mé teoretické části důležité koncepty. Tato část zahrnuje vymezení klíčových pojmů, identifikuje teoretické modely a přístupy, které mou práci provázejí.

Sexuální asistence v České republice

Nyní se zaměřím na definici pojmu sexuální asistence, která patří mezi jednu z možných forem podpory poskytované osobám se zdravotním či psychickým hendikepem nebo znevýhodněním, jenž pomáhá v oblasti sexuality a intimity. Pojem sexuální asistence byl poprvé diskutován v České republice na mezinárodní konferenci v roce 2013, která se jmenovala „Od sexbyznysu k trhu práce“. Tato konference vzbudila veliký ohlas a rozpoutala kontroverzní debaty. Na toto téma se vyjadřovali jak osoby se zdravotním postižením a jejich právní zástupci či rodiče, tak i organizace a další aktéři. To také vedlo organizaci Rozkoš bez rizika, která byla podporována InSeBe (Initiative SexualBegleitung), jakožto partnerskou organizací, k založení projektu „Právo na sex“, jehož hlavním cílem bylo sdílet praktiky vzdělávání sexuálních či intimních asistentek či sdílet zkušenosti s touto službou. Tento projekt se zasloužil o zvýšení povědomí v české společnosti o problematice sexuality osob se zdravotním postižením. Zde byly též komunikovány práva a potřeby osob se zdravotním postižením s širší veřejností a navázalo se na zkušenost evropských zemí, které se sexuální asistencí mají již letitou praxi. Svou působnost rozšířili v zaměření na zaměstnance organizací pracujících s osobami se zdravotním postižením, sociální pracovníky, metodiky, pečovatele atd. V roce 2017 bylo téma předáno organizaci Freya, která v dnešní době zajišťuje podporu klientům v této oblasti, poskytuje školení asistentům*kám (Tichovová et al., 2021). Sexuální asistence je služba, kterou poskytují proškolené sexuální asistentky a asistenti v České republice od podzimu roku 2015 (Freya, 2023a).

Sexuální asistence je placenou službou (klient si ji hradí sám) a asistenti vykonávají službu na živnostenský list. Služba je poskytována lidem se zdravotním hendikepem, seniorům a jinak znevýhodněným osobám, za cílem pomoci klientům pracovat s jejich sexualitou,

sexuální frustrací, sebevědomím či vztahy. Sexuální asistenti*ky mohou pomáhat jednotlivcům, párům, i rodinným příslušníkům osob se znevýhodněním či hendikepem. Sexuální asistence je externí služba, kdy poskytovatelé nejsou zaměstnanci domovů pro seniory ani institucí či organizací pro osoby se znevýhodněním či hendikepem. Poskytovatelé této služby mohou docházet do organizací, domovů nebo domácností klientů a jsou zpravidla kontaktováni samotnými klienty či klientkami, pracovníky pomáhajících organizací nebo rodiči či právními zástupci. Tato služba v oblasti sexuality spočívá v tom, že se sexuální asistenti mohou dotýkat klientů, například pohládit, obejmout, poskytnout masáž (ať už klasickou či erotickou) nebo se s nimi zapojit do sexuální interakce (Freya, 2023a).

Služba pomáhá pochopit klientům vlastní sexualitu a následně s ní pracovat. Poskytuje poradenství, intimní a bezpečný prostor, pomáhá s nácviky masturbace, může poskytovat společnou nahotu, koupele, vzájemné dotyky či přímo sex. Organizace se snaží klientům poskytnout asistenci také ve smyslu prožívání sexuality pozitivním způsobem, kdy jsou nastaveny určité hranice, aby byla služba poskytována pro klienty i sexuální asistenty*ky za přijatelných podmínek a může mít také smysl prevence před zneužíváním klientů. Lze uvést dalším příkladem také podněcování motorických a sensorických vjemů, zvýšení kvality života, učení se práce s vlastním tělem a edukace v tomto oboru. Organizace Freya hovoří též o pomoci s navazováním vztahů či zvyšování úrovně dovedností ve vztazích, osvojování hranic a norem chování spojeného se sexualitou klientů, zodpovědnosti k rodičovství a schopnost rozeznávat mezi muži a ženami a naučit se „říkat ne“ (Freya, 2023a).

Tato placená služba je poskytována prostřednictvím proškolených sexuálních asistentek a asistentů. Každý sexuální asistent si stanovuje své vlastní hranice práce na základě svého vzdělání, zkušeností a dovedností. Nabízené aktivity sexuální asistence mohou zahrnovat obstarávání prostředků jako jsou pornografická díla nebo erotické pomůcky, komunikaci a poradenství týkající se sexuality a vztahů, edukaci o sexuálních tématech, techniky intimity, dotekovou terapii, pomoc s komunikací a vyjádřením sexuálních potřeb a přání, asistenci při používání sexuálních pomůcek a další podpůrné aktivity dle individuálních potřeb a přání klienta/klientky. Sexuální asistence je založena na principu dobrovolnosti, respektu k autonomii a svobodě rozhodování klientů (Freya,2023a).

Sexuální asistence je vnímaná jako služba, která pomáhá těm, kteří nemají možnost naplňovat svou sexualitu a potřebu doteku v běžném partnerském vztahu bez pomoci druhých, ať už z důvodu fyzického, mentálního anebo kombinovaného postižení. Tyto osoby mohou mít například omezenou schopnost vyjádřit své sexuální potřeby, touhy či jsou omezováni ve vykonávání sexuálních interakcí, a proto jim poskytovatelé této služby nabízejí podpůrné aktivity různého charakteru (Šídová, Poláková a kol., 2013).

Asistentky a asistenti kteří úspěšně absolvují školení, zašitřováno společností Freya, dále obdrží certifikát a zapíší se tak na seznam dostupných asistentů na webu společnosti. Dále podepíší etický kodex, který obsahuje pravidla pro vykonávání služby. Asistent a klient domluví první schůzku, která má fixní sazbu 600 Kč/hod., kde dochází k dohodě o průběhu a pravidlech poskytování služby. Následná služba je honorována 1400 Kč/hod. (Freya, 2023b). Jak můžeme níže v analýze textu pozorovat, částka byla v průběhu let navýšena.

Legislativní rámec sexuální asistence v ČR

V České republice není poskytování sexuálních služeb či prostituce trestným činem, tím je však definováno kuplířství, které je s poskytováním sexuálních služeb blízce spjato. Definuje se jako trestný čin podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, §189. Projekt sexuální asistence lze tak realizovat v souladu s platnou právní úpravou, pokud splňuje několik podmínek. Jednou z nich je, že organizace provádějící sexuální asistenci nesmí fungovat jako prostředník mezi sexuálními asistentkami a klienty, neboť by takové jednání mohlo být považováno za kuplířství (Trachtová, 2015). Ministerstvo dále uvádí, že vztah mezi sexuální asistentkou a organizací by měl být co nejvolnější. Kontakty na sexuální asistenty jsou veřejné a budou přístupné veřejnosti, což by mělo přispět k této volnosti (Lecnarová, 2015). Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod hovoří o právech každého člověka na sexualitu, což se týká i hendikepovaných osob, a tito lidé by neměli být diskriminováni, odsuzováni anebo by jim neměla být tato potřeba znemožňována. Jednalo by se v tomto případě o protiprávní jednání (Vodrážková, 2020).

„V roce 1997 byla ve Španělské Valencii přijata Deklarace sexuálních a reprodukčních práv, která formuluje sexualitu jako proměnlivý a dynamický rozměr člověka, který je vytvářen interakcí mezi jednotlivcem a společenskými strukturami existujícími během

životního cyklu a hormonizující utváření identity a posilování mezilidský vztahů. I když Deklarace explicitně nezmiňuje práva osob se zdravotním a mentálním postižením, tak je ani nevyjímá, neboť tyto osoby nelze omezovat v jejich sexualitě a sexuálních projevech, pokud nejsou tyto projevy nebezpečné pro společnost a nemají charakter trestného činu.“ (Vodrážková, 2020, s.28)

Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra je odpovědný za řízení problematiky obchodování s lidmi a sexuálního vykořisťování. V rámci projektu zavádění sexuální asistence se organizace Rozkoš bez rizika obrátila na tento odbor s dotazem ohledně slučitelnosti projektu s právním řádem České republiky. Na mezinárodní konferenci o sexuální asistenci, konané dne 3. listopadu 2015, prezentoval Mgr. Michal Šmíd (právník odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra) přítomným účastníkům hlavní závěry tohoto stanoviska. Při jeho formulaci vycházeli z následujících definic: *„Sexuální asistentka je osoba, která poskytuje handicapovaným lidem kromě poradenství v sexuální oblasti i sexuální služby za úplatu. Intimní asistentka je osoba, která radí handicapovaným lidem v sexuální oblasti, aniž by jim poskytovala sexuální služby za úplatu. Veškeré služby budou poskytovány zcela dobrovolně (nikoliv proti vůli handicapované osoby). Při tvorbě stanoviska byly řešeny pouze právní otázky, zdravotní a etická hlediska byla ponechána stranou.“ (Klezlová, 2021, s.43)*

Vzdělávání sexuálních asistentů a asistentek

Kurzy v České republice na vyškolení asistentů*ek poskytuje organizace Freya. Podmínkou pro absolvování výcviku je 90 hodin vzdělávání lektory a pracovníky této organizace. Následně kurz obsahuje 20 hodin domácí přípravy. Kurz si každý zájemce musí zaplatit a momentálně je cena nastavena na 12 900 Kč, kdy v ceně výcviku jsou také pracovní materiály, práce lektorů či občerstvení. Školení či výcvik poskytují také odborníci na problematiku či asistentky. Součástí jsou také stáže v organizacích, jenž pracují s hendikepovanými klienty či seniory. Po úspěšném absolvování tohoto kurzu každý z účastníků obdrží certifikát sexuálního asistenta. Následně je potřeba podepsat etický kodex, kde se poskytovatel sexuální asistence zavazuje k etickým předpisům souvisejícím s výkonem práce. Posledním krokem je zapsání této osoby do seznamu sexuálních asistentů a asistentek, který je dostupný na webových stránkách organizace (Freya, 2023a).

Důležitými předpoklady pro vykonávání této práce je empatie, citlivý přístup a vnímání individuality každé osoby a její specifické potřeby. Kurz obsahuje vzdělávání oblasti komunikace s klienty s mentálním či fyzickým hendikepem (Pšenicová, 2015). Asistenti jsou v kurzu seznámeni s tím, co jejich práce obnáší, jak si nastavit hranice, jsou jim také přiblíženy koncepty sexuality, intimity, právní aspekty služby, krizové situace, práce s tělem a s hendikepovanými klienty, ať už se jedná o seniory, mentální či fyzické postižení anebo například o autistickou poruchu. Dále je důležité v rámci kurzu seznámit asistenty s možnostmi erotických pomůcek či manipulací s klientem (Freya, 2023a).

Sexuální asistence v zahraničí

Sexuální asistence je legální služba poskytovaná v několika zemích Evropy, jako například ve Švýcarsku, Dánsku, Holandsku, Německu, Rakousku, Itálii, Belgii, Anglii, Finsku, Norsku a Švédsku. Z mimoevropských států sem patří také například Kanada nebo Austrálie, Nový Zéland či některé státy USA. Nyní bych chtěla pohovořit příkladem o několika vybraných evropských zemích a přiblížit jejich právní ustanovení v kontextu se sexuální asistencí. Nejliberálnější zákony a velice rozvinutou síť organizací v evropském kontextu má Německo a Nizozemsko (Šídová, Poláková, Malinová a kol., 2014). Prvním příkladem můžeme uvést zmiňované Německo, které legalizovalo sexbyznys již v roce 2002, kam spadá také poskytování služby sexuální asistence. Prostituce je legální za podmínky, že výkon sexuální činnosti má předem domluvenou úplatu. Sexuální asistentky a asistenti jsou povinni seznámit se s právními předpisy, které chrání práva lidí s postižením, aby nedocházelo k jejich zneužívání. Služba sexuální asistence je v Německu provozována několik let a organizace Famíla v Norimberku byla první službou, která se tomuto tématu začala věnovat. Uchazeči pro tuto profesi se vzdělávají v rámci rekvalifikačního kurzu, který obsahuje témata jako například prevenci, hygienu, první pomoc, sexualitu, role sexuálního asistenta a znalost tělesných postižení. K certifikaci pro poskytování sexuální asistence je též potřeba splnit požadavky specializovaného školení (Šídová, Poláková, Malinová a kol., 2014).

Další evropskou zemí, která legalizovala prostituci, je Nizozemsko. To přistupovalo od 80. let k prostituci jako k přirozenému jevu – snahy o jeho vymýcení byly zbytečné. Rozhodlo

se tedy prostituci do určité míry tolerovat, a tak se Nizozemsko v roce 2000 usneslo na přijetí nového zákona, který kriminalizoval pouze nedobrovolnou prostituci. Organizace De Rode Draad, jenž usilovala o destigmatizaci prostitute a o její legitimizaci vznikla již v roce 1985. První skupinou, která se samoorganizovala jako sexuální asistence, byla SAR - Stichting Alternatieve Relatebemodeling (Šídová, Poláková, Malinová a kol., 2014).

Právo na sexualitu znevýhodněných občanů uzákonilo též Dánsko, které využívání sexuální asistence ohraničuje pravidly certifikace ISBB a pravidla i povinnosti služby ustanovuje dle vlastní příručky, kterou vydalo v platnost Ministerstvo sociálních věcí (Šídová, Poláková, Malinová a kol., 2014). V roce 1998 byla založena dánská společnost DASA (Dánská asociace pro sexuální poradce), která se skládá ze sexuálních asistentů, kteří prošli specializovaným výcvikem sexuálních poradců. Čítá přibližně 200 členů, kteří pracují s hendikepovanými osobami. Tato organizace se v Dánsku podílí na osvětě v kontextu sexuálních potřeb těchto osob a poskytuje také školení, které trvá po dobu jednoho a půl roku. Certifikované osoby jsou následně „sexuálními poradci“, kteří dále pracují například v domovech sociální péče či vzdělávacích institucích (Danish Association For Sexuality Advisors, 2021).

Ve Švýcarsku musí sexuální asistenti*ky absolvovat tříleté pomaturitní studium a musí projít výcvikem psychoterapie. Na rozdíl od České republiky je služba proplácena zdravotními pojišťovnami. Významným aktérem je zde spolek FABS a organizace InSeBe (Šídová, Poláková, Malinová a kol., 2014). Jako první však na sexuální potřeby hendikepovaných osob zareagovala „Pro Infirmis“, která však po usilovných snahách byla nucena kvůli negativním reakcím a poklesu podpory tuto činnost ukončit. V roce 2004 byla však založena v Basileji nová organizace, nazvaná „Disability and Sexuality-Against Sexualized Violence“, které se podařilo převzít tyto ideje a realizovat tak speciální výcvik pro sexuální asistenty*ky (Bazuin, 2005). Dánští poskytovatelé sexuální asistence na rozdíl od České republiky povolání vykonávají jakožto zaměstnanci institucí (Šídová, Poláková, Malinová a kol. 2014).

Sexualita

Přístupy legitimacy či diskurzivní přístupy k tématu sexuální asistence úzce souvisejí s tématem sexuality. Ačkoli jsou normy sexuálního chování výsledkem dlouholetého evolučního procesu, moderní společnost často stále uplatňuje koncepci sexuálních pudů, kdy je přirovnávána k základní potřebě člověka, jako například potřebě potravy či pití. Lidé jsou tak nuceni svou pudovostí k uspokojování sexuálních potřeb. Sexualita má však mnoho dalších stránek, není tedy redukována pouze na pohlavní styk a následné vyvrcholení. Lidská sexualita zahrnuje různé aktivity, které slouží například k signalizaci sexuálního zájmu jedince a k vyvolání sexuálního zájmu u potenciálního partnera. Hlavním biologickým cílem lidské sexuality je v tomto přístupu vytvoření páru s partnerem s co největší reprodukční perspektivou (Zvěřina, 2003).

V době moderní se však dle Giddense objevil koncept romantické lásky, který umožňuje volbu partnera na základě pocitu lásky, nikoli pouze na základě pudovosti anebo na základě tradic a dohod mezi rodinami (Giddens, 2012). V moderním pojetí sexualita zahrnuje také dobrovolnost, rovnoprávnost či vzájemný respekt ve vztahu. Umožňuje nám naplnit naše milostné či romantické touhy a prožívat uspokojení po citové stránce. Sexualita je vnímána jako součást intimity v romantickém vztahu (Zvěřina, 2003).

V průběhu času se přístupy a pohled na sexualitu značně proměnil. Přispěly k tomu nové poznatky také v rámci nauky o společnosti, které ovlivňují nejen poznání, ale také vnímání a prožívání emocí, sexuality a intimity. Tyto přístupy podléhají sociálním a kulturním normám. Jednou z těchto proměn byla právě sexualita v kontextu romantické lásky. Součástí tohoto konceptu je vnímání sexu a intimity jako dovršení lásky mezi partnery. Tento svazek je spojuje na celý život. Sexualita v této době byla omezena na manželství, které bylo vnímáno jako vyvrcholení vzájemného vztahu dvou opačných pohlaví. Podle Giddense se však od tohoto pojetí sexualita v době pozdní modernity a postmodernity opět posunula. Je upravována jednotlivci v souladu s proměnlivými sociálními, kulturními a osobními okolnostmi. Jedná se o sexualitu „plastickou“, která je vnímána velmi flexibilně a nelze ji redukovat pouze na biologické instinkty nebo tradiční genderové role, odděluje od sebe sex a reprodukci a nahrazuje romantickou lásku láskou „spolu plynoucí“. Ta předpokládá rovnost a respekt. Spolu s tím si zakládá na vzájemné intimitě. Přístup se odlišuje tím, že

tato láska nejen, že není věčná, nýbrž je založena a na základě vztahu, který není podmíněn ani ekonomicky, ani sociálně. Tato "plastická" sexualita umožňuje lidem více ovlivnit a formovat svůj sexuální život a umožňuje jim tvořit své vlastní sexuální identity. Také umožňuje přizpůsobit si sexuální preference svým vlastním potřebám a životnímu stylu. Člověk má větší svobodu volby a není tolik ovlivňován tradicemi či sociálními normami. Tuto sexualitu lze charakterizovat jako decentralizovanou a osvobozenou od potřeby reprodukce. Objevuje se také v jiném kontextu než jako heterosexuální manželství. Je spojena s emancipací, pocitem sebenaplnění a sebeuspokojení a právem žen na sexuální rozkoš (Giddens, 2012). To znamená, že sexualita je nyní vnímána jako méně společensky determinovaná.

Disability studies

Teoretické ukotvení nacházím v disability studies, které využívají multidisciplinárního přístupu. „*Zakotvení disability studies v kritických a konstruktivistických paradigmatech má sloužit sociální změně a ideologická kritika, kterou disability studies nabízejí, má mj. vymanit tělesnou a mentální jinakost z esencionalizujících schémat, odhalit a narušit hegemonní způsoby uvažování o formách, funkcích a vzhledu těla, tělesnosti a vtělené subjektivitě, a otevřít tak cestu k uznání tělesnosti jako proměnlivé, nedokonalé, neovladatelné a neuspořádané.*“ (Kolářová, 2012: 15) O této skutečnosti hovoří také Michel Foucault v kontextu sexuality, kterou považuje za sociálně konstruovanou a která zahrnuje koncept sexuální represe, tedy jev, kdy je bráněno člověku vyjadřovat svou vlastní sexualitu. O tématu pojednává v kontextu principů mocenských struktur (Foucault, 2016), které mou práci též provází. V rámci této teoretické disciplíny se uvažuje koncept sexuální asistence skrze sexualitu, etiku či normativitu tělesnosti a produktivitu těl.

Rámec disability studies vznikl v 70. letech 20. století na základě hnutí za práva osob s postižením a boje proti diskriminaci. Cílem bylo konceptualizovat a interpretovat běžné problémy lidí s postižením a jejich rodin a kriticky reflektovat postavení osob s postižením v různých oblastech společnosti. Došlo k vytvoření souboru základních myšlenek a sdílených zkušeností. Obory v rámci společenských věd v USA pravděpodobně patřily mezi první, které se zabývaly výzkumem, který zachycoval nové předpoklady týkající se kulturního významu postižení. Už v šedesátých letech se například sociolog Erving Goffman

či antropolog Robert Edgerton začali zabývat sociálním konstruktem stigmatizace a fenomenologického a kulturního pojetí postižení. V sedmdesátých a osmdesátých letech pak medicínský sociolog Irving Zola ukázal, jak výzkum postižení může využívat metody a koncepty společenských věd k umístění osobního zážitku z fyzického postižení do sociálního kontextu. Tato oblast měla sloužit k odhalování institucionálního zneužívání, které bylo každodenním zážitkem stovek tisíc lidí s mentálním postižením (Ferguson, Nusbaum, 2012).

V oblasti těchto studií týkajících se postižení jsou klíčovými politické, sociální a ekonomické faktory. V kontextu postižení se prostřednictvím výzkumu, umělecké tvorby, výuky a aktivismu usiluje o větší povědomí o zkušenostech lidí se zdravotním postižením a prosazují se skrze něj sociální změny. Cílem je re-konceptualizovat rámování postižení se nahou o nalezení cesty, jak efektivně řešit problémy spjaté s kulturními, sociálními či fyziologickými aspekty. V rámci disability studies existuje několik konceptů, které jsou pro teoretické ukotvení zásadní. Jedná se nejprve o stránku sociální. Podobně jako gender, který se neomezuje pouze na chromozomy a též rasa není jen o barvě pokožky, tak i postižení zahrnuje více než pouhou individuální poruchu (Ferguson, Nusbaum, 2012). „*Postižení není vlastností jednotlivce, ale spíše složitou sbírkou stavů, z nichž mnohé jsou vytvářeny sociálním prostředím. Řešení tohoto problému vyžaduje sociální akci a je kolektivní odpovědností celé společnosti zajistit nezbytné změny pro plné zapojení lidí s postižením do všech oblastí společenského života.*“ (WHO, 2001, s. 28)

Disability studies tvrdí, že zkoumání problematiky postižení má velký význam nejen pro jeho pochopení, ale také pro pochopení dalších kategorií, podle kterých se odlišujeme, jako jsou například rasová, genderová nebo sociální odlišnost. To je klíčové pro to, jak vnímáme sebe sama a jak vidíme, že se podobáme či odlišujeme od ostatních. Je třeba si uvědomit, že koncept postižení je důležitý a nelze ho ignorovat v rámci snah o kulturní změny v aplikovaných oborech. Disability studies přispívají k vytváření rovnoprávnější a inkluzivnější společnosti a snaží se zlepšovat postavení osob s postižením v různých oblastech, jako jsou například zdravotnictví, vzdělání, práce anebo sociální péče či kultura. (Ferguson, Nusbaum, 2012).

Společnost často považuje postižení za odpudivé nebo děsivé a dochází k medikalizaci toho, co společnost šokuje. Hendikepované osoby jsou vymezovány oproti většinové společnosti

jako ti "jiní" a dochází k jejich stigmatizaci. Hendikep je často spojován s paternalismem většinové společnosti. Označování lidí jako invalidů se také používá k ospravedlnění praktik vyloučení a zanedbávání. Toto označení se vztahuje nejen na lidi s tělesným postižením, ale také na další menšinové skupiny, jako jsou LGBT osoby anebo například imigranti. Společnost opomíjí negativní vliv stereotypizace invalidity, který tyto osoby ze společnosti vylučuje (Ferguson, Nusbaum, 2012).

Postoj k disability studies zahrnuje také interdisciplinaritu. V momentě, kdy je postižení považováno za sociálně vymezené, je nutné použít širokou škálu akademických přístupů a nástrojů k tomu, abychom lépe porozuměli tomuto fenoménu. Disability studies jsou tak rozsáhlé jako kultura samotná, a proto musíme využívat přístupů a metod různých disciplín, které se snaží zkoumat aspekty sociálního života. Pro tato studia je dále důležitá participace lidí s postižením a jejich rodin na tom, jak se rozšiřuje povědomí o daném postižení a jak ho zkoumá či jak se na něj nahlíží. Výzva k participaci je dalším klíčovým faktorem k vytváření nových forem výzkumu a osvěty v oblasti postižení. Postižení v rámci tohoto teoretického ukotvení není něčím, co diagnostikuje, identifikuje či nálepkuje jednotlivce, ale toto studium se snaží porozumět postižení v jeho celospolečenském kontextu. Zasazuje se o přehodnocení vnímání normality ve společnosti a rozšiřuje znalosti a epistemologické hranice toho, jak je postižení produkováno (Ferguson, Nusbaum, 2012).

Monstróznost těla

Amy Vidali se ve svých publikacích zabývá tím, jak postižení lidé vnímají svá těla a jak společnost vnímá těla postižených lidí. V kontextu postižení píše o tom, že těla postižených lidí jsou často vnímána jako "monstrózní" nebo "odlišná", což může vést k diskriminaci a sociálnímu vyloučení. Často jsou tato těla porovnávána s "normálními" těly a hodnocena jako horší. Argumentuje, že tato hierarchizace těl a normativní představy o tom, jak by tělo mělo vypadat, jsou součástí širší společenské konstrukce genderu a sexuality (Vidali, 2007).

Zabývá se také tím, jak postižení lidé vnímají svá těla a jaký význam tato těla pro ně mají. Tvrdí, že je důležité přijmout a oslavovat těla všech lidí, bez ohledu na to, zda jsou postižená či nikoli. Disability studies se v tomto ohledu snaží překonat předsudky a stereotypy týkající se postižených těl a nabízí nový pohled na to, jak můžeme chápat a oslavovat rozmanitost

těl všech lidí (Vidali, 2007). V návaznosti na tyto představy mohou být v kontextu sexuality postižení lidé vnímáni jako společensky nebezpeční či potenciální hrozbou pro okolí.

Freak show

Dalším navazujícím konceptem v rámci disability studies je takzvaná freak show. Tento jev zahrnuje ne-normativitu tělesnosti a postižení, kdy se setkáváme s diskriminačními paradigmaty. Robert Bogdan ve své knize *Freak Show* zabývá historií a kulturním významem této podívané. Tento fenomén se objevil v 19. století a spočíval v prezentování lidí s fyzickými anomáliemi a postiženími pro zábavu širokého publika, které byly vystavovány v rámci této show s cílem pobavit či za cílem ziskovosti. Freak show byla nejen místem, kde se lidé s postižením stali obětí exploatace, ale také místem, kde se vytvářela disability kultura, kde mohli tito lidé vydělávat peníze a kde mohli transgresivně prezentovat svou identitu jako "freaks". Bogdan se také zabývá etickými otázkami týkající se zneužívání lidí s postižením a kontroverzemi, které obklopovaly vystavování těchto neobvyklých jedinců. Tvrdí, že vystavovatelé vytvořili podpůrné komunity a manipulovali s publikem za účelem zisku, a že zobrazení postižení v této show často nebylo prezentováno jako objekt lítosti, ale spíše jako zábavný a fascinující div (Bogdan, 1990). Opět narážíme na koncept podívané, která úzce souvisí s konceptem spektakularizace.

Freak show se během své existence stala předmětem kritiky a debat, protože mnozí považují tuto praxi za vykořisťování lidí s neobvyklými tělesnými rysy. Freak show vytváří určité rámce a praktiky, podobně jako se určité rámce a praktiky vytvářejí i v oblasti disability studies, kde se přistupuje k postižení jako k flexibilní a sociálně konstruované identitě. Elizabeth Stephens však hovoří o značné proměně tohoto jevu ve 21. století, kdy se novodobá freak show naopak snaží bojovat proti tradičnímu stigmatu postižených osob a podporuje tzv. „empowerment“ a sebevyjádření těchto jedinců. Stephens zmiňuje, že některé novodobé freak show jsou organizovány postiženými osobami samotnými a slouží jako prostředek k osvětlení problematiky postižení a boji proti diskriminaci. Na druhé straně se však také objevují obavy z toho, že novodobá freak show může být stále vnímána jako forma zneužití postižených těl a umění, a že se tak nedokáže zcela vymanit z tradičního pojetí (Stephens, 2005).

Spektakularizace

Jak již téma mé práce napovídá, má práce se bude zabývat převážně spektakularizací sexuální asistence v médiích. Pokud se podíváme blíže na příspěvky vybraných médií, můžeme si povšimnout častého vyobrazení spektaklu, který je podporován fotografiemi, které čtenáře zaručeně zaujmou. Z toho důvodu jsem vybrala toto teoretické ukotvení jakožto hlavní pro mou práci. Nyní bych tedy ráda představila teorii spektakularizace od dvou mnou vybraných autorů, jejichž pojetí spektakularizace využívám též ve své metodologické části. Abychom mohli hovořit o teorii spektakularizace, nejprve je zapotřebí si definovat pojem spektakl. Jedním z autorů, který se tímto konceptem v 60. letech 20. století zabýval, byl Francouz Guy Debord. O tomto konceptu zásadně hovoří v kontextu kritiky konzumerismu a pozdního kapitalismu. Za jeho života si totiž Spojené státy Americké a též západní Evropa užívaly blahobytu, hojnosti a industriálního pokroku, který přinesl tuny spotřebního zboží. V té době zdaleka nehrozil hladomor či nedostatek spotřebních komodit. Došlo také ke změně společenského rozložení sociálních tříd, kdy se nejhudší pracující vrstva stala střední třídou a životní úroveň občanů rapidně stoupala. Tato doba byla pro tuto část světa příznivá taktéž z politického a mezinárodního pohledu, jelikož se po Stalinově smrti situace značně zklidnila. Ačkoli se může zdát, že tato doba přinesla značná pozitiva, Debord objevil stinnou stránku tohoto pokroku. Jednalo se o bídu v jiném slova smyslu. S rostoucí produkcí se zvyšovala též spotřeba a společnost se tak stávala konzumní. Debord tuto společnost nepovažoval za svobodnou, ba naopak. Pojmenoval to jako další stupeň vazalství mas. Neodlučitelným konceptem od takové společnosti pak byl spektakl. Je totiž schopen ovládat masy, držet jejich pozornost a též je udržovat v poslušnosti. Spektakl se vyznačuje tím, že má mnoho podob, může to být například politická strana, zábavní průmysl, reklama na výrobek či propaganda apod. Cílem je reprezentovat skutečnost, avšak tím způsobem, že je nám znemožněno ji vnímat autenticky. Skutečnost je takto pro nás médii deformovaná a falešná. Konzumní společnost skrze tuto neautentickou realitu jedná účelně, v tomto smyslu z ní vždy nějaký subjekt profituje, ať už se jedná o režim, politickou stranu, společnost či jedince. Tato spektakulární realita tvoří neautentickou iluzi, ve které se konzumní společnost ocitá a kterou přijímá za obraz reality. Spektakl tak ve společnosti potlačuje kritické myšlení (Debord 2007).

Co se týče Deborda a jeho pojetí masmédií, hovořil o nich jako o druhu veřejné služby, tedy

nástroji, který zprostředkovává bohatství masové komunikace. Média mají schopnost realitu upravovat a účelně zabarvovat. Z toho důvodu dochází k potlačování či zamlčování autentické reality a vytváří se tak realita neautentická. Debord pojímá spektakl jakožto pojem abstraktní, vnímá ho jako neměnný a stálý stav společnosti (Debord 2007).

Druhým autorem, jenž hovoří o pojetí konceptu spektaklu, je Američan Douglas Kellner. Tento autor se inspiroval pojetím spektaklu od Debora a navázal na něj v souvislosti s oproštěním se od politicky kritické neomarxistické roviny. Kellner pojímá spektakl jako nástroj, který se používá za účelem zajišťovat interakci médií s veřejností a zaměřuje se též na praktickou stránku, tedy na procesy, jak média spektakl vytváří. Kellner v knize „Media spectacle“ hovoří o fenoménu mediální kultury, jakožto o základech, které ztělesňují současnou společnost. Spektakulární hra má za úkol dramatizovat spory a boje či skrze spektakl řešit spory a uvádět jednotlivce do jiného způsobu života. Média vytváří bulvární, poutavý a senzacechtivý obsah, aby čtenáře zaujala a udržela si jejich pozornost, tudíž jsou spektakularizovány též všední témata. Média tak vytváří obraz něčeho výjimečného, nevšedního či mimořádného. Oproti Debordovi se pojetí spektaklu liší právě ve vztahu k médiím, jelikož Kellner popisuje tuto spektakulární hru jako obdobu mediální kultury. Snaží se aplikovat teorii na konkrétní příklady mediálních kauz a uvádí bližší principy spektaklu přímo na nich. Společnost konzumuje tento mediální obraz, který se stává spotřebním zbožím. Běžné události jsou skandalizovány a dramatizovány na pomyslném jevišti, aby měly stálé publikum. Dalším způsobem, jak diváky zaujmout, je vybírání kontroverzních témat či tzv. infotainment, který má za úkol ve čtenáři vyvolávat emoce či jej pobavit, ale příběh spíše převypravuje. Média v tomto případě slučují běžné informace se zábavou, kdy za pomoci narace vytváří inscenovanou realitu, kde oddělují kladné a záporné hrdiny a celý příběh má stanovený počátek a konec (Kellner 2003).

Kellner ve svých textech popisuje, jak je společenský i politický život formován stále více mediální podívanou, ať už se jedná o teroristické útoky, sexuální skandály, politické skandály, násilí apod. Navyšuje se zde čas strávený pozorováním této mediální podívané a přináší stále více a více materiálu pro fantazii, modelování identity jednotlivců či modelování jejich myšlení a chování (Kellner 2003).

Spektakl se tak stává falešnou reprezentací skutečnosti, která je reprodukována společností

konzumní. Tato podívaná tak mění svou formu a stává se komoditou, která je v této společnosti na prodej. O spektaklu lze hovořit v souvislosti též s demokratickým režimem. Spektákl je v mé práci spojován s tématy normativity, tělesnosti, sociálních rolí, stigmatizace, stereotypizace či s pojetím sexuality.

Metodologie

Jelikož se v této práci zaměřuji na kvalitativní analýzu vybraných médií, prozkoumávám širší souvislosti, problematiku a kontroverzi sexuální asistence, též se zabývám diskurzivní analýzou jednotlivých aktérů, rozhodla jsem se využít diskurzivní analýzu. Diskurzivní analýza se zaměřuje nejprve na studium jazykového projevu, kde budu blíže sledovat, jak se mediálně o sexuální asistenci hovoří, jaké jazykové nástroje cílové skupiny využívají, a též co se za mediálními výstupy skrývá. Důležité je poznamenat, že výběrem právě zmíněné metodologie budu schopna sexuální asistenci uvést do kontextu sociálního, kulturního či politického a vytvořit komplexnější přehled o problematice. Nyní bych čtenáře ráda seznámila s metodologií diskurzivní analýzy a uvedla stěžejní autory pro mé postupy.

Diskurzivní analýza

Diskurzivní analýza patří mezi velmi komplexní metody a blíže se zaměřuje na zkoumání jazyka v rámci kontextu. Skrze tyto metody jsem dále schopna analyzovat různorodé přístupy aktérů k tématu sexuální asistence či struktury vytváření mediálního obrazu této služby. Diskurzivní analýza k tématu přistupuje interdisciplinárně a kombinuje v rámci tohoto přístupu praxi s teorií. To mi umožnilo lépe usuzovat pravého významu textů či jednotlivých slov. Cílem této analýzy, jak již bylo nastíněno, je skrze zkoumání kontextuálních i jazykových konstrukcí rozklíčovat procesy a mechanismy, které utvářejí naši kulturní, politickou a sociální realitu (Krippendorff, 2004).

V oblasti sociálních věd můžeme pozorovat nárůst oblíbenosti této metody. Je tomu tak proto, jelikož patří k jedné z nejučinnějších pro dosažení porozumění diskurzům napříč diskuzí. Můžeme též tuto analýzu považovat za „analýzu užitého jazyka“ (Brown, Yule, 2003). Nejčastěji se asi setkáváme s inspirovanými pracemi Francouze Michela Foucaulta, který položil základy diskurzivní analýzy a zabýval se převážně tím, jak je využíváním jazyka prosazována a udržována moc či mocenská hierarchie a k jakým změnám dochází v závislosti na kontextu (Foucault, 1972). Foucault se skrze tuto metodologii zabývá diskurzivními strukturami a formacemi, což pro něj nemá pouze význam samotných textů, nýbrž považuje za stěžejní předpoklady, které jsou texty podmíněny. Analyzuje komunikaci,

kteřá obsahuje argumenty a diskurzivní rámce, kdy hrají roli zkušenosti či znalosti. Foucault se zaměřuje na identifikaci pravidel či zvyklostí, které mají vliv na vznik myšlenek a idejí (Kraus, 2008). Nejen, že diskursy reflektují společenskou realitu, ale též se stávají aktivním faktorem v utváření této reality. Dle Foucaulta diskurs není pouhým obrazem, který by odrážel svět, ale jednotlivé diskursy se stávají mocenskými praktikami, které se na vytváření světa podílejí (Foucault, 2016).

Kritická diskurzivní analýza

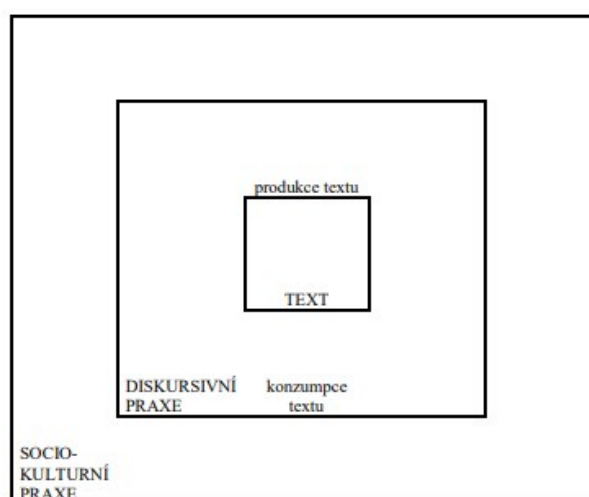
Se základy diskurzivní analýzy dále pracoval Brit Norman Fairclough, který je značně rozvinul a vytvořil tak nové pojetí metodologie – kritické diskurzivní analýzy. Jeho pojetí se převážně týká toho, jak se vytvářejí diskurzivní rámce a jakým způsobem udržují sociální nerovnosti. Norman Fairclough se zaměřuje na analýzu textů a jejich sociální, kulturní a politický kontext. Jeho definice diskurzivní analýzy se odlišuje tím, že hledí na to, jak se diskursy v rámci reprodukce sociálních nerovností mohou měnit skrze společenské změny. Fairclough definuje diskurzivní analýzu jako *"soubor metod a přístupů k analýze řečového projevu, které se zaměřují na výzkum vztahů mezi jazykem, mocí a společností"* (Fairclough, 2015, str. 6). Podle něj je možné, aby diskurzivní analýza odhalila skryté mocenské vztahy, a též ideologie v textech, které nejsou zjevné na první pohled a často jsou považovány za objektivní či neutrální. Fairclough zdůrazňuje, že *"jazyk není pouhou reflexí společnosti, ale také aktivním faktorem v jejím utváření"* (Fairclough, 1995, str. 3).

Michel Foucault a Norman Fairclough jsou dva velmi významní autoři v oblasti diskurzivní analýzy, kteří přistupují k této metodě z odlišných perspektiv. Pokud porovnáme definice těchto dvou autorů, můžeme vidět, že ačkoli oba autoři používají diskurzivní analýzu k pochopení vztahů mezi mocí, jazykem a společností, Faircloughův přístup klade větší důraz na jazykové praktiky a vliv sociálních struktur či ideologií. Též zdůrazňuje vztahy mezi diskurzem a sociálními nerovnostmi, což je pro mou práci zásadní, zatímco Foucaultův přístup se více zaměřuje na moc a její vztah k samotnému diskurzu či vliv diskursů na vytváření a stabilizování institucí i identit (Klapka, 2016).

Pro mou práci bylo důležité použít diskurzivní analýzu právě od Fairclougha, protože tato metoda umožňuje do hloubky prozkoumat jazykové prvky, které jsou obsaženy v textu a

uchopit, jakým způsobem ovlivňují významovou strukturu. Diskurzivní analýza mi též umožnila posoudit, jak jsou v textu reprezentovány různé skupiny aktérů, jakými způsoby a tématy je sexuální asistence prezentována a jaké jsou dominantní interpretace sexuální asistence. Metoda Faircloughovy diskurzivní analýzy mi pomohla otevřít komplexnější pohled na problematiku, též zjistit, jak texty ovlivňují a jsou ovlivňovány společenskými strukturami, ať už se jedná o mocenské vztahy, genderové role nebo stereotypy. Analýza mi umožnila lepší porozumění sociálním problémům a kontroverzi v rámci tématu sexuální asistence skrze skryté významy. Jelikož Faircloughova diskurzivní analýza poskytuje také konkrétní analytické nástroje, umožnilo mi to s větší přesností provést analýzu vybraných textů například v kontextu spektakularizace.

K lepší představě teoretického rámce diskurzivní analýzy uvádím následující obrázek, který popisuje trojdimenzionální pojetí diskurzu dle Fairclougha z roku 1995 (Vašát, 2008). Pokud se zaměříme blíže na význam tohoto modelu, je důležité zmínit, že je chápán dialekticky, tedy, že psaný text, či vizualizace textu se v dialektické praxi produkují a konzumují. Diskurz dle Fairclougha je taktéž konstituovaný i konstitutivní. Vše se odehrává v určitém sociálním kontextu a ten je řízen určitými pravidly (Fairclough 1989). „*Diskurs ovlivňuje struktury společnosti na třech úrovních: 1) sociální situace, 2) sociální instituce a 3) společnosti jako celku.*“ (Fairclough 1989:25)

Trojdimenzionální model diskurzu podle Fairclougha (1995:59)

Teoretický základ této metody vysvětluje Norman Fairclough ve své knize "Language and Power" z roku 1989, ve které představil tři roviny analýzy, tedy: textovou, diskurzivní praxi

a sociální praxi (Vašát, 2008). Fairclough pojímá diskurzivní analýzu jako metodu taktéž v kontextu tří fází, kdy se jedná o deskripci, interpretaci a explanaci, a to vše v rámci dimenzí, které spolu navzájem souvisí a tvoří vzájemný vztah. Jedná se o dimenzi textů, významů a kontextů (Fairclough, 1989).

Deskripce

Co se týče textové roviny, analyzuje samotný text (lingvistická analýza), fáze deskripce. Pro nás tedy platí, že se jedná o vybrané veřejně publikované mediální články a texty, které jsou dostupné online na internetu. Tato část se zaměřuje na lexikální volbu, strukturu textu, volbu ať už gramatiky, či gramatických prvků, také je zde důležitá slovní zásoba a struktura textu. Není zde opomíjen ani tón či direktivita řeči (Vašát, 2008). Znakům slovní zásoby a výběru gramatiky můžeme přiřadit buď zkušenostní, relační či expresivní hodnotu (Fairclough, 1989). Zkušenostní hodnota znaku ukazuje, jak je v textu reprezentována zkušenost sociálního světa autora textu a také, jak to souvisí s jeho znalostmi a idejemi. Dále máme hodnotu relační, skrze kterou lze hodnotit, jak jsou prostřednictvím textu schvalovány sociální vztahy. Dále může mít znak hodnotu expresivní, která nám ukazuje autorovo zhodnocení reality, ke které se text váže. Fairclough tímto sleduje, zda jsou slova nějakým způsobem ideologicky zatížena. Příkladem se může jednat o metaforu, ironii, superlativy, pasivy, eufemismy. Cílem lingvistické povahy textu je posilování či nabourávání vztahů moci v diskurzu, ale též v širší rovině. (Vašát, 2008) Pro bližší přehled uvádím strukturovanou tabulku, díky které se můžeme blíže orientovat v postupu deskripce lingvistické stránky textu.

dimenze významu	hodnota znaku	strukturální efekty
obsah	zkušenostní	vědění/hodnoty
vztahy	relační	sociální vztahy
subjekty	expresivní	sociální identity

Formální znaky podle Fairclougha (1989:112)

Abych blíže uvedla, jak lingvistická analýza může konkrétně vypadat, inspiroji se textem Petra Vašáta, který uvádí, že se můžeme zaměřit na následující zkušenostní hodnoty gramatiky, jako například trpný rod. Ten je často pro analýzu textů důležitý, jelikož se tak autoři snaží maskovat konkrétní instituce či aktéra a zvyšují tak legitimitu či autoritu vědění v textu. Dále si pak „*producenti analyzovaného textu za pomoci slov odkazujících k nadstátní či mezistátní perspektivě legitimizují svou pravdu*“ (Vašát, 2008:107). Autor také

poukazuje na to, jaký mají vliv expresivní hodnoty na sociální identity aktérů (Vašát, 2008).

Interpretace

Fáze interpretace se zaměřuje na to, jakým způsobem je text používán a interpretován v různých kontextech. Zde je důležitým aspektem autorství, ať už to jsou sexuální asistenti*ky, zakladatelé neziskové organizace, sexuologové, autoři mediálních článků či aktéři, kteří se aktivně na téma sexuální asistence vyjadřují v online prostředí. Co se týče této části analýzy, jsou zde identifikovány diskurzivní typy a to, jaký mají vliv na jiné aktéry či ideje. Fairclough zde používá pojem intertextuality a poukazuje na to, jak se vztahuje daný text k textům jiným (Fairclough, 1992). Dle Fairclougha bychom se měli v rámci interpretace, tedy intertextuální analýzy, zaměřit nejprve na to, o co se jedná, dále kdo je aktérem a dále o to, jaké jsou vztahy mezi subjekty a jak jsou spolu subjekty propojeny (Fairclough, 1989). Tím budeme schopni porozumět kontextu vybraných textů (Vašát, 2008).

Explanace

Dále je důležité posuzovat také vztahy ve fázi explanace, ať už v rámci institucí či širších souvislostí. Tím se zabývá třetí rovina, sociální, zde se nacházíme ve fázi explanace. Je nahlíženo na kontext vztahů mezi diskurzem a mocí či vlivem na společenské struktury. Cílem této fáze je „*odhalit ideologický podklad a skryté principy, které nejsou na první pohled tolik patrné*“ (Vašát, 2008: 109). Jedním z klíčových prvků explanace je dle Fairclougha to, že by vysvětlení mělo být aplikováno ve dvou úrovních, tedy vysvětlení vnitřní a vysvětlení vnější. Vysvětlení vnitřní se týká vztahů mezi jednotlivými prvky textu. Pomocí vysvětlení vnitřního můžeme odhalit skryté vztahy mezi slovy, frázemi a větami v textu. Vysvětlení vnější se zaměřuje na vztahy mezi textem a kontextem. To znamená, že se soustředíme na faktory mimo samotný text, které ovlivňují jeho význam a účel (Fairclough, 2001).

Výběr médií

Nejprve jsem potřebovala vybrat média vhodná pro mou diplomovou práci. Pro efektivní vyhledávání těchto zdrojů jsem využila stránku Newton Media, která mi posloužila jako vyhledávač jednotlivých mediálních příspěvků dle klíčových slov. Zde jsem našla kolem 1300 článků, které se mým tématem zabývají. Jako klíčová slova zde byla použita „sexuální asistence“. Na první pohled je očividné, že se nejedná o odbornou literaturu, vybraná média jsou do určité míry bulvární a je tedy znatelné, že nejen, že se téma prezentuje ve veřejném prostoru subjektivně, ale prezentuje se také „cirkusovým“ způsobem, jedná se tedy o podívanou, která upoutává pozornost. Na základě přítomnosti tohoto jevu mou práci provází koncept spektakularizace.

Usoudila jsem, že nejvhodnější bude pracovat s online mediálními příspěvky, které též obsahují kromě psaného textu i vizuální obsah. Tento výběr jsem považovala za vhodný díky jednoduché dostupnosti a frekvenci vyhledaných textů, ve kterých se objevovala klíčová slova. Zaměřila jsem se na online webové deníky, které patří mezi nejoblíbenější, tedy patří k 10 nejčtenějším v ČR. Jedná se o Aktuálně.cz, Novinky.cz, iDnes.cz a Blesk.cz (NetMonitor, 2023). Ve své práci využívám texty, které jsou relevantní pro mou práci a jsou veřejně dostupné online v původním znění. Tyto příspěvky velmi často obsahují rozhovory s různorodou skupinou aktérů. Výběr příspěvků jsem ohraničila časovým rozhraním, tedy dobou, kdy přišla na český trh sexuální asistence, což je na podzim 2015 (Freya, 2023a). Mediální publikace tedy jsou vybrány od roku 2015 po současnost.

Bylo pro mě zajímavým shledáním, že jsou skrze odlišná média části textů často až identické, uvádí podobné citace, vyzdvihují často stejné aktéry a rámuji diskurzy aktérů často velmi podobným způsobem. Lze se tedy v datech zorientovat a utvořit určitý obraz, který média prezentují jakožto vypovídající o daném tématu. Skrze výzkumné otázky jsem vytvořila mapu vztahů jednotlivých aktérů zmíněných v textech a našla jsem zde spojitosti, kolize a analyzovala jsem dílčí diskurzy a stanoviska, která aktéři zastávají. V kontextu sexuální asistence jsou někteří aktéři aktivní, vstupují aktivně do debaty, šíří například své osobní příběhy, příběhy klientů, názory, postoje, kritiku či se snaží šířit osvětu. V rámci textů jsem vyzdvihla, jaká stanoviska autoři zastávají, co preferují či propagují a jak jsou v tomto ohledu vidět (tedy jak jsou výraznými aktéry dění).

Abych uvedla na pravou míru interpretaci textu v metodologii, v žádném případě se nejedná o objektivní popis situace a výroků aktérů, nýbrž zde prezentuji výsledky toho, jak média téma prezentují, jak vyobrazují službu sexuální asistence. Jedná se o vytváření mediálního obrazu, který ačkoli obsahuje časté citace a parafráze výroků jednotlivých aktérů, výběr výpovědí a aktérů může být značně zavádějící a diskurzy jsou v tomto smyslu přetransformovány do znění, která média utváří. Za pomoci lingvistických, vizuálních a gramatických nástrojů pro čtenáře představují subjektivní realitu sexuální asistence a my jsme pozorovateli této spektakulární podívané.

Výzkumné otázky

- 1) Jak se ustanovuje legitimita sexuální asistence klíčovými aktéry?
- 2) Kdo jsou tito aktéři? Jaké typy diskurzů se u těchto aktérů objevují?
- 3) Jaké typy diskurzů se ve vybraných textech objevují?
- 4) Jaké další sociální obrazy se v kontextu sexuální asistence ve vybraných textech objevují?

Kódování

Jakmile jsem vybrala média, jejichž obsah jsem ve své práci využívala, udělala jsem souhrn příspěvků, které obsahovaly klíčová slova „sexuální asistence“ a shromáždila jsem je do jednoho dokumentu za každý online deník. Následně jsem data očistila od duplicit a zkontrolovala jsem, zda se jedná o články z vybrané periody. Na základě důkladného přečtení obsahu článků jsem vytvářela jednotlivé kódy vhodné pro mou analýzu. Jednalo se konkrétně o čtyři články na toto téma z deníku Aktálně.cz (12 normostran), třináct článků z Blesk.cz (32 normostran), čtyři články z Novinky.cz (9 normostran) a sedm v zastoupení s iDnes.cz (19 normostran).

Začala jsem první výzkumnou otázkou, která zní: „Jak se ustanovuje legitimita sexuální asistence klíčovými aktéry?“. Nejprve jsem v textu vyznačila místa, kde se vyskytuje koncept legitimacy, tzn. kde média či jednotliví aktéři nějakým způsobem legitimizují službu sexuální asistence. Tento krok sloužil k bližší orientaci v textu. Dále jsem postupovala

typologií legitimacy, tedy konkrétnějšími kódy, které se vyskytovaly v mediálních člancích v kontextu legitimacy. Nejprve se jednalo se o poskytování sexuální asistence jako hlediska pomoci. Explicitně se objevovala v tomto kontextu slova jako pomoc, pomáhat apod. Legitimita často obsahovala také kontext poskytování služby za účelem detabuizace základních potřeb člověka, tomuto tématu jsem přiřadila také vlastní kód. V neposlední řadě se v kontextu legitimacy sexuální asistence objevoval rámeček lásky, sebelásky a cesty k nalezení vztahů, jež bylo také použito jako samostatný kód pro mou analýzu. Pomoc hendikepovaným a seniorům se v mnoha případech uskutečňovala pomocí vzdělávání, které poskytují sexuální asistenti*ky nebo organizace, které tuto službu zprostředkovávají. Tento kontext je v kódování také zohledněn. Následně jsem si označila části, kdy se nejednalo přímo o pomoc, ale objevovaly se zde další pozitivní anebo naopak negativní přístupy k této službě. Tyto části textu mi pomohly při analýze jednotlivých diskurzů.

Po hlubším zkoumání typologie legitimizace na základě těchto kódů jsem určila jakožto hlediska legitimacy následující kategorie.

Jedná se o:

1. Legitimizace skrze motiv altruismu a pomoci
2. Legitimizace skrze zamezení zdravotním a společenským problémům
3. Legitimizace sexuální asistence formou osvěty
4. Legitimizace sexuální asistence prostřednictvím poskytování kvalifikované služby
5. Hledisko legitimacy sexuální asistence jako komplexní služby
6. Legitimizace na základě vysoké poptávky
7. Legitimizace skrze příklady dobré praxe
8. Legitimizace prostřednictvím hlediska normativity
9. Legitimita ustanovena na základě legislativního hlediska prostřednictvím autorit
10. Legitimizace sexuální asistence na základě úniku ze sexuálního businessu – prostituce

Dále jsem si vytvořila textové shluky citací z článků v za sebou jdoucím pořadí dle uvedených hledisek legitimacy. Vytvořila jsem pod každým z nich souhrn toho, jak je význam sexuální asistence skrze hlediska legitimizován a definován vybranými aktéry. K jednotlivým částem souhrnného textu a tematických rámců jsem přidala ty nejzajímavější a nejvýstižnější citace, ke kterým jsem uvedla autora, zdroj a datum publikace článku.

V návaznosti na další výzkumné otázky, které zní: „Kdo jsou tito aktéři? Jaké typy diskurzů se u těchto aktérů objevují?“ jsem ve vybraných textech označila klíčové aktéry. Nejprve jsem začala klienty či potencialními klienty sexuální asistence, aby bylo přehlednější

pozorovat citové zabarvení a různorodost pojmenovávání této skupiny, dále jsem vyhledala v textu zbylé aktéry, na jejichž základě jsem utvořila jednotlivé skupiny. Ty mi dále pomohly k vytvoření mapy aktérů a analýze vzájemného působení či toho, kolik jim bylo poskytnuto prostoru pro vyjádření se na toto téma. V textu se díky těmto kódům člověk lépe zorientuje a může k těmto aktérům lépe přiřazovat dílčí citace a výpovědi, které média používají k vytváření mediálního obrazu. Kódování následovalo též v rámci popisu služby. Z hlediska diskurzivní analýzy pro mě bylo také důležité, jak aktéři sexuální asistenci popisují, tedy jaké aktivity a postupy služba vlastně ztělesňuje. Můžeme vidět, že je v textu tato služba popisována mnoha způsoby a hovoří se různorodě o tom, co vlastně obnáší. Výrazným tématem, které se neustále objevovalo, a které jsem také použila v rámci kódování, bylo připodobňování sexuální asistence k prostituci.

Na základě již analyzovaných dat a důkladného znovu pročtení článků vybraných médií, jsem našla diskurzivní ukotvení skrze 6 dílčích témat. Jedná se o: 1) Diskurz sexuální asistence jako pomoc hendikepovaným a seniorům, 2) Diskurz sexuální asistence jako prostředek detabuizace základních potřeb, 3) Diskurz sexuální asistence jako prostředek k nalezení vztahu a lásky, 4) Diskurz sexuální asistence jako nedostatečné služby, 5) Diskurz sexuální asistence jako nevhodné formy podpory pro klienty a 6) Diskurz sexuální asistence jako formy prostituce. Na základě tohoto vzorce jsem využila opětovné kódování textů a vyznačila jsem barevně tematické okruhy. Následně jsem je přiřadila k jednotlivým aktérům a vybrala jsem citace, které poukazují na konkrétní diskurzivní hledisko. K citacím jsem doplnila informaci o datu vydání článku a názvu média, ve kterém se objevují. Jakmile jsem před sebou měla toto shrnutí, přiřadila jsem jednotlivé aktéry do odpovídajících skupin, které zastupují. Okódované a seřazené části textu jsem transformovala do textu plynulého, ke kterému jsem přiřadila jen ty nejvýznamnější citace pro detailnější představu výpovědí aktérů. Jakmile jsem vytvořila diskurzivní rámce ke skupinám aktérů, závěrem jsem na jejich základě shrnula jednotlivé diskurzy. Tedy v čem jsou specifické a na co v kontextu sexuální asistence poukazují.

Poslední výzkumnou otázkou, která je nastolena v mé práci, je: „Jaké další sociální obrazy se v kontextu sexuální asistence ve vybraných textech objevují?“. V textu se objevují různorodé obrazy, ať už se jedná o téma těla, sexuality či genderu. Odehrávají se v představách aktérů, kteří za pomoci médií tyto obrazy dle svého uvážení promítají do

vybraných textů. To nám nejen dává určitý pohled jednotlivých skupin na daná témata, ale zároveň se tak dovídáme o společenských představách týkajících se těchto oblastí. Za pomoci takovýchto obrazů můžeme mapovat představy společnosti a poukázat na odlišná diskurzivní hlediska, která provázejí text i v rámci jiných konceptů nežli sexuální asistence. Příkladem může být normativní rovina genderu, tradiční pojetí heteronormativity či představy o intimitě, přístup k hendikepovaným a starším lidem, přístup k tělesnosti a lidským sexuálním tužbám anebo zažité společenské stereotypy.

Jak se ustanovuje legitimita?

Pro mou práci je otázka legitimacy zásadní z toho důvodu, jelikož se jedná o službu, která poskytuje sexuální praktiky, které jsou společensky vnímány jako forma prostituce. Sexbyznys je společností především vnímán jako něco nemorálního nebo neetického. Často je spojován s porušováním lidských práv a svobod, vykořisťováním, nedostatečným sociálním zabezpečením, násilím, s obchodem s chudobou či dokonce s obchodem s lidmi, také je spojován se zdravotními riziky a sexuálně přenosnými chorobami. Společensky je sexbyznys, respektive prostituce, spíše neakceptována a lidé vykonávající takové služby jsou stigmatizováni. Spojitost veřejnost nachází také s drogami, alkoholem a závislostním chováním. Z hlediska společnosti tedy prostituce není legitimní služba, a proto představuje jedno ze zásadních hledisek problematizující služby sexuální asistence. Toto téma nejen že provází veškerá hlediska legitimacy, ale je zásadní i pro jednotlivé typy diskurzů.

Legitimita se obecně vztahuje k tomu, zda je nějaká činnost nebo činnost subjektu považována za správnou, etickou a akceptovatelnou v dané společnosti. Ustanovení legitimacy v rámci sexuální asistence zahrnuje několik faktorů, které v této části blíže popisuji a definuji několik dílčích hledisek legitimizace sexuální asistence. Lze říci, že legitimita sexuální asistence je zajištěna respektováním etických a profesionálních standardů, zákonných požadavků a potřeb klientů. Kvalifikovaní poskytovatelé sexuální asistence by měli být obeznámeni s těmito faktory a dbát na jejich plnění při poskytování sexuální pomoci a podpory. Na základě analýzy, kterou jsem v této práci použila, jsem vytvořila 10 stanovisek legitimacy sexuální asistence, které se objevovaly v člancích vybraných českých online deníků. Tato hlediska jsou reprezentována klíčovými aktéry, kterými se též budu později v práci blíže zabývat.

1) Legitimizace skrze motiv altruismu a pomoci

Prvním nástrojem legitimacy sexuální asistence identifikovaným v analyzovaných textech je legitimizace skrze hledisko pomoci a skrze motiv altruismu, což znamená, že by měla být poskytována s ochotou pomoci druhému člověku bez osobního prospěchu. V rámci tohoto diskurzu je sexuální asistence legitimizována prostřednictvím důrazu na boj za práva hendikepovaných a seniorů a zajištění rovných příležitostí v oblasti sexuality.

Někteří z klientů se potýkají s velkými výzvami v sexuálním životě, a právě zde mohou sexuální asistentky nebo asistenti pomoci. Kromě pomoci s praktickými záležitostmi se sexuální asistenti snaží poskytnout podporu na duševní úrovni, pomoci se sebedpřijetím, zvýšením sebevědomí a objevováním krásy vlastního těla. Hledisko pomoci zahrnuje proces detabuizace tématu ve společnosti a legitimizace na základě stejných sexuálních potřeb lidí, ať už s postižením či nikoli. V textech se legitimita sexuální asistence spojuje s emocemi, láskou, partnerstvím, posláním, duchovnem či rovností sexuality. Vše je rámováno snahou hendikepovaným a seniorům pomoci uspokojovat sexuální touhy či potřeby a zkvalitnit tak jejich život. Z textů jsem vybrala některé citace, které nám mohou pomoci nahlédnout do legitimizace sexuální asistence skrze klíčové aktéry, kteří se k tomuto tématu aktivně vyjadřují.

„Nejhorší ze všech handicapů je nedostatek lásky. Pomoc lidem se ztíženým přístupem k naplňování sexuálních potřeb se přirozeně projeví i na psychické stránce těchto lidí, ať už ve formě hlubšího sebedpřijetí, objevování tajuplné krásy svého těla, nebo i v sebevědomějším navazování vztahů. Sexuální frustrace neprospívá nikde nikomu.“ (Smržová, 12.02.2019, Aktuálně.cz)

„Asistenti a asistentky tedy učí lidi s postižením pracovat s jejich sexualitou, aby ji uměli naplňovat s ohledem na svůj handicap a aby našli ztracené sebevědomí, které často kvůli svým problémům ztrácejí.“ (Šídová, 15.6.2019, Blesk.cz)

V textu jsem v rámci tohoto přístupu identifikovala též náboženský rozměr, tedy že skrze víru v Boha lze hovořit o sexuální asistenci jako o poslání pomoci druhým.

„Sexuální asistence je mým koníčkem, nikoli zaměstnáním.“ (Sexuální asistentka, 08.08.2020, Blesk.cz)

„Pro něj je sexuální asistence něco spíš duševního, psychického. Zjevil se Bůh, aby ho povolal ke službě druhým.“ (Smržová, 10.8.2021, Aktuálně.cz)

V textech se objevuje legitimizace sexuální asistence také v kontextu nalezení smyslu života, pomoc znovu prožívání hezkých okamžiků a rozvíjení společenského povědomí o sexuálních potřebě hendikepovaných či seniorů. V tomto kontextu je sexuální asistence popisována jako prostředek, který činí lidi s hendikepem šťastnými. Prostřednictvím této služby mohou klienti okusit rozkoš, která jim běžně není dopřávána. Zmíněny jsou také případy, kdy člověku tělo neslouží jako dříve, a právě díky této službě mohou opět naplňovat své touhy a

nacházet ztracené sebevědomí, které kvůli svým zdravotním obtížím ztrácejí.

„Chtěla jet do Švýcarska, kde by se podvolila eutanazii... Už ale na tomto světě smí zakoušet blaženost.“ (Smržová, 10.08.2021, Aktuálně.cz)

„Aby lidi pochopili, že sexualita není něco odtrženého od života, ale jsme to my, to, jak ji prožíváme, je v nás a definuje nás to jako společnost. Vztahy od sexuality a prožívání oddělit nejde.“ (Freedomtosex, 13.03.2018, Blesk.cz)

„Sexuální asistence umožňuje lidem se znevýhodněním aktivně se začleňovat do běžného prostředí. ...Syn byl nadšený a šťastný.“ (Baxová, 31.12.2015, Novinky.cz)

Značně emotivní debata se v příspěvcích na téma sexuality objevuje v přístupu rodiny hendikepovaných klientů či skrze společenskou tabuizaci. Často aktéři v textech odkazují na to, že je sexualita hendikepovaných potlačována a hendikepovaní kolikrát neznají jiný dotek než od svých rodičů nebo asistentů při hygieně a přesunech. Nejen, že aktéři vyzdvihují důraz na to, že sami rodiče postižených potlačují jejich sexualitu, ale dokonce i některá zařízení potlačují potřeby handicapovaných osob a reagují ve spojitosti se sexualitou těchto osob neadekvátně, ať už represí nebo podáváním tlumících léků. V textech je často zmiňována tabuizace tématu sexuality těchto osob napříč společnostmi. Aktéři tak reagují na přetrvávající stigma asexualit lidí s postižením a lidí v pokročilém věku a snaží se vyvracet tyto představy o sexualitě jedince a poukazovat na zažitá stereotypy, které diskriminují mnohé skupiny ve společnosti.

Častým jevem, který aktéři zmiňovali, a který poukazuje na potlačování práv hendikepovaných na sexualitu, je například situace u osob s mentálním postižením, kde je již dospělý člověk v mentálním stádiu malého dítěte a rodiče v této situaci k této osobě stále přistupují jako k dítěti, které nemá sexuální touhy. Legitimizace je zde spojena s tím, že právě díky sexuální asistenci je hendikepovaným a seniorům umožněno žít kvalitní život. Těmto osobám by měla být poskytnuta pomoc žít téměř stejným stylem života (pokud je to možné) jako žijí lidé bez hendikepu.

„Primárně určená sexuální asistence – těžce tělesně postižení lidé – kteří mají problém najít si partnerku, byť jen sexuální. Kolikrát jim handicap brání i masturbovat a neznají jiný dotek než od svých rodičů nebo asistentů při hygieně a přesunech.“ (Pik, 5.11.2016, Blesk.cz)

„...lidé po poranění míchy mohou žít ve srovnatelné kvalitě partnerského i rodinného života jako před ochrnutím.“ (Česká asociace paraplegiků, 5.3.2019, iDnes.cz)

„Řada lidí si myslí, že to jsou asexuálové, že jsou bez sexuality.“ (Daniel, 13.2.2019, Novinky.cz)

2) Legitimizace skrze zamezení zdravotním a společenským problémům

Druhé hledisko, které jsem skrze svou analýzu identifikovala, spočívá v zamezení zdravotním a společenským problémům. Sexuální asistence může dle výpovědí například pomoci lidem s tělesnými omezeními, kteří nemohou uspokojit své sexuální potřeby samostatně. Aktéři zmiňují, že pokud tato sexuální potřeba zůstane neuspokojena, může to vést k frustraci, depresím, snížení sebeúcty a psychickým problémům. Nahromaděná frustrace, která je důsledkem neuspokojování přirozených sexuálních potřeb, může dle výpovědí přerůst například do agrese. Aktéři se shodují na tom, že sexuální frustrace může být pro člověka velmi škodlivá a sexuální asistence je tak legitimizována snahou tento problém řešit a vymanit sexualitu těchto osob ze společenských stereotypů. Často také v textech nalezneme příklady nežádoucího chování, kdy hendikepované osoby svou sexuální potřebu projevují obtěžováním lidí na veřejnosti či v blízkém okolí anebo masturbací na veřejnosti. Dokonce se v textech zmiňuje negativní vliv sexuální frustrace na rehabilitaci jedince či na jeho zdravotní stav.

Nahromaděná sexuální energie má tak dle výpovědí mnohé negativní dopady a projevy. Sexuální asistence je legitimizována tím, že může pomoci těmto lidem umožnit ventilovat sexuální energii, a tak snižuje riziko výše uvedených problémů. Z těchto důvodů lze argumentovat, že sexuální asistence může být legitimní a důležitou součástí poskytování péče osobám se zdravotními omezeními nebo jinými specifickými potřebami.

„Nikdo o tom s nimi nemluví. Pak tito lidé vidí porno a mají pocit, že je to realita. Pak se stane, že vidí ženu, ovládnou je pudy a oni si myslí, že na ni mohou sahat. ...Od toho jsou tu právě asistentky, aby pacientům ukázaly, co mohou a co nemohou dělat, pokud by si chtěli najít přítelkyni či přítele.“ (Iva, 18.2.2019, Blesk.cz)

„Jsou potvrzené efekty toho, že lidé, kteří to zdravotní postižení mají a jsou dlouhodobě frustrováni, tak se jim třeba zhoršuje zdravotní stav.“ (Daniel, 11.2.2019, iDnes.cz)

3) Legitimizace sexuální asistence formou osvěty

Další faktor legitimizující sexuální asistenci spočívá v okolnosti, že sexuální asistence může částečně vynahrazovat sexuální výchovu, která je v české společnosti stále velmi limitovaná či nedostatečná. Aktéři vidí pozitiva služby v tom, že je sexuální asistence poskytována zkušenými a proškolenými asistenty*kami, kteří jsou schopni pomoci znevýhodněným lidem s uspokojováním jejich sexuálních potřeb či je mohou edukovat ohledně intimních témat. Edukace se dle výpovědí netýká pouze sexu, ale může se vztahovat jak na intimní vztahy, sexuální praktiky či práci se sexuálními pomůckami. Může však edukovat klienty i ve spojitosti s tématy jako například antikoncepce, erekce či poluce. Uvedené texty zmiňují legitimizaci na základě komplexity služby sexuální asistence, která zahrnuje také poradenství, ať už pro hendikepované, tak pro rodinné příslušníky, a to za účelem dojít k vzájemnému pochopení či uvědomění si sexuality či potřeb a tužeb hendikepovaného. Tento vzájemný dialog by měl povzbudit a navést klienty, aby z oblasti sexuality neměli obavy.

Sexuální asistence může dle výpovědí v textech pomáhat i seniorům při práci se svou sexualitou a vztahy. Tyto skupiny lidí totiž prý mohou mít o sexuálních tématech omezené znalosti a zkušenosti s nimi. Sexuální asistence tak pro ně může být velmi užitečná. Lze tedy říci, že sexuální asistence může být legitimní a důležitou součástí sexuálního zdraví a pohody prostřednictvím edukace a nabízeného poradenství. Je důležité zajistit, aby byla poskytována zkušenými a proškolenými asistenty*kami a aby byla přizpůsobena potřebám konkrétních skupin lidí. Zde je služba legitimizována na základě odklonu od přímého poskytování sexuálního aktu, a tím aktéři také poukazují na odlišení služby od prostituce. V citacích se aktéři odkazují na sílu slova a schopnost komunikace a porozumění.

„Pokud je jim 15, a oni se chovají jako šestiletí, tak musíme brát v úvahu, že dítě může být v pubertě a je potřeba počítat s jeho projevy sexuality a edukovat ho, že se mu mění tělo, co se v tomto období děje s našim tělem, že může přijít menstruace, poluce a erekce. Je nutné, aby věděli, že je to normální, byli o tom edukováni a nezastrašilo je to.“ (Šídová, 8.8.2020, Blesk.cz)

„Žádné city, klienty budu jen učit. Nejsme prostitutky, ale spíše sexuální učitelky. ...aby je to případně naučila, pomohla jim a vysvětlila, co a jak. Aby jim tak pomohla rozvíjet jejich sexuální život. Je to něco jako sexuální učitelka. Nejde nám o to, abychom si klienta připoutaly, ale abychom mu pomohly rozvíjet jeho sexualitu.“ (Sexuální asistentka, 11.2.2019, iDnes.cz)

Sexuální asistence se v rámci legitimizace dotýká tématu pomoci lidem najít lásku k vlastnímu tělu a nalézt vztah. Toto hledisko se zaměřuje na dosažení těchto cílů prostřednictvím poradenství a vzdělávání a také skrze podpůrnou síť pro klienty. Aktéři identifikují sexuální potřeby jako přirozenou součást lidské sexuality, která je spojena s výraznými emocionálními prožitky. V textu je brán zřetel na negativní dopady dlouhodobě neuspokojovaných sexuálních potřeb, tedy že v takovém případě mohou lidi trpět pocitem osamělosti a nedostatečnosti. Jako řešení tohoto problému se v textech zmiňuje právě služba sexuální asistence, která těmto osobám může pomoci například prací se sexuálními pomůckami, seznámit se s vlastním tělem a s vlastními sexuálními potřebami, což může vést k lepšímu sebepoznání a zvýšení sebevědomí. Dalším pozitivním aspektem, který se objevoval v textu, je, že aktéři sexuální asistence klientům pomáhají porozumět sexuálnímu chování a sexuálním vztahům a poskytují jim potřebné nástroje k řešení problémů. Z těchto důvodů lze argumentovat, že sexuální asistence může být legitimní a důležitou součástí podpory lidí v oblasti sexuality prostřednictvím zdělávání a poradenství poskytovaného sexuálními asistenty*kami.

„Především lidi s mentálním postižením poučuji o lidském těle, kde jsou erotogenní zóny, co se jim líbí a co ne. Když poskytuji osvětu člověku, který zpočátku neumí říct, kde má pohlavní orgány, a po roce nebo po dvou letech vám ten člověk nejen že řekne, kde pohlavní orgány jsou, ale i k čemu slouží, ví, co se mu třeba líbí a co ne, už jen to představuje obrovské zadostiučinění.“ (Věra, 3.2.2019, Blesk.cz)

„Učí je ale také uvědomit si rozdíly mezi muži a ženami, říkat ne, mluvit o svých potřebách a pohlavním styku, používat sexuální pomůcky či navazovat partnerské vztahy. Pomáhají párům se začátkem intimního života. Informují o antikoncepci. Poskytují také poradenství příbuzným. (Rozkoš bez rizika, 3.11.2015, iDnes.cz)

4) Legitimizace sexuální asistence prostřednictvím poskytování kvalifikované služby

Zde je sexuální asistence legitimizována na základě toho, že se jedná o kvalifikovanou a etickou službu, tedy ustanovuje se zde jasná hranice mezi prostitutí a sexuální asistencí. Tuto službu totiž dle výpovědí nemůže provádět jen tak někdo, asistenti musí projít náročným školením a musí být pečlivě vybíráni. Legitimizace je založena na předpokladu, že asistenti mohou poskytnout odbornou péči a podporu pro lidi s různými sexuálními

potřebami. Akteři kladou důraz převážně na důkladné proškolení poskytovatelů služby, které může zahrnovat učení se o různých sexuálních preferencích a praktikách, komunikaci s klienty, zvládání různých situací a rozpoznávání hranic a hrozeb jak pro klienta, tak pro společnost. Pečlivě vybraní asistenti mohou klientům také zaručit bezpečnost a důvěrnost. Dle výpovědí je důležité, aby asistenti prošli přísným výběrovým procesem, který zahrnuje kontrolu výpisu z trestního rejstříku či reference od předchozích zaměstnavatelů. Kvality poskytovatelů se dle aktérů dále projevují například tím, že jsou citliví vůči potřebám a preferencím klientů a budou respektovat jejich hranice. Poskytovatelé by měli být také schopni poskytnout odbornou péči a podporu, která pomáhá klientům uspokojovat své sexuální potřeby bezpečným způsobem. Legitimizace je tedy založena na předpokladu, že sexuální asistence má na rozdíl od prostituce jasná a bezpečná pravidla, kvalifikované a zkušené poskytovatele, což je pro klienty zásadní, jelikož se služba zaměřuje se na zranitelnou cílovou skupinu se speciálními potřebami.

„To není práce pro každého. Nevezmeme každého. Hledáme člověka, který už zná své potřeby, má je naplněné a má srovnané priority a chce pomáhat lidem a ne si skrze tuto profesi uspokojovat své potřeby.“ (Šídová, 12.02.2019, Blesk.cz)

„Ne všichni přísná kritéria splnili.“ (Hamerníková, 13.2.2019, Novinky.cz)

Toto hledisko legitimacy sexuální asistence může být posíleno několika dalšími faktory. Jedním z nich je etický kodex, který zajišťuje, že sexuální asistence se poskytuje v souladu s etickými a morálními normami. Legitimita je dále posílena tím, že asistentky a asistenti, kteří tuto službu poskytují, jsou často zavázáni k dodržování etického kodexu, který zahrnuje základní zásady a normy, které mají zajistit, že sexuální asistence bude poskytována s respektem k potřebám a přání konkrétních osob, s maximální diskrétností a bezpečností a s důrazem na souhlas a dobrovolnost. Sexuální asistenti*ky se tak zavazují k profesionálnímu chování a k dodržování zákonů a předpisů, které se týkají sexuální asistence. Tímto způsobem může být zajištěna vysoká kvalita a bezpečnost poskytované služby, a tedy i její legitimita. Etický kodex může také pomoci zlepšit povědomí o sexuální asistenci a o její legitimitě v očích širší společnosti. Pokud jsou asistentky a asistenti pečlivě vyškoleni a řídí se etickými zásadami, mohou pomoci zvýšit důvěru veřejnosti v tuto službu a snížit stigmatizaci lidí, kteří ji využívají či poskytují.

„Asistentky a asistenti podepisují také etický kodex. S klienty mohou uzavírat dohodu.“ (Šídová, 13.2.2019, Novinky.cz)

„Základem tohoto kodexu je, že sexuální asistentka se bude snažit svoji činnost vykonávat

tak, aby klient byl vždy spokojen, aby mu nijak neublížila a neposunula ho v jeho vývoji zpět. Bude vždy brát ohled na jeho potřeby a postižení, nebude ho diskriminovat, bude k němu přistupovat jako ke každému jinému člověku. Další věcí je diskrétnost, ať už ze strany asistentek, tak ze strany klientů. Sexuální asistentka se zavazuje nemluvit o svých klientech, nerozšiřovat informace o jejich jménech, postižení, o tom, jakou sexuální službu třeba preferují.“ (Sexuální asistentka, 8.11.2015, iDnes.cz)

Legitimita se taktéž opírá o akreditaci školení ministerstvem práce. Když je školení, které poskytuje sexuální asistenci, akreditováno ministerstvem práce, znamená to, že splňuje určité standardy a kritéria pro poskytování této služby. Akreditace může potenciálním uživatelům poskytnout jistotu, že poskytovatelé sexuální asistence jsou vyškoleni a že jsou kompetentní k tomu, aby poskytovali služby na profesionální úrovni. Získání akreditace ministerstvem práce může také pomoci při prosazování legitimacy sexuální asistence v očích veřejnosti a poskytovatelů zdravotnických služeb. Z tohoto důvodu patří akreditace mezi důležité faktory, které pomáhají legitimizovat sexuální asistenci jako důležitou službu v rámci poskytování zdravotnické péče.

V textech se zmiňuje také finanční nezávislost asistentů*tek, která se jeví jako velmi důležitá, protože poskytování sexuální asistence by mělo být plně hrazeno klienty a poskytovatelé by měli být spravedlivě odměňováni za svou práci fixní částkou: dříve 1200 Kč, nyní 1400 Kč (Freya, 2023a) a za první informativní sezení dříve 500 Kč, nyní 600 Kč (Freya, 2023a). Z hlediska aktérů je dalším z faktorů, který podporuje legitimitu sexuální asistence finanční nezávislost poskytovatelů, jelikož pokud jsou sexuální asistenti plně finančně závislí na svých klientech, může to vést ke zneužívání této služby a může ohrozit integritu asistentů. Na druhou stranu, pokud jsou sexuální asistenti*ky finančně nezávislí a mají jiný zdroj příjmu, mohou poskytnout tuto službu s větší svobodou. Legitimita sexuální asistence by tedy měla být posuzována i na základě hranic vytvořených z hlediska finanční stability a nezávislosti asistentů, aby se minimalizovala rizika zneužití a zajistila se kvalitní a etická péče pro klienty. Dále také v textech můžeme vidět, že služba zajišťuje transparentnost a zodpovědnost v oblasti financování sexuální asistence například zmínkou o pravidelném podávání daňového přiznání. K legitimizaci sexuální asistence na základě odlišení od nekvalifikovaných sexuálních služeb skrze finanční nezávislost také přispívá komentář na téma ceny odborného kurzu, který si musí zájemci hradit sami, s fixní cenou dříve 13 900 Kč (13.3.2018, Blesk.cz), nyní 12 900 Kč (Freya, 2023b). Komentáře uvádí

jako další pozitivní aspekt sexuální asistence fakt, že se nejedná o službu na hlavní pracovní poměr, a tedy není primárním příjmem poskytovatelů sexuální asistence, aby měli poskytovatelé jasně definovanou a omezenou roli v rámci této služby.

„Nový kurz za necelých 14 tisíc... Není to prý žádná legrace. ...velmi pečlivě vybírané a prolustrované lidi, tak, aby organizátoři měli jistotu, že při výkonu práce nedojde k žádnému maléru“. (13.3.2018, Blesk.cz)

Absolvování půlročního odborného kurzu může dle výpovědí poskytnout sexuálním asistentům a asistentkám potřebné znalosti a dovednosti, aby byli schopni poskytovat tuto službu ve vysoké kvalitě. Kvalifikovaný výběr pouze části z přihlášených adeptů také pomáhá zajistit, že poskytovatelé sexuální asistence jsou pečlivě vybíráni a mají potřebné schopnosti, zkušenosti a znalosti pro svou práci. Všechny tyto faktory mohou přispět k legitimitě sexuální asistence a zajistit, že tato služba je poskytována v souladu s nejvyššími standardy kvality a etiky. V textu můžeme pozorovat důraz na dílčí schopnosti a dovednosti poskytovatelů sexuální asistence, jako například zkušenost s prací ve zdravotnických či sociálních službách, praxi s erotickými masážemi, tantrou, se somatoterapií, s výcvikem v sexuologické práci a též praxi se sexuální prací s hendikepovanými klienty.

„Organizace Rozkoš bez rizika se rozhodla vyškolit ženy, které již měly zkušenosti v somatoterapii, tedy práci s tělem. Některé asistentky měly zkušenosti v práci v sexbyznysu či ovládaly techniku erotických masáží.“ (Rozkoš bez rizika, Blesk.cz)

„Jsou potřeba zkušenosti týkající se práce s tělem, silná empatie a naprosto zpracovaná vlastní sexualita. Mám za sebou výcvik sexuologické práce s tělem, což je léčení sexuální energie dotykem, a vyznávám tantru. Když se mě někdo zeptá, co ve skutečnosti jsem, tak říkám pracovník s tělem.“ (Vladana, 5.5.2018, iDnes.cz)

5) Hledisko legitimacy sexuální asistence jako komplexní služby

Delegitimizace této služby je v textech založena na tom, že aktéři zaměňují pojem sexuální asistence s prostitucí a nezvažují tak další možné podoby podpory klientů skrze sexuální asistenci. Nicméně, v textu se objevuje mnoho argumentů, které podporují právo jednotlivců na sexuální asistenci a jedním z těchto aspektů je legitimita v kontextu toho, že sexuální asistence není pouze o pohlavním styku, ale může zahrnovat různé formy sexuálních praktik, jako například intimní rozhovor, vzájemný dotek, tantrická či jednoduchá masáž, nácvik masturbace a uspokojování pomocí sexuálních pomůcek i dalších jiných praktik na rozdíl od

prostituce. Toto rozšíření oblasti sexuální asistence umožňuje klientům vybrat si takovou formu pomoci, která jim nejlépe vyhovuje.

„Umím si tak představit být bez intimního styku a prožívat sexuální energii. I když pohlavní ani orální styk neposkytují, přesto jsem schopná s klienty pracovat tak, abych uvolnila jejich napětí v těle, pochopila jejich sexualitu a mohla jim poradit. Když po mně klient chce něco, co mu nemohu poskytnout, protože to necítím a přičí se mi to, tak to neudělám a vysvětlím mu proč. Uvědomila jsem si, že jsem řemeslnice. Nemusí mít s nimi pohlavní ani orální styk. Stačí, když budou umět masírovat, pohladit a obejmout nebo poskytnout nějakou radu v oboru.“
(Vladana, 5.5.2018, iDnes.cz)

„Vždycky totiž nemusí jít přímo o vyvrcholení. Dozvěděla jsem se spoustu zajímavých věcí, hlavně o sexuálních pomůckách.“ (Helena, 31.12.2015, Novinky.cz)

Další důležitý ukazatel legitimacy odlišující sexuální asistenci od prostituce souvisí s tím, že sexuální asistenti*ky se nesnaží klienta upoutat, ale naopak podporují jeho nezávislost a soběstačnost. Tento druh pomoci je v rámci poskytování služby jedním poskytovatelem časově omezen (omezený počet sezení s konkrétním asistentem či asistentkou), a to z toho důvodu, aby klient nenavázal osobní vztah s poskytovatelem sexuální asistence, ale aby se jednalo stále o podporu klientů v kontextu osvěty, vzdělání, zaučení. Legitimizace je založena ve výpovědích na tom, že se poskytovatelé po několika sezení v péči o klienta vystřídají, aby nevznikalo nezdravé pouto a nepřiblížila se tak sexuální asistence prostituci.

„Asistentka tam má limitovaný počet sezení na šest. Cílem sexuální asistence totiž není to, aby se klient stal stálým klientem asistentky, o což se snaží prostitutky. Ale jde o to vychovat klienta na sexuální úrovni tak, aby byl poté schopen uplatnit se po této stránce i v běžném životě.“ (8.11.2015, iDnes.cz)

Důležitou součástí sexuální asistence uváděnou aktéry v kontrastu s prostitucí charakterizuje také jasně stanovený ceník, který umožňuje klientům předem vědět, kolik si za služby zaplatí a zároveň se ceny za tuto službu nepohybují tak vysoko, aby pro ně tato služba byla zcela nedostupná. Z médií je patrný přístup legitimizace na základě důležité otázky dobrovolnosti, kdy poskytovatelé této služby se dobrovolně rozhodli pro vykonávání této práce a zároveň mají na výběr, jaký typ sexuálních praktik budou či nebudou poskytovat, a kde budou mít nastaveny v rámci služby hranice. V neposlední řadě je zmiňována úvodní schůzka, na které dochází k představení služby, domluvení se na postupu praxe.

„Podle Ivy se sexuální asistentky ještě dále dělí. Jedna skupina poskytuje i sex, druhá nikoli. Hlavní je prý dotyk a blízkost opačného pohlaví. Každá žena má tedy své pracovní hranice. Sama Iva je masérka. Neposkytuje pohlavní styk ani orální sex, pouze masáže a pomoc s

masturbací. “ (Iva, 18.2.2019, Blesk.cz)

„Může to být služba od poradenství v oblasti sexuality a vztahu, přes masáže, nácvik masturbace až po sexuální styk. Ale vždy záleží na daném sexuálním asistentovi či asistentce, co nabízí. “ (Šídová, 11.2.2019, iDnes.cz)

Dle výpovědí aktérů kromě těchto aspektů zahrnuje služba sexuální asistence oproti prostituci obvykle komunikaci s klienty v podobě terapií, jež mohou být také velmi užitečné při řešení různých sexuálních, osobnostních a intimních problémů. Jako pozitivní důsledky této komunikace aktéři vyzdvihují zlepšení sexuálního sebevědomí, které je velmi důležité pro zdravý a uspokojivý sexuální život, osobní rozvoj, psychickou a duševní spokojenost či nalezení partnerského vztahu. Sexuální asistence se dle výpovědí považuje za prospěšnou a etickou službu, jelikož klientům nabízí též formu terapie, která se zaměřuje na poskytování pomoci jednotlivcům, kteří mají problémy například v oblasti sexuálních funkcí, se sebevědomím, sebeláskou, vztahem k vlastnímu tělu anebo s navázáním intimního partnerského vztahu.

„Klienti chtějí styk i vztah. Sexuální asistence se nerovná jen sex. Sexualita je ale také o vztazích nejen k lidem, ale také například o vztahu k vlastnímu tělu. “ (Šídová, Blesk.cz)

6) Legitimizace na základě vysoké poptávky

Sexuální asistence se stává stále častěji diskutovaným tématem v současné české společnosti. Na tento trend navazuje další hledisko legitimizace sexuální asistence, které vychází z vysoké poptávky po této službě. V mediálních textech se objevuje zvyšující se zájem jak ze strany klientů, kteří tuto službu přímo využívají, tím mám na mysli hendikepované osoby či seniory, ale také se ozývají rodiče či zákonní zástupci těchto osob, ústavy, domovy pro hendikepované či seniory anebo přátelé těchto osob. Zmíněny jsou taktéž v člancích pozitivní reakce a ohlasy na poskytované sexuální služby a legitimizace skrze zvýšenou poptávku ze strany zdravotních a sociálních zařízení. To dodává poskytovatelům sexuální asistence podnět k provozování těchto služeb.

„Jen za loňský rok bylo poskytnuto 230 asistencí v rámci sexuálních služeb handicapovaným spoluobčanům. K dnešku je jejich počet trojnásobný. “ (13.2.2019, Blesk.cz)

„Hodně volají rodiče sami od sebe. Dřív to byli jen první stateční jedinci. Teď se ozývají už

ústavy a domovy. Přátelé pomáhají svým kamarádům. Vzájemná podpora všeobecně funguje.“ (Vladana, 13.2.2019, Novinky.cz)

7) Legitimizace skrze příklady dobré praxe

V neposlední řadě bych ráda poukázala na další hledisko, které souvisí s rozšířením povědomí o sexuální asistenci a tím je legitimita sexuální asistence, která se opírá o ověřené vzory ze západních zemí, kde se tato služba poskytuje již delší dobu. V těchto zemích bylo provedeno mnoho studií a výzkumů, které dokazují účinnost a spokojenost klientů s touto formou pomoci. Texty uvádí, že západní země také vypracovávají a uplatňují standardy a etické kodexy, které zajišťují kvalitní a bezpečné poskytování sexuální asistence, kterými se české organizace inspirují. Dlouhodobé poskytování této služby v západních zemích také přispívá k její legitimitě a uznání jako součást zdravotní a sociální péče. Nicméně je třeba brát v úvahu kulturní a legislativní rozdíly mezi zeměmi a pečlivě přemýšlet o způsobu implementace sexuální asistence v různých kontextech a legislativních rámcích. Legitimita této služby je dle aktérů ukotvena na základě finanční podpory státu (ministerstvem financí) a mezinárodních organizací, kdy například skrze projekt „Právo na sex“ byla služba financována v rámci švýcarsko-české spolupráce (31.12.2015, Novinky.cz).

„...poznatky především ze Švýcarska, kde podle informací Šídlové asistence funguje již 13 let.“ (Šídlová, 12.02.2019, Aktuálně.cz)

„Trend nezanedbávat u postižených lidí ani tuto stránku k nám dorazil z Nizozemska, Německa a dalších západních zemí, kde tato služba funguje asi patnáct let.“ (Rozkoš bez rizika, 31.12.2015, Novinky.cz)

8) Legitimizace prostřednictvím hlediska normativity

Neméně důležitým hlediskem se v mé analýze jeví také legitimizace skrze normalitu. Jak je pojednáváno v mediálních článcích, sexuální asistence stále ještě představuje téma, které mnoho lidí vnímá jako kontroverzní a tabuizované. Z textů však nicméně vyplývá, že stále více lidí si uvědomuje, že sexuální potřeby jsou přirozenou součástí lidského života a že lidé se zdravotním postižením či omezením mají stejná práva na plnohodnotný sexuální život jako kdokoliv jiný. Dle aktérů se právě sexuální asistence stává jedním z nástrojů, který umožňuje lidem se zdravotním postižením či omezením také prožít sexuální život. Sexuální

asistence může být představována jako cesta k tomu, aby lidé byli „normální“, aby byli jako ostatní. To znamená, že sexuální asistence není nic zvláštního nebo výjimečného, ale spíše se jedná o nástroj, který pomáhá lidem s omezením v oblasti sexuality, aby mohli žít plnohodnotný život a být začleněni na základě sexuálních a romantických vztahů do společnosti. Tento přístup hovoří o tom, že hendikep z člověka nedělá asexuální bytost a tito lidé mají stále touhy a potřeby, které je nutné uspokojovat a nepotlačovat. Mnoho lidí se dle textů bojí hovořit o sexuálních potřebách osob se zdravotním postižením, a to z mnoha různých důvodů, například kvůli stigmatu v české společnosti, nedostatku informací nebo nedostatku odborníků. V každém případě, sexuální asistence dle aktérů může pomoci tuto situaci změnit.

Tuto normativitu můžeme konkrétně shledávat v následujících citacích. Například v příspěvku, kde se autorka odvolává na víru boží, kde nás Bůh má přece přijímat takové, jací jsme, všechny spravedlivě ve jménu rovnosti, a tedy má být dopřáno sexu jak zdravým, tak hendikepovaným osobám, zde vidíme normativitu tělesnosti. Anebo můžeme vidět ukázkou normativity též v rámci legitimizace prostituce a obecně sexuálních služeb, které jsou tyto služby přirozenou součástí života lidí.

*„Jeho víra plně odpovídá prostitučnímu charakteru křesťanského Boha, který - na rozdíl od běžných smrtelníků - má tu moc milovat nás všechny. A přijímá nás takové, jací jsme.“
(Smržová, 10.08.2021, Aktuálně.cz)*

*„...lidé vnímají sexualitu postižených stále jako něco skandálního a úchylného. Člověk je vnímán stále jako věc, jako zvířátko, jako věčné dítě. Podle něj se situace postupně zlepšuje.“
(Eisner, 5.11.2016, Blesk.cz)*

„Co se týká žen, i těch bez handicapu, stále je podle ní ovlivňuje společnost a to, co je vnímáno jako přijatelné.“ (Štěrbová, 5.11.2016, Blesk.cz)

9) Legitimita ustanovena na základě legislativního hlediska prostřednictvím autorit

Z vybraných textů lze shledat, že někteří aktéři se obávají, že sexuální asistence může vést k nezákonnému chování, jako je například kuplířství. Další se obávají, že poskytování sexuální asistence může být neetické nebo dokonce nebezpečné a měla by být zakázána. V textech se však objevuje i přístup těch, kteří vidí sexuální asistenci v pozitivním světle, a

tvrdí, že by měla být zcela povolena a regulována určitými pravidly. V České republice neexistuje žádný zákon, který by specificky reguloval sexuální asistenci, avšak některé obecné právní předpisy se na ni mohou vztahovat. To platí také o prostituci, která není v českém právním řádu považována za nelegální. Na základě této skutečnosti je poskytování sexuální asistence v textech legitimizováno tím, že se nejedná o nelegální službu a aktéři často utvrzují čtenáře v tom, že služba nepřekračuje žádný právní rámec. Aby tyto výpovědi měly větší váhu, organizace se odkazují na státní útvary, které potvrzují, že v rámci poskytování služby nejsou v rozporu se zákony. Uvedeno je v textu například ministerstvo vnitra či Nejvyšší státní zastupitelství.

„Aby tak projekt mohl začít fungovat, požádala Rozkoš bez rizika o posudek Nejvyšší státní zastupitelství a ministerstvo vnitra. Ministerstvo nám potvrdilo, že náš projekt je v souladu s naším právním řádem a že můžeme začít asistentky školit. Prostituce v ČR není trestná.“ (Šídová, 11.10.2017, Blesk.cz)

„Podle posudku ministerstva vnitra je možné sexuální asistenci poskytovat, ale jen za určitých podmínek. Prostituce v ČR není trestná.“ (Šídová, 3.11.2015, Novinky.cz)

10) Legitimizace sexuální asistence na základě úniku ze sexuálního businessu – prostituce

Nyní se dostáváme k závěrečnému desátému hledisku legitimizace sexuální asistence, a tím je únik ze sexuálního businessu, nazývaného prostituce. Jak jsem již zmínila, z textů vyplývá, že společnost prostituci vnímána především negativně. Sexuální asistence je legitimizována tím, že se snaží nabídnout řešení pro ty, kteří by chtěli z prostituce uniknout či vystoupit z nelegálního sexbyznysu. V tomto kontextu aktéři zmiňují, že poskytovatelé těchto služeb mají kontrolu nad průběhem sezení, poskytují služby dobrovolně a mohou si sami nastavit zdravé hranice, které budou vyhovovat jak jim, tak i klientům. Sexuální asistence tak dle aktérů může být poskytována prostřednictvím různých forem a není vždy nutné dojít ke koitu.

„Již delší dobu jsem se také snažila odejít z velmi psychicky náročného sexbyznysu a toto pro mě byla příhodná cesta, jak z toho ven a také udělat něco užitečného pro druhé.“ (Katka, 23.2.2019, Blesk.cz)

"V kurzu tentokrát bylo jen málo žen pracujících v 'sexbyznysu', což je velká škoda. Tyto ženy mívají velkou empatii, zkušenosti s prací s tělem a mají dobře nastavené hranice." (Šídová,

Jaké typy diskurzů ve vybraných textech objevují?

Diskurzivní hlediska se od legitimacy liší tím, že se zde ptáme na to, jak je aktéry sexuální asistence vlastně ztělesňována či jak je vnímána. Jelikož se typy legitimizace prolínají s diskurzí, většina pozitivních přístupů k sexuální asistenci nějakým způsobem již zazněla. Důvod, čím se ale tyto dvě výzkumné otázky významně liší, spočívá v tom, že u typologie diskurzů můžeme shledat diskurzí též delegitimační. Na základě diskurzivní analýzy vybraných mediálních textů jsem identifikovala šest diskurzů, které se u aktérů v kontextu sexuální asistence objevují. Jedná se o tři diskurzí, které přispívají k legitimitě sexuální asistence a následně tři typy delegitimizující tuto službu. Nyní je jednotlivě uvedu a představím jejich diskurzivní rámce.

1) Diskurz sexuální asistence jako pomoc hendikepovaným a seniorům

Diskurz sexuální asistence jako pomoc hendikepovaným a seniorům se často prezentuje médií jako služba pomoci, která zahrnuje nejen fyzickou sexuální aktivitu, ale také vzdělávání, poradenství či instruktáž. Asistenti*ky jsou důkladně proškolení a snaží se klientům pomoci naplňovat jejich touhy a potřeby, zkvalitňovat jejich život, naučit je pracovat se svou sexualitou, a to s ohledem na jejich specifické potřeby. V rámci etického kodexu by měli poskytovatelé jednat dle etických principů, jako je kupříkladu zodpovědnost, diskrétnost a citlivost vůči klientovi a v žádném případě jej nediskriminují. Jak již bylo aktéry zmíněno, klienti často vyhledávají sexuální asistenci nejen kvůli fyzickým potřebám, ale také kvůli potřebě ventilovat svá trápení a problémy a najít bezpečný prostor pro sdílení své intimity. Nemusí též vždy docházet k pohlavnímu styku, ale může se jednat o masáž, doteky, intimní rozhovor anebo výuku s prací se sexuálními pomůckami. Důraz je také kladen na altruistický přístup sexuálních asistentů, kteří se snaží pomáhat klientům a nevykonávat tuto činnost pro vlastní prospěch. Cílem je naučit klienta samostatnosti.

Kvality sexuální asistence jsou dle aktérů založeny na správném výběru sexuálních

asistentů*ek a na důkladném proškolení. Poskytovatelé této služby by měli mít zkušenosti v oboru. Měli by ji též umět pracovat s hendikepovanými osobami a často mají praxi například ve zdravotnických či sociálních službách. Klienti s různým typem postižení či hendikepu sexuální asistenci oceňují převážně z toho důvodu, jelikož poskytovatelé klienta kvůli jeho hendikepu neodmítnou a ví, jak s ním pracovat. Poskytovatelé jsou také ochotni pracovat jak s muži a ženami, tak i s páry. Tato služba dle výpovědí pomáhá klientům zlepšovat jejich zdravotní stav (ať už psychický či fyzický), protože umožňuje ventilovat nahromaděnou sexuální frustraci. Pomáhá klientům také ovládat své touhy, učí je, jak komunikovat s okolím a jak své touhy ventilovat. Dodává jim též sebevědomí a poskytuje jim oporu v problémech s intimitou či sexualitou. Důležitým tématem je také svoboda rozhodování v tomto diskurzu, kde sexuální asistenti*ky, ačkoli se primárně snaží, aby klient byl spokojený, mají právo postupovat dle svého uvážení a nastavují si sami hranice, jakou podobu služby v rámci sexuální asistence klientům poskytnou. Texty hovoří o tom, že se asistence snaží oprostít od přirovnávání k prostituci a aktéři zdůrazňují rozdíl mezi těmito dvěma službami. Podpora sexuální asistence je v kontrastu s prostitucí promítána v kvalitě služby s jasnými pravidly. Rizika spojená s prostitucí, jako je poškození klientů na psychické, fyzické či finanční stránce, mohou být na základě výpovědí eliminována prostřednictvím sexuální asistence, kterou vykonávají prověřeni certifikovaní poskytovatelé a služba je do značné míry transparentní. Z textů je patrné, že mnoho poskytovatelů sexuální asistence dříve pracovalo v sexbyznysu a díky této službě mají možnost vykonávat bohužel činnost. Nyní se snaží poskytovat kvalitní službu s podporou pro klienty s různými typy postižení.

2) Diskurz sexuální asistence jako prostředek detabuizace základních potřeb

Sexuální asistenci aktéři prezentují jako prostředek detabuizace základních potřeb, mezi které se řadí též lidská sexualita. Aktéři této problematiky se angažují v šíření povědomí o tématu sexuální asistence napříč Českou republikou, ať už prostřednictvím rozhovorů s médii, přednášek či filmových a divadelních zpracování. Tento diskurz je založen na předpokladu, že lidé často o sexuální asistenci nemají povědomí. Média také zdůrazňují sexuální asistenci jako novinku na trhu, která je diskutována v kontextu společenského tabu. Diskurz o sexuální asistenci jako prostředku detabuizace se objevuje u všech skupin aktérů.

Prostřednictvím tohoto diskurzu je poukazováno jak na zkreslené představy a předsudky týkající se této služby, tak toho, co je v oblasti sexuality považováno za "normální" nebo "přijatelné“.

Poskytování této služby je identifikováno jako prostředek ke zlepšování životních podmínek hendikepovaných nebo seniorů a k poskytování rovných příležitostí v oblasti sexuality. Jak se z textů dozvídáme, někteří sexuální asistenti a asistentky začali pracovat v této oblasti právě proto, aby bránili práva na sexuální život hendikepovaných a znevýhodněných občanů a otevřeli dialog ve společnosti s cílem nediskriminovat určitou skupinu lidí a umožnit těmto lidem žít kvalitní život. Osvěta v rámci tohoto diskurzivního přístupu se projevuje také v komunikaci a v praxi s klienty sexuální asistence, například prostřednictvím edukace o jejich těle, pohlavních orgánech, sexualitě a uspokojení či sexuálních praktikách. Detabuizace má za cíl odbourávat strach ve společnosti z lidí s postižením a podněcovat ochotu pracovat s těmito klienty. Organizace se také snaží šířit osvětu o sexuální asistenci v České republice s důrazem na to, že i lidé s hendikepem či senioři mají právo na sexualitu a touží ji naplňovat. Sexualita je totiž jejich součástí. Sexuální asistence je aktéry považována za důležitý krok k posílení rovnosti mezi lidmi s různými schopnostmi nebo věkovými skupinami. V rámci diskurzu detabuizace sexuální asistence se také zvyšuje povědomí o právním rámci a regulaci této služby, aby byla více přístupná a ve společnosti akceptovaná. Cílem detabuizace sexuální asistence je tak podporovat inkluzi a diverzitu ve společnosti, a umožnit tak lidem se zdravotním postižením nebo seniorům plnohodnotný přístup k informacím, zdrojům a službám týkajícím se jejich sexuality.

Sexuální asistence se dle vybraných textů snaží změnit přístup k lidem s postižením, kteří jsou závislí na každodenní péči pečovatelů či rodinných příslušníků, což vede k potlačení soukromí a intimity. Dále se zde objevuje fenomén věčných dětí, kdy mentální věk člověka neodpovídá jeho stáří. Rodiče potlačují jejich sexualitu, jelikož mají pocit, že jsou to pořád malé děti. Ta však může způsobovat projevy agresivity anebo tyto osoby na základě sexuálních projevů obtěžují své okolí. Detabuizace tématu sexuální asistence je tedy významným diskurzem v rámci sociologie.

3) Diskurz sexuální asistence jako prostředek k nalezení vztahu a lásky

Sexuální asistence je diskutována jako prostředek k nalezení vztahu a lásky u lidí s hendikepem. Tento diskurz se však ve srovnání s ostatními diskurzy jeví méně frekventovaný. Diskurz poukazuje na pozitivní aspekty asistence, která pomáhá například s komunikací mezi rodiči a hendikepovanými dětmi. Tato služba může pomoci najít smysluplný dialog na téma sexuality, potřeb klienta a jeho tužeb. Zastává pozici prostředníka k nalezení vzájemného pochopení.

Texty také odkazují na obtížnosti prožívání sexuálních a partnerských vztahů kvůli hendikepu a možné komplikace, kdy se jedná o problémy s navazováním partnerských vztahů u lidí s hendikepem a sexuální asistence těmto lidem může poskytnout psychickou podporu k nalezení osobních hranic či znovunalezení vlastního sebevědomí, díky kterému následně bude lehčí partnera najít a vytvořit s ním zdravý vztah. Texty také obsahují tezi, že sexuální asistence může pomoci k nalezení sebelásky a zlepšení psychické pohody těchto lidí. Důležitost tohoto tématu spočívá v tom, že umožňuje lidem s hendikepem získat větší sebeúctu, objevit krásu svého těla a sebevědomě navazovat vztahy. Aktéři často zmiňují, že klienti před návštěvou sexuální asistentky či asistenta nemají žádnou sexuální zkušenost, ani zkušenost s partnerskými vztahy a díky této službě mají příležitost zjistit, po čem vlastně touží, co od partnera očekávají anebo si právě uvědomí, že to, co hledají není přímo pohlavní styk, ale různé jiné formy vzájemných interakcí.

4) Diskurz sexuální asistence jako nedostatečné služby

Sexuální asistence má dle aktérů také stinné stránky. Hodnotí nedostatečnost této služby například v tom, že i přes to, že se objevují různé podvodné praktiky žen ze sexbyznysu, které klientům tvrdí, že jsou sexuální asistentky, ačkoli neprošly školením a nemají žádnou certifikaci, služba nemá dostatečnou transparentnost anebo postupy, aby předcházela takovýmto situacím. To následně dle výpovědí nabourává pozitivní povědomí o službě sexuální asistence, a navíc může docházet k újmě ze strany klientů, ať už v podobě finanční či psychické. Aktéři nás také kompromitují s právním předpisem, kvůli kterému si musí veřejnost dohledávat asistenty*tky sama, jelikož při zprostředkovávání kontaktů by došlo

k trestnému činu, kuplířství. Klienti tedy mají leckdy problém sehnat o této službě informace a musí si asistenty najít sami.

Dále se objevuje zmínka o nedostatečném vzdělání a proškolení sexuálních asistentů*ek. Podmínky pro vykonávání této služby nejsou dle výpovědí tak striktní a jednoznačné, což má za důsledek nedostatečnou kvalifikaci poskytovatelů. Dle některých aktérů by bylo vhodné přijmout model dlouhodobějšího cíleného studia se zaměřením na specifika sexuality osob s disabilitou a souběžný sebezkušenostní výcvik a průběžnou supervizi. Poslední nedostatek vidí aktéři v poskytování této služby LGBT komunitě. U této skupiny lidí se otázka sexuality opomíjí a služba tak není dostupná pro tyto klienty. Podle expertky na sexuální problematiku Dany Štěrbové bychom neměli diskriminovat ani další skupiny lidí, například s jinou sexuální orientací, pokud mají mít právo na sexualitu zdraví lidé anebo lidé s hendikepem (Štěrbová, 08.11.2016, Blesk.cz).

5) Diskurz sexuální asistence jako nevhodné formy podpory pro klienty

Další hledisko zmiňované především Jaroslavem Zvěřinou poukazuje na to, že již dlouhá léta u nás existují služby vykonávané kapacitami v oboru, profesionály a lékaři, a právě ty by měly být využívány, nikoli sexuální asistence, kde stačí absolvoval několikaměsíční kurz k získání certifikátu. Terapeutické a poradenské služby dle sexuologa existují od nepaměti a jsou poskytovány opravdovými experty, tudíž je sexuální asistence považována za zbytečnou službu. Zvěřina také tvrdí, že sexuální služby nelze provozovat neosobně či bez emočního hlediska a zde nastává problém, ať už v podobě etických či emočních konfliktů. Jako hlavní delegitimizující hledisko je v textech uvedena absence navazování vztahů. Lidem s hendikepem, kteří mají komplikovanější zdravotní situaci, nemají často přístup k navazování vztahů, což je právě tím, co klientům chybí a co postrádají ve svých životech. Dle aktérů touží po milostných či partnerských vztazích, ale i vztazích kamarádkých, a to jim sexuální asistence poskytnout nedokáže. Poskytovatelé této služby si musí dávat pozor, aby se mezi nimi a klientem nevytvořilo nějaké pouto nebo aby se do nich klient nezamiloval, což je zvláště u mentálně hendikepovaných osob těžké vyloučit. Klient je v bezprostředním kontaktu s poskytovateli, sdílí s nimi sexuální zážitky, intimitu, a zároveň si k nim nesmí vytvářet žádné pouto. Je řečeno, že tito lidé převážně touží právě po

pravidelném pohlavním soužití ve fungujícím vztahu, takže v takovém případě není pro ně tato služba vhodnou k dosažení těchto cílů.

6) Diskurz sexuální asistence jako formy prostituce

Texty se zabývají problematikou sexuální asistence v kontextu s prostitucí, která je vnímána v médiích různými hledisky. Jedním z důležitých ukazatelů vztahu mezi těmito službami je časté zaměňování pojmů v textu, což delegitimizuje sexuální asistenci a její komplexnost, kterou je myšleno, že tedy klientům neposkytuje pouze sex. Rozkol mezi těmito diskurzemi můžeme vidět i v tom, že pokud o sexuální službě hovoříme jako o prostituci, nezohledňujeme vzdělávací proces asistentů*ek či jejich certifikaci a zkušenosti v oboru zdravotnictví či sociálních služeb. Někteří aktéři poukazují na sexuální službu jako na „prodávání svého těla“, například vyzdvihují pozitiva sexuální asistentky ve smyslu, že se jedná o „přitažlivou mladou ženu“, zatímco předchozí legitimizační diskurz vyzdvihují u asistentek naopak zkušenosti, vzdělání, emocionální vyrovnanost, empatii, důkladné prověření či praxi a hovoří o sexuálních asistentkách spíše jako o učitelkách.

Vybrané texty poukazují na rozporuplný pohled na prostituci, který se v médiích objevuje – někdy je vnímána pozitivně: jako prospěšná služba, dokonce jako umění či řemeslo, jindy je naopak stinnou stránkou sexuální asistence. V rámci tohoto diskurzu je pojednáváno o normalitě sexuálních úkonů, co je vlastně ve společnosti hodnoceno jako přirozené a normální, a co je naopak hodnoceno jako nenormální a nepřirozené. Dle jednoho z hledisek není proč se stydět za uspokojování fyzických sexuálních potřeb a tužeb prostřednictvím placené služby prostituce/sexuální asistence a zároveň má tento typ uspokojování potřeb z té fyzické stránky také pozitivní dopad na klienty. Dle výpovědí jedné ze sexuálních asistentek bylo také řečeno, že pokud se někdo svým tělem žít chce, měl by být podporován poskytnutím vzdělávání v tomto oboru.

Druhá část aktérů popisuje prostituci jako riziko pro klienty, ať už po duševní, zdravotní či finanční stránce, kdy hrozí, že dojde k nějaké újmě na straně klienta. Sexuální asistence může být vnímána jako sporná erotická služba poskytovaná hendikepovaným prostřednictvím nevládních organizací a jediným rozdílem od prostituce je zde to, že nabízí v rámci své sexuální asistence také osvětu. Nemá však prý žádný pozitivní přínos pro klienta.

Pro hendikepované osoby bez aktivního příjmu může být dle Zvěřiny také cena této služby poměrně vysoká. V textu je vyzdviženo hledisko toho, že prostituci využívá jen značně malé procento osob z majoritní „zdravé“ společnosti (uvedeno v textu 9 %), tudíž není důvod, proč by měla být poskytována právě hendikepovaným osobám. Prostřednictvím analýzy vybraných textů pozorujeme rozporuplný a proměnlivý pohled aktérů na sexuální asistenci a interpretaci ve veřejném diskurzu. Zde se objevují významné protipóly diskurzů v rámci normality. Jak bylo uvedeno výše, je zde vyvinuta snaha o normalizaci skupiny hendikepovaných, tedy aby tito lidé patřili do společnosti, tak je potřeba jim umožnit přístup k rozvíjení sexuality za pomoci sexuální služby, nyní však vidíme diskurz toho, že pro společnost není normální využívat sexuálních služeb, a proto zde není důvod, proč bychom měli hendikepovaným a seniorům tyto služby poskytovat.

Kdo jsou tito aktéři? Jaké typy diskurzů se u nich objevují?

Sexuální asistence může být poskytována různými aktéry v závislosti na konkrétní situaci a kontextu. Jelikož se zaměřuji na vybraná média a jejich výstupy, bude výběr aktérů značně omezený. Pro přehlednost výstupů z mé analýzy jsem zvolila několik kategorií, do kterých zmiňované aktéry lze řadit. Jednotlivé kategorie aktérů se zaměřují na sexuální asistenci skrze konkrétní přístupy a jsou nepoměrně zastoupeny v médiích. Média tak nemoderují diskusi na téma sexuální asistence, ale vytváří vlastní obraz skrze frekvenci použitých aktérů, jejich citací, vytváří vlastní diskurzivní pole, na kterém vybrané aktéry nechává promlouvat a určitým stylem upravuje a vybírá hodící se obsah. Média se podílí na vytváření reality diskurzů, poukazují na představu o tom, jak aktéři či společnost o tématu smýšlí a jaké mají povědomí o této službě. V mé práci jsem interpretovala tento mediální obraz o sexuální asistenci a vyzdvihla jsem klíčové aktéry promlouvající na tomto poli.

Vytváření diskurzů samotnými médii

Nejprve se jedná o samotná média. Ačkoli využívají citací dalších aktérů, ukotvují náhled na problematiku skrze výpovědi odborníků, pracovníků sexuální asistence či organizací, sama média však píše obsah, který vypovídá o sexuální asistenci a informuje čtenáře o těchto službách. Nejedná se ale pouze o věcné informace a nestranný náhled na téma, ale vkládají do mediálních publikací své diskurzivní roviny. Nejčastěji se u nich objevuje delegitimizační diskurz sexuální asistence jako forma prostituce a okrajově též uvádí nedostatky této služby. Apriori se jedná o titulky textů, které jsou formulovány velmi kontroverzně, často vulgárně a především poutavě.

„Doba stresu, odpočinku i vibrační vaginy“ (08.08.2020, Blesk.cz)

„Mužští asistenti sexu“ (08.11.2016, Blesk.cz)

„Dva a půl tisíce za hodinu sexu se školenou asistentkou“ (31.10.2016, iDnes.cz)

„I “ležáci” chtějí sex, ukazuje příběh Jany“ (10.08.2021, Aktuálně.cz)

Poměrně frekventovaně se u médií objevují pozitivní přístupy, ať už z pohledu pomoci anebo detabuizace. Výjimečně se objevují komentáře k diskurzu nalezení vztahu a lásky.

„V rámci ní asistentky zjišťují, čím a jak mohou konkrétně pomoci – zda radami, instrukcemi, fyzickými doteky či něčím více.“ (12.02.2019, Blesk.cz)

„Ti nabízí podpůrné aktivity pro lidi s hendikepem, seniory a seniorky a pomáhají jim“

naplnit jejich potřeby v oblasti sexuality. ...Nabízí vzdělávání a poradenství...“

(11.02.2019, iDnes.cz)

„...snaží se o odbourávání předsudků a zažitých stereotypů.“ (11.02.2019, iDnes.cz)

Klienti a jejich zprostředkovatelé

Klienti sexuální asistence jsou lidé všech věkových kategorií, pohlaví a sexuální orientace a mohou to být lidé s fyzickým nebo mentálním postižením či senioři anebo jednotlivci s různými typy hendikepu nebo jinými speciálními potřebami, kteří hledají podporu, informace nebo služby související s jejich sexuálním životem. Mezi zástupce klientů také řadíme rodiče či zákonné zástupce osob a jakožto zprostředkovatele služby klientům dále můžeme vidět jejich příbuzné, přátele a v neposlední řadě do této kategorie budou patřit ústavy či domovy pro hendikepované a seniory, které také přichází s poptávkou o sexuální asistenci pro tyto osoby. Klienti mohou spolupracovat s poskytovateli, státem, zahraničními organizacemi, odborníky nebo uměleckou scénou za účelem získání potřebné podpory a služeb. Můžeme říci, že tato skupina legitimizuje službu sexuální asistence „zespoda“. Ukázkovým příkladem vztahu mezi uměleckou scénou a klienty je role ve filmu „Miluj mě, když to dokážeš“, kde si zahrál Tomáš Pik, který také využívá služby sexuální asistence. Tomáš Pik se dokonce angažoval v získání financování pro tento dokument a dostal okrajově také prostor k vyjádření v médiích. Mezi tuto kategorii aktérů se řadí také Radek Musílek z Jedličkova ústavu, který provází projekt „sexy úterý“ v kavárně Ta Kavárna, kdy jsou v rámci programu vytvářeny besedy, promítány filmy a moderují se diskuse o sexualitě pro tělesně hendikepované. Prostor pro jeho vyjádření ve vybraných člancích není. Poslední členkou této kategorie, která je explicitně zmiňována ve vybraných médiích, je Pavla Baxová, která má syna s Downovým syndromem, jemuž zprostředkovává sexuální služby. V textu není uvedeno, zda se jedná konkrétně o sexuální asistenci. Popisuje pozitivní vliv této služby na svého syna a jedinou obavu, kterou měla ve vztahu k této službě bylo, „*aby paní byla zdravá a připravená na to, že Tomáš není obyčejný kluk*“ (Baxová, 31.12.2015, *Novinky.cz*).

V diskurzu této skupiny můžeme vidět spojitost aktérů v tom, že se potýkají s obavami odmítnutí a nepochopení na základě hendikepu. Mají strach, že jim sexuální služba nebude

poskytnuta buď vůbec anebo nebude odpovídat jejich hendikepu. Řešení nalézají v sexuální asistenci, která je určena dle výpovědí aktérů přesně pro tuto cílovou skupinu a poskytovatelé této služby jsou vyškoleni přímo na práci s hendikepovanými osobami. V tomto kontextu můžeme vidět sexuální asistenci jakožto diskurz pomoci. Asistenti*ky tak pomáhají uspokojit potřeby hendikepovaných osob a nejedná se zde pouze o sexuální akt, ačkoli je kupříkladu dle Tomáše Pika „nezanedbatelnou součástí“.

„Sexuální asistentky nejsou prostitutky. Není to jen o orgasmu...“ (Pik, 05.11.2016, Blesk.cz)

„...Někteří lidé přitom sami mnohdy nemohou masturbovat.“ (Pik, 05.11.2016, Blesk.cz)

Hlavním diskurzem zde však zůstává sexuální asistence jako prostředek detabuizace základních potřeb. Aktéři, které jsem výše zmínila, se ze značné části zapojují v detabuizaci tématu napříč Českou republikou, ať už skrze přednášky či dokonce role ve filmu. Problém naplnění sexuálních tužeb se přímo týká této skupiny aktérů a na základě toho jsou často odhodláni šířit povědomí o problematice a o možných způsobech řešení.

„...Vnímám jsem, že se o sexuální asistenci jen šušká, nikdo se ale neměl k tomu to zrealizovat. „Budeš narážet na legislativu“ a „česká společnost na to ještě není připravena“, to byly klasické argumenty, které mě odrazovaly. Původně jsem chtěl jezdit po ČR, dělat přednášky, ale forma filmu mi přišla jako efektivnější prostředek. Chtěl jsem také dodat odvahu lidem, kteří svou sexualitu potlačují a stydí se o svých přirozených potřebách i mluvit.“ (Pik, 05.11.2016, Blesk.cz)

Ačkoli v ukázce mnou vybraných citací vidí aktéři sexuální asistenci velice pozitivně a prospěšně, a dokonce se zde objevuje doslovné zamítání připodobnění této služby k prostituci, v dalších částech vybraných textů Tomáš Pik hovoří o tom, že tato služba je prostitucí a dokonce, že on sám s ní má značné zkušenosti. Ovšem i prostituci v tomto ohledu vnímá pozitivně. Tato polarita se v mediálních článkách na téma sexuální asistence vyskytuje poměrně často.

„Mám zkušenosti s tím, že když sexuálním pracovnícím prozradím, že jsem na vozíku, tak mě odmítnou. Je to z toho důvodu, že nemají zkušenost s postiženými. Možná mají i strach, tak to prostě nedělají. Jak se potom má cítit postižený člověk, když ho takto odmítne pracovnice, která to vlastně dělá za peníze.“ (Pik, 03.11.2015, iDnes.cz)

„Navíc mám bohaté zkušenosti s prostitutkami a za tuto svou minulost se nestydím. Jsem přesvědčen, že mi tento finančně náročný koníček pomohl nabrat sebevědomí.“ (Pik, 05.11.2016, Blesk.cz)

Poskytovatelé sexuální asistence

Druhou pro nás zásadní skupinou jsou sexuální asistentky a asistenti, tedy ti, kdo aktivně vykonávají sexuální asistenci, za kterou jsou honorováni stanovenou částkou a prošli vzdělávacími kurzy a následně obdrželi certifikát k poskytování této služby a také podepsali etický kodex. Tato skupina je obsažena opravdu hojně v rámci vybraných mediálních příspěvků. Sexuální asistenti*ky vypráví své příběhy a na téma mají prostor se často blíže vyjádřit a obhájit si svá stanoviska.

Tato skupina je zastoupena sexuálním asistentem panem Danielem, sexuálními asistentkami paní Věrou, Ivou, Katkou, Vladanou Augstenovou, Helenou a Petrou. Je zde také uveden rozhovor s anonymizovanou sexuální asistentkou. Nejčteněji se ve vybraných médiích objevuje zmínka o Ivě, Danielovi a Vladaně, kteří také dostávají značný prostor k vyjádření se na téma sexuální asistence. Poskytovatelé mohou spolupracovat se zahraničními organizacemi či odborníky za účelem vzdělávání, poskytování kvalitních služeb a uspokojování potřeb klientů. Tato skupina zastává primárně diskurz pomoci, který je diskutován těmito aktéry velice rozsáhle.

„Cílem sexuální asistence totiž není to, aby se klient stal stálým klientem asistentky, o což se snaží prostitutky. Ale jde o to vychovat klienta na sexuální úrovni tak, aby byl poté schopen uplatnit se po této stránce i v běžném životě. Je to něco jako sexuální učitelka. Nejde nám o to, abychom si klienta připoutaly, ale abychom mu pomohly rozvíjet jeho sexualitu.“ (Sexuální asistentka, 08.11.2015, iDnes.cz)

„Důležité je zjistit, co tito lidé vůbec chtějí. Vždycky totiž nemusí jít přímo o vyvrcholení. Dozvěděla jsem se spoustu zajímavých věcí, hlavně o sexuálních pomůckách.“ (Helena, 31.12.2015, Novinky.cz)

„Je nutné dát si pozor, aby v asistenci hledali více poslání než vlastní prospěch.“ (Katka, 23.02.2019, Blesk.cz)

Druhý nejčastější diskurz u sexuálních asistentů*ek je služba sexuální asistence jako prostředek detabuizace. Ve velmi malém zastoupení lze v kontextu s těmito aktéry také nalézt diskurzivní hledisko vztahu a lásky.

„Když jsem se dozvěděl, že je nouze o muže, kteří by byli ochotní pracovat s postiženými a nějakým způsobem posunout povědomí společnosti v této otázce, tak jsem se rozhodl do kurzu vstoupit.“ (Daniel, 11.02.2019, iDnes.cz)

„Sexuální energie je nejsilnější ze všech a je potřeba ji vybudit a roztáhnout po celém těle,

aby lidi byli klidní a neměli návaly agrese a vzteku.“ (Iva, 31.12.2015, Novinky.cz)

„Jde hlavně o to, aby lidé neměli ze sexuality „mindrák“ a dokázali si, i díky pomoci asistenta, najít vhodný protějšek. Pomáháme jim k tomu, aby si budovali sebevědomí a mohli si získat přítele nebo přítelkyni - jednoduše to druhé pohlaví.“ (Iva, 13.03.2018, Blesk.cz)

Tato skupina aktérů využívá také zmíněné delegitimizující diskurzy, ať už spojené s nedostatky, nevhodnou formou podpory či formou prostituce.

„Klienti musí vědět, že zmizím. S klienty se citově nesbližuji.“ (Iva, 18.02.2019, Blesk.cz)

„Vzhledem k zákazu kuplířství nesmíme naši službu nabízet prostřednictvím dalších osob či zařízení.“ (Sexuální asistentka, 08.11.2015, iDnes.cz)

Takže povolání prostitutky vnímáte pozitivně? „Samozřejmě. Všechno má svoje stinné stránky, všechno se dá zneužít. Jsou ale ženy, které jsou k tomu stvořené, a jsem ráda, že patřím mezi ně. Prostitutky jsem nikdy neodsuzovala, naopak jsem k nim měla zvláštní obdiv a cítila k nim nějakou tajemnou přitažlivost.“ (Vladana, 05.05.2018, iDnes.cz)

Zástupci organizací

Nyní se dostáváme k další velice významné skupině aktérů, která v médiích aktivně promlouvá. Tato skupina je pro mou práci zcela nejvýraznější a v médiích nejčteněji zastoupená. Média dávají opravdu široký prostor některým z těchto aktérů se k tématu sexuální asistence vyjádřit. Tato skupina obsahuje nevládní organizace na poli České republiky, které zprostředkovávají službu sexuální asistence, tedy vybírá a školí sexuální asistenty*ky a poskytuje jim vzdělávací, informativní, organizační či finanční podporu.

Nejprve bych chtěla popsat, o jaké organizace se jedná a jací aktéři jsou dominantní. Ačkoli se jedná o kvalitativní rozbor textu, ráda bych poukázala pro lepší přehlednost na to, jaké organizace a jací aktéři jsou častěji v textech zmiňováni. Ačkoli o následujících aktérech v textech padla zmínka, ne všichni měli prostor se na téma sexuální asistence vyjádřit, a tudíž se diskurzivní analýza bude týkat pouze některých z nich. Organizace se především navzájem podporují a v kontextu sexuální asistence mají podobné cíle. Navazují spolupráci, a tvoří tak komplexnější podporu pro osoby se specifickými potřebami či těmi, kdo vyhledávají pomoc v různých ohledech. Organizace poskytující sexuální asistenci v České republice se inspiroují organizacemi ze zahraničí.

Tabulka č.1: Výskyt aktérů v textech_Zástupci organizací

Organizace	Konkrétní aktéři	Zmíněno
Freya		23x
	Petra	
	Hamerníková	3x
	Milan Langer	1x
Rozkoš bez rizika		28x
	Petr Eisner	10x
	Lucie Šídová (Freya+Rozkoš)	58x
Paraple		1x
	David Lukeš	3x
Právo na sex		1x
	Bára Pšenická	2x
Skok do Života		1x
	Hany Šimáčkové	2x
Freedomtosex		3x
	Michaela Řeřichová	2x
Centum Bazalka		2x
	Věra Srdečná	2x
Česká asociace paraplegiků		2x
	Zdeňka Faltýnková	2x
Rytmus		1x

Jak můžeme z tabulky pozorovat, zcela nejvýrazněji je v textech zmiňována organizace Freya a Rozkoš bez rizika v zastoupení s Lucií Šídovou. Jak se můžeme ve vybraných článcích dočíst, Lucie Šídová je jednou z nejvýraznějších postav sexuální asistence obecně v České republice a věnuje se této oblasti už více než deset let. Založila organizaci Rozkoš bez rizika, která se zaměřuje na sexuální edukaci, prevenci sexuálně přenosných chorob a podporu sexuálního zdraví a práv. Organizace Freya je v textu popisována jako organizace, která se stará o školení sexuálních asistentů a asistentek. Poté stála u vzniku nové organizace Freya, která tuto agendu plně převzala. V rámci organizace Freya, která nyní poskytuje sexuální asistenci, Lucie Šídová působí jako výkonná ředitelka společnosti. Na základě článků můžeme vidět, že se stává s nárůstem nejčastěji zmiňovanou a je jí poskytnut značný prostor pro vyjádření se k tématu sexuální asistence.

V rámci neziskové organizace Freya je také zmiňována Petra Hamerníková, ředitelka

vzdělávání, a Milan Langer, lektor Freyi a předseda Národní rady osob se zdravotním postižením Olomouckého kraje. Jakožto druhý nejčastěji zmiňovaný aktér je zde uveden Petr Eisner. Jedná se o sociálního pracovníka, který se sexualitou zdravotně postižených lidí zabývá již dlouhodobě a který v této oblasti teoreticky školí ostatní pracovníky v sociálních službách. Působí dle vybraných textů v organizaci Rozkoš bez rizika. Dalším aktérem je manažerka projektu Právo na sex, Bára Pšenicová. Právo na sex je projektem Rozkoše bez rizika, která navázala spolupráci s organizací InSeBe Zürich, která se zabývá školením ve Švýcarsku. Tento projekt se zaměřuje na intimní asistenci, zabezpečení práv lidí na sexuální projev své osobnosti a bojuje proti diskriminaci na základě sexuální orientace a identity. Rozkoš bez rizika se snaží o rozšíření povědomí o této oblasti a o ukotvení rázu této profese (Rozkoš bez rizika, 2014).

Pod záštitou Paraple (Paraplegického klubu České republiky) se v textech objevuje David Lukeš, zástupce České asociace paraplegiků a ředitel pražského centra Paraple. Jedná se o organizaci, která poskytuje pomoc a podporu lidem s poruchou pohybu, zejména těm s porušením míchy a ochrnutím dolních končetin. Cílem Paraple je zlepšit kvalitu života lidí s poruchou pohybu, poskytovat jim podporu v oblasti rehabilitace a následné integrace do společnosti (Paraple, 2023).

V neposlední řadě zde máme uvedenou organizaci z Královéhradeckého kraje, Skok do Života, která se zaměřuje na pomoc lidem, kteří se dostali do těžké životní situace, a na podporu jejich sociálního začlenění. Organizace se soustředí především na pomoc mladým lidem, kteří vyrůstají v dětských domovech, pěstounských rodinách, ústavech pro mládež nebo kteří opouštějí nápravné zařízení (Skok do života, 2023). Pod záštitou této organizace v textu vystupuje Hana Šimáčková. Dále se v rámci článků objevuje organizace Freedomtosex. Na téma sexuální asistence se vyjadřuje Michaela Řeřichová. Tato organizace se zasazuje o rozšiřování povědomí o sexuální asistenci v České republice a podporuje hendikepované občany i seniory v rámci práva na sexuální život. V textu se objevuje kritika ze strany organizace Freedomtosex, která tvrdí, že organizace Freya má monopol na poskytování sexuální asistence či na školení asistentů a kritizuje tak skutečnou situaci na trhu, kde je nedostatek mužů – sexuálních asistentů. Freedomtosex by chtělo školení dělat „jinak“. Přichází s nápadem odlišného financování, nechce státem regulovanou službu a propaguje financování sexuální asistenci skrze soukromé donátory. Zmíněná kritika

poukazuje však na fakt, že se mezi některými organizacemi projevuje konkurence na trhu s poskytováním sexuální podpory.

Zmínka se objevuje též ohledně společnosti Rytmus, která umožňuje lidem se znevýhodněním aktivně se začleňovat do běžného prostředí. Též zde máme uvedenou neziskovou organizaci Centrum Bazalka z Českých Budějovic se zastoupením Věry Srdečné. Tato organizace pomáhá rodinám v náročné péči o děti s postižením či poskytuje vzdělání podle individuálních potřeb a možností. V mediálních textech se také objevuje Česká asociace paraplegiků (CZEPA), která natočila videa o sexu pro vozíčkáře. Výukový záznam má za cíl zkvalitnit sexuální život lidem s poraněním míchy. Jeho autorkou je Zdeňka Faltýnková, která je specialistkou na spinální problematiku a zároveň je autorkou těchto snímků.

Jak jsem již uváděla, diskurzivní roviny nemůžeme pozorovat u všech zmíněných aktérů a organizací. Výrazně bude diskurzy rámovat organizaci Freya a Rozkoš bez rizika s jejich zástupci, kde máme mediálního obsahu na analýzu dostatek. Značně dominuje diskurz pomoci a detabuizace.

„Rodiče handicapovaných dětí, kteří by si přáli, aby jejich potomci mohli okusit rozkoš, která jim běžně není dopřána. Volají také senioři či seniorky, kterým tělo neslouží tak, jak byli před desetiletími zvyklí. Díky novým asistentkám a asistentům se nám daří činit šťastnými handicapované.“ (Freya, 12.02.2019, Blesk.cz)

„...bylo toto téma vždy tabuizované. Nyní mají lidé po poranění míchy se všemi pomůckami možnost žít téměř stejným stylem života jako ostatní a téma partnerských vztahů a sexu k tomu samozřejmě patří. A vždycky k tomu patřila, jen se o tom nemluvalo. Teď už je ale doba zralá na to, aby se o tom otevřeně hovořilo, i díky legalizaci sexuální asistence u nás.“ (Faltýnková, 05.03.2019, iDnes.cz)

Okrajově nalezneme delegitimizující diskurzy, ať už spojené s nedostatky služby, nevhodnou formou podpory či formou prostituce.

„...že potřebují více vztahy a něco jiného, než sexuální asistence nabízí.“ (Šídová, 10.03.2020, Aktuálně.cz)

Další odborníci

V současné době existuje mnoho odborníků, kteří se zabývají tématy souvisejícími se sexualitou a snaží se pomoci lidem v různých oblastech sexuálního života. Ve vybraných textech se však dokola objevovalo pouze pár jmen, tedy sexuolog a docent Jaroslav Zvěřina a odbornice na sexuální asistenci – docentka Dana Štěrbová, kteří v článcích na téma sexuální asistence promlouvají, jakožto skupina odborníků s odpovídajícím zaměřením. Tito odborníci reagují na službu sexuální asistence a na základě jejich dlouholeté praxe jsou vlivnými aktéry pro veřejnost, do které reprodukují své postoje. Jaroslave Zvěřina je vůči sexuální asistenci velice kritický. Ačkoli by se mohlo zdát, že bude jakožto sexuolog poskytovat podporu pro organizace a poskytovatele sexuální asistence, opak je pravdou. U tohoto aktéra se objevují všechny tři delegitimizující typy diskurzů sexuální asistence. V posledních letech se debata této služby otvírá a Dana Štěrbová je jedním z odborníků, kteří se k tématu aktivně vyjadřují na základě její praxe v oblasti sexuální asistence v České republice. Nejčastěji se u Štěrbové jedná o typ diskurzu v kontextu delegitimizace skrze její nedostatky, pouze okrajově u ní můžeme nalézt diskurz pomoci či detabuizace.

„Škoda, že se lidé, kteří organizují tento svérázný byznys, nezajímali o zkušenosti lékařské sexuologie s podobnými projekty. Snahy řešit sexuální problémy pacientů pomocí vyškolených profesionálů, kteří nabízejí jakýsi intimní servis, tu existují od nepaměti. Svěho času využívalo jejich služby také sexuologické terapeutické centrum v New Orleansu, vedené legendární dvojicí W. Masters a V. Johnsonová. Před lety zkoušeli podobný projekt v Izraeli a daly by se nalézt i jiné země. Problém je, že skutečné intimní služby nelze provozovat neosobně a bez emočních komplikací. (Zvěřina, 19.12.2015, Novinky.cz)

„V Česku ovšem nejsou pevně stanovené podmínky pro vzdělávání v profesi sexuálního asistenta, jako je tomu například ve Švýcarsku, Dánsku a Holandsku, kde asistenti a asistentky musí dosáhnout tříletého pomaturitního studia a projít psychoterapií, jak popisuje ve svém článku exvýkonná ředitelka a terapeutka R-R Lucie Šídová. Optimálně ten, kdo vykonává činnost sexuálního asistenta/ky, ať jako každý jiný v pomáhající profesi využívá možnost supervize, neboť v této činnosti a ve vztazích, které se naváží mezi poskytovatelem/kou služby sexuální asistence a klientem/kou, se do vztahu promítají emoce ve vysoké míře a navíc související s libidinózním prožitkem.“ (Štěrbová, 08.11.2016, Blesk.cz)

Umělecká scéna

Téma sexuální asistence je značně výstřední a tabuizované, což dovedlo mnohé autory k inscenaci divadelních představení či filmů. Tato skupina zahrnuje umělce, organizace a projekty, jenž se podílejí na tvorbě uměleckých děl nebo performancí s tématem sexuální asistence. Mohou využívat umělecký projev jako způsob vyjádření, jako osvětu nebo aktivismus týkající se práv na sexualitu hendikepovaných a seniorů. Média ve svých textech uvádí umělecká díla s tematikou sexuální asistence, kterými jsou dokumentární filmy „Miluj mě, když to dokážeš“ (2016) a „Chci tě, jestli to dokážeš“ (2019) od režisérky Dagmar Smržové a dále divadelní inscenace K.Š.E.F.T. od režiséra Ondřeje Sokola. Patří sem také edukační videa od České asociaci paraplegiků. Umělci a umělecké organizace spolupracují hlavně s klienty, poskytovateli či odborníky za účelem vytváření uměleckých děl nebo performancí, které vypráví osobní příběhy, zkušenosti klientů nebo upozorňují na potřebu rozšiřování povědomí o této službě. Cílem je téma sexuality detabuizovat, poukázat na stereotypy ve společnosti a přimět veřejnost k zamyšlení nad právy hendikepovaných osob. Ve vybraných textech je věnováno hodně prostoru těmto dokumentům. Jsou zde vyprávěny emotivní příběhy hlavních postav na cestě za sexuálním uspokojením.

V rámci mediálního obsahu, který využívá těchto dokumentů lze nalézt všechny definované legitimizační diskurzy (skrže pomoc hendikepovaným a seniorům, v rámci detabuizace i nalezení vztahu a lásky). Častější tendenci však vidíme u nelegitimizačních diskurzů sexuální asistence, kdy se jedná primárně o formu prostituce a jsou zde zobrazovány nedostatky asistence či nepotřebnost. Není úplně obvyklé, aby se téma služeb otevíralo skrže umělecké produkty. Umělecká scéna je zde značně důležitým aktérem, který debatu posouvá v rámci spektakularizace a vytváří pro diváky podívanou. Je zajímavé v médiích pozorovat, jak prostřednictvím filmového či divadelního zpracování skupina aktérů vstupuje do debaty a jaké produkty za sebou zanechává.

Následně se zaměřím na aktéry, kteří se též objevují ve vybraných textech, avšak nedostávají prostor se na téma sexuální asistence vyjádřit:

Veřejnost

Tato skupina zahrnuje širokou veřejnost, která může mít různé názory, postoje a potřeby

týkající se sexuální asistence. Mohou se jednat o jednotlivce, skupiny, organizace nebo veřejné instituce, které mohou mít zájem na poskytování nebo využívání sexuální asistence. Veřejnost může mít zájem na zajištění přístupu k sexuální asistenci, může se například angažovat v aktivismu, aby zlepšila podmínky pro poskytování této služby.

Stát

Zahrnuje různé úrovně státních institucí, mezi které patří jednotlivá ministerstva. Stát má zájem na regulaci, financování nebo poskytování služeb sexuální asistence. Podílí se také na tvorbě politik, přijímání zákonů nebo na podpoře a koordinaci sexuální asistence v rámci svého jurisdikčního území. V textech je stát zastoupen ministerstvem vnitra, financí, práce či ministerstvem zdravotnictví. Organizace se odvolávají na schválení právní stránky sexuální asistence Nejvyšším státním zastupitelstvím a ministerstvem vnitra, jež legitimizují poskytování této služby a školení sexuálních asistentů*ek. Služba tedy není v rozporu se současným trestním řádem a díky těmto orgánům mají organizace schváleno, že mohou poskytovat za určitých podmínek tuto službu. Jako zástupce ministerstva vnitra je zmíněn Michal Šmíd, který tento posudek pro Rozkoš bez rizika vypracoval. Stát se na téma sexuální asistence nijak v textech nevyjadřuje. Ministerstvo financí například také finančně podpořilo projekt Právo na sex z Programu švýcarsko-české spolupráce. Ministerstvo vnitra a odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality poskytuje organizacím posudek k tomu, zda mohou zveřejnit seznam či případný odkaz na stránky, kde je zveřejněn seznam poskytovatelů sexuální asistence. Ministerstvo práce podpořilo tuto službu skrze poskytnutí akreditace školení pro sexuální asistenty*ky. Ministerstvo zdravotnictví dále podpořilo dokument České asociace paraplegiků s tematikou poskytování sexu pro vozíčkáře. Stát tedy zajišťuje podporu pro sexuální asistenci těmito způsoby a dále reguluje poskytování sexuální asistence zákony, právními předpisy, které se inspiroují zahraničím.

Zahraniční organizace

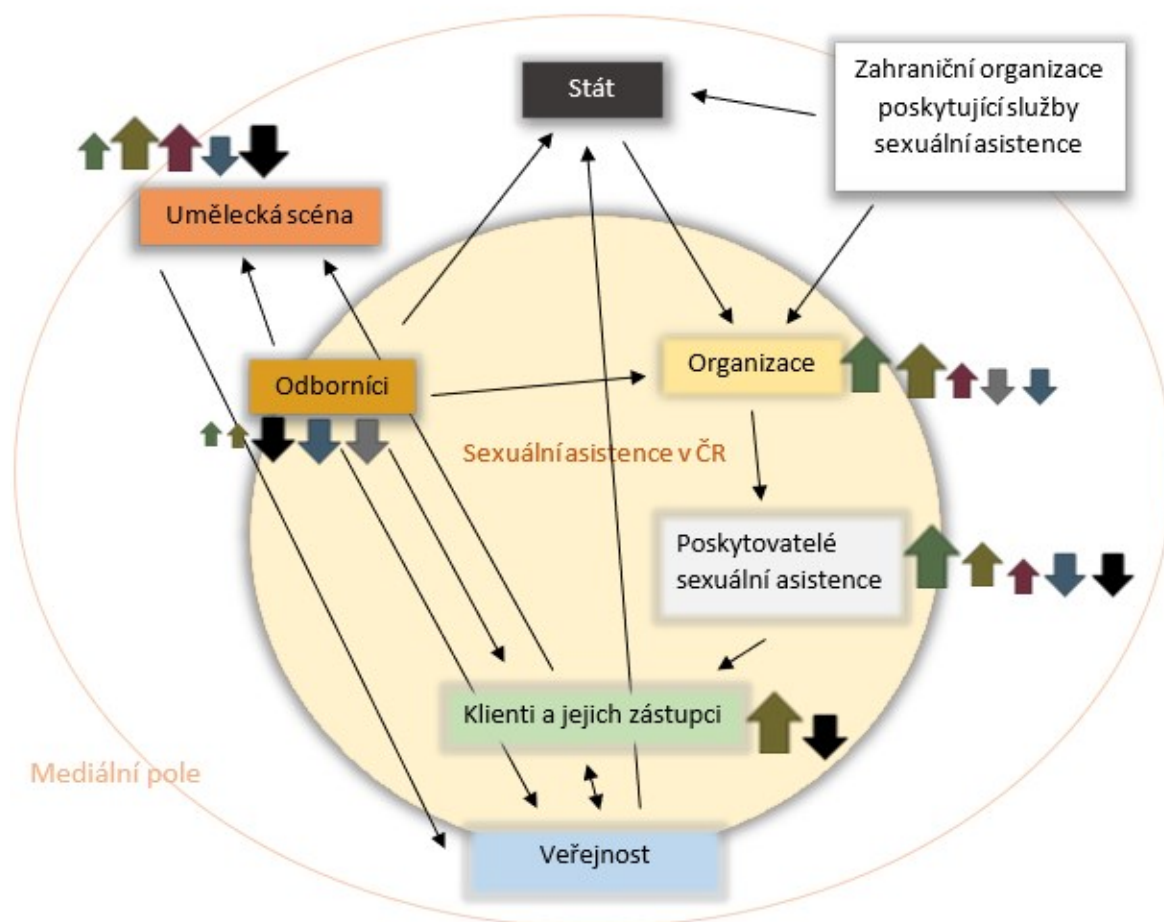
Do této skupiny patří jak vládní, tak nevládní organizace nebo jiné mezinárodní subjekty, které se zabývají sexuální asistencí. Mohou poskytovat finanční podporu, technickou pomoc, odborné znalosti nebo globální směrnice a standardy v oblasti sexuální asistence. Zahraniční organizace mohou spolupracovat s klienty, poskytovateli, státem, odborníky

nebo uměleckou scénou za účelem podpory rozvoje sexuální asistence na mezinárodní úrovni či ve snaze o detabuizaci tématu. Ve vybraných textech se objevují zahraniční organizace jako vzor pro nastavení této služby v České republice, což využívají poskytovatelé a organizace, které poskytují vzdělávání a školení pro asistenty*ky.

Mapa aktérů

V diskurzivní analýze výše jsem popsala jednotlivé diskurzivní roviny aktérů uvedeny ve vybraných textech. Nyní jsem vytvořila mapu aktérů a jejich vzájemné působení a důležitost ve vztahu k tématu sexuální asistence na mediálním poli. Tato mapa slouží k zobrazení vzájemného působení skupin aktérů v kontextu sexuální asistence na základě podkladů – vybraných textů. Šipky, které jsou uvedeny u některých ze skupin aktérů pojednávají o tom, jaké diskurzy se v rámci těchto skupin v textech objevovaly. Směr šipky poukazuje na to, zda se jedná o legitimizační (směr nahoru) či delegitimizační (směr dolů) diskurz a velikost těchto šipek je spjata s tím, jaké diskurzy zde dominují či naopak. V legendě jsou uvedeny konkrétní diskurzivní hlediska. Jak se můžeme přesvědčit, některým skupinám aktérů nebyl poskytnut prostor se na téma sexuální asistence blíže vyjádřit.

Mapa aktérů: Sexuální asistence v ČR

Legenda diskurzů:

- 1) Diskurz sexuální asistence jako pomoc hendikepovaným a seniorům
- 2) Diskurz sexuální asistence jako prostředek detabuizace základních potřeb
- 3) Diskurz Sexuální asistence jako prostředek k nalezení vztahu a lásky
- 4) Diskurz sexuální asistence jako nedostatečné služby
- 5) Diskurz sexuální asistence jako nevhodné formy podpory pro klienty
- 6) Diskurz sexuální asistence jako forma prostituce

Další sociální obrazy v kontextu sexuální asistence ve vybraných textech

Nyní se budu zabývat poslední výzkumnou otázkou mé diplomové práce, která zní: „Jaké další sociální obrazy se v kontextu sexuální asistence ve vybraných textech objevují?“ Velmi častým tématem, které se objevovalo v kontextu sexuální asistence, byl nedostatek sexuálních asistentů a nezájem o asistenty mužského pohlaví. Na sexuální asistentky byla dle médií společnost od počátku této služby již zvyklá, ale nyní aktéři poukazují na muže jako na „novinku na trhu“. Muži mají dodnes oproti ženám v této branži velmi minoritní zastoupení, jedná se o jednotky sexuálních asistentů. Média vyzdvihují, že v minulosti měli zájem o sexuální služby pouze muži, a to platí také v současnosti, ačkoli již přibyli mužští asistenti, není o ně zájem. Klientky totiž prý vyhledávají ženy asistentky a zájem o mužské poskytovatele je takřka nulový. Může za to prý nedůvěra a rozdílné potřeby obou pohlaví. Navíc prý ve společnosti kolují mýty, že sexuální asistenti musí být „nějakým způsobem divní“. Tento nezájem je v textu vysvětlován tím, že ženy mají často špatné zkušenosti s muži a cítí v jejich společnosti více studu. U žen tak naleznou více empatie a bezpečí pro takto intimní témata. Aktéři v textech pojednávají rozdílně o touhách žen a mužů, a to konkrétně tak, že ženy prý vyhledávají na rozdíl od mužů partnerství a vztahy, zatímco muži vyhledávají spíše placený sex.

Nedostatek mužských sexuálních asistentů je však rozebírán i z opačného hlediska, kdy muži nemají o práci sexuálního asistenta příliš zájem a tento jev si aktéři vysvětlují tím, že ženy jsou od přírody pečovatelky, zatímco muži inklinují k tomu být lovci a ochránci, a to je důvod, proč asistentů na trhu příliš není. Je prý těžké je sehnat. Jak můžeme vidět, za těmito výpověďmi se schovává určitá předpojatost, tradiční pojetí společnosti založené na předem dané roli mužského a ženského pohlaví a aspekty stereotypů v kontextu genderových rolí. Co je v textech zajímavé, je skutečnost, že se o ženských potřebách mluví tak, že ženy potřebují spíše lásku a vztahy, tedy něco jiného, než je sexuální asistence schopna poskytnout. Ženy jsou zde zobrazovány jako „něžnější pohlaví“ a vnímají sexualitu citlivěji. V textu je poukázáno i na to, že i v zahraničí je opravdu značně vyšší poptávka po ženách. Tato poptávka je však dle Zvěřiny ve společnosti přirozená, neboť prostituci prý převážně využívají muži. Vidíme zde opět téma normality, tedy co je přirozené pro konkrétní pohlaví a co je pro společnost normou.

Dále se zde objevuje norma heteronormativity. V tomto smyslu se od klientů*ek očekává, že hledají svůj protějšek pouze v opačném pohlaví. Navíc ačkoli se v textu zmiňovaný sexuální asistent nebrání setkání v rámci služby s muži, hovoří však o poskytování rad a svěřování se s trápeními, nikoli o nějaké možnosti sexuálních praktik v rámci asistence. Nejvíce v mediálních článcích kritizuje neposkytování služeb i LGBT komunitě odbornice docentka Štěrbová. „*U gayů je podle ní Česko v situaci, kdy „ještě ne všichni postojově kladně ladí s přijetím otázky homosexuality (širě pak problematiky LGTB). A když ano, tak vůbec neuvažují o tom, že by se i u této skupiny obyvatel měla řešit například otázka sexuálních asistentů. „Nemusí jít jen o lidi, kteří jsou po úrazu, ale i o ty, kteří mají postižení vrozené. Snížené sebehodnocení a sebevědomí, pocit ztráty sexuální role, stud a obavy zahájit či znovu obnovit sexuální život mohou mít lidé s postižením i bez, gayové i lesby.“ (Štěrbová 8.11.2016, Blesk.cz)* Článek v tomto kontextu poskytuje pouze jednu výpověď sexuální asistentky, která uvádí, že je bisexuální, a tedy že pracuje ráda i se ženami, jinak je dojem z textů takový, že otevírání téma LGBT komunity je stále ve společnosti citlivé téma a hovoří se o klientech v předpojatosti heterosexuálních potřeb.

V mé dosavadní analýze jsem dlouhosáhle rozebírala téma detabuizace sexuálních potřeb/sexuality u hendikepovaných osob či seniorů. Hovořila jsem o tom, že detabuizace prostřednictvím aktérů sexuální asistence se zasazuje o rozšíření povědomí, že nejen, že sexualitu tyto lidé mají, ale dokonce ji touží též naplňovat. Diskutovala jsem také téma, kdy rodiče považují své dítě za jakési „věčné dítě“ bez vyhlídek na jeho sexuální život. Mentální věk dítěte se nemění, sexualita však ano. Co je taktéž spojeno s tímto problémem je to, že nejen, že rodiče nepřijímají sexualitu dítěte jako existující faktor, ale situují se do pozice věčně pečujících rodičů, tedy zvyšují míru vzájemné závislosti. To může mít negativní vliv na celý systém a integraci těchto lidí do společnosti. K detabuizaci těchto témat je potřeba začít osvětou již v rodinách, ve školách anebo jiných institucích. Problémem se jeví také společenská sterilita vůči hendikepovaným osobám a stárnoucímu či nemohoucímu tělu. Tyto osoby stále ovlivňuje normativita ve společnosti, tedy to, co je přijatelné a co je v kontextu se sexualitou vnímáno pozitivně nebo zdravě či přitažlivě nebo produktivně. Objevuje se zde také téma hrozby ze strany hendikepovaných osob. Tato hrozba je způsobena sexuální frustrací, kdy tyto lidé následně obtěžují své okolí a může to mít negativní vliv na společnost, což prohlubuje ve společnosti obavy spojené s těmito osobami

a jejich tělesností. Veřejnost má často strach z lidí s postižením, což vede k desintegraci této části společnosti. Diskurzivní analýza článků vybraných médií odhalila mnohdy spojitost s prostitucí. Zajímavou stránkou tohoto aspektu je též prostituce jako něco přirozeně daného. Můžeme zaznamenat v textech i to, že dle výpovědí existují některé ženy, které jsou stvořené k tomu pracovat v sexbyznysu. Jedná se o prostituci jako řemeslo, ke kterému dle sexuální asistentky Vladany některé ženy jednoduše inklinují.

Přítomnost spektakularizace ve vybraných textech

Jelikož je má práce provázena konceptem spektakularizace, touto částí potvrzují přítomnost tohoto jevu na základě diskurzivní analýzy, kterou výše popisuji. Jedná se tedy o diskurzivní analýzu navrženou Normanem Faircloughem. Tato analýza má za cíl poukázat na vztahy mezi jazykem, mocí a společností a vyzdvihnout téma spektakularizace na poli mediálních příspěvků. Principem spektakularizace je snaha o přilákání pozornosti. Na první pohled se může zdát, že je o tématu pojednáváno v neutrálním kontextu, věcně a informativně. Když se však hlouběji ponoříme do významů jednotlivých slov, frází a gramatických nástrojů, lze rozkrýt vzorce poukazující právě na spektakularizaci. Jazyk tak neslouží jako pouhá reflexe, nýbrž cíleně utváří mediální obraz na téma sexuální asistence a má vliv na samotné vnímání reality (Debord, 2007). Nejprve jsem popsala vyskytující se lingvistické jevy v textu, následně jsem se zaměřila na to, jak je reprezentována zkušenost sociálního světa konkrétního aktéra a jak to může souviset s jeho postavením, idejemi či zkušenostmi v oboru (Fairclough, 1989). Dále jsem poukázala na mediální obraz a text interpretovala. Zaměřila jsem se též na vysvětlení vnějších souvislostí, mocenských vztahů a faktorů, které mohou mít vliv na účel textu (Fairclough, 2001).

Jak jsem již prostřednictvím diskurzivní analýzy textu poukázala, objevuje se zde značná různorodost vnímání poskytování této služby, a dokonce jsou v rámci jedné skupiny aktérů navzájem polarizovány. V této analýze se objevuje mocenská nestabilita v rámci toho, kdo má prostor se k tématu vyjadřovat a kdo je naopak na poli sexuální asistence zmíněn pouze okrajově. Pro tuto analýzu jsem vybrala část textu za každé médium, abych poukázala na přítomnost jevu spektakularizace u každého z nich. Jelikož se jedná o velmi detailní lingvistickou analýzu pro potvrzení přítomnosti spektakularizace, vybrala jsem menší části textů a hlouběji jsem se zaměřila na dílčí významy. Mezi indikátory spektakularizace jsem nejdříve zařadila jazykové prostředky, výběr slov, gramatickou stránku či citové zabarvení textu, tón či direktivu řeči. V tomto kontextu se může jednat také o metaforu, ironii, superlativy, pasivy, eufemismy. Trpný rod je zde také důležitý, jelikož tím autor může maskovat konkrétního aktéra a zvyšovat legitimitu vědění či pravdy (Vašát, 2008). Podhoubí spektakularizace tvoří též skandál, senzace či kontroverze anebo odhalení tajemství, které se v textech objevují. Dále jsou texty dramatizovány a vyvolávají základní lidské emoce, například v podobě hněvu, znechucení, očekávání, překvapení či soucitu a důvěry. Spektákl

je také vytvářen za pomoci odhalení, které vzbuzuje ve čtenáři emoce (Kellner, 2003).

Důležitým indikátorem spektakularizace jsou pro mě také hovorové či expresivní jazykové výrazy (Kellner, 2003). Mezi mé nástroje lze dále zařadit užití vulgárního jazyka, který má za cíl upoutat čtenáře. V tomto kontextu se u online médií objevuje spektakulární hra prostřednictvím použití nástroje click-baitů. Tento nástroj má za úkol přilákat pozornost čtenářů a zvýšit návštěvnost na webové stránce. Strategie tohoto jevu je založena na tom, že titulky slouží jako návnada pro čtenáře a mají je udržet na stránce co nejdéle. O tomto nástroji je pojednáváno jako o stylistickém a narativním. Budí v člověku zvědavost a očekávání a primárně neslouží k tomu, aby čtenáře informovaly. Čtenář je tímto způsobem zlákan k rozkliknutí titulků, za což jsou propláceni zprostředkovatelé reklamy. Jednou z takovýchto typů návnad je kromě emocí také téma sexu a sexuality. Dále se zde lze bavit o infotainmentu, který také slouží jako důležitý zdroj pro mediální a digitální provoz (Bazaco, et al., 2019). Infotainment je další využívanou strategií zmiňovaných médií. Kdy se jedná o upoutání pozornosti čtenáře sloučením zábavy a žurnalistiky v různých mediálních žánrech. Strategie tohoto přístupu je založena na publiku, které se snaží média zabavit, nikoli informovat. V souladu s požadavky trhu média začala na komerční bázi přizpůsobovat svůj produkt potřebám čtenářů, které jsou samozřejmě pro média zdrojem příjmů (Boukes, 2019).

Spektákl má ve čtenáři evokovat také aktualitu dění, tedy, že se děj odehrává právě teď (Bělohradský, 2008). Zároveň má spektakl zvýraznit vybrané aktéry a učinit z nich celebrity či mediální hvězdy, kdy reprodukuje určitou připsanou roli jedince, kterou dále zviditelňují. Tato role je spíše redukcí samotného člověka, kterého následně vtahují do spektakulárního dramatu (Kellner, 2003). To, co mají texty společné, je upoutání pozornosti na základě sexuálních témat, kdy si média pohrávají s erotikou, vulgaritou a etickými či legitimizačními aspekty, které se snaží vyvolávat u čtenářů emoce.

Vybrané texty podrobené diskurzivní analýze

Vybraný text č.1: Blesk.cz

Sexuální asistentka Katka (37): Někteří handicapovaní si nás pletou s prostitutkami

Kateřina (37) je jednou z mála sexuálních asistentek, která poskytuje pohlavní styk. Ten u ní poptává zhruba 80 % klientů, mezi které patří senioři a lidé s různým postižením. Jak žena přiznala Blesk Zprávám, samotný sex neposkytuje všem, protože někteří klienti si pletou sexuální asistenci s prostitucí a poptávají různé služby, které neposkytuje, např. orální sex nebo styk bez kondomu. Služba, která v Česku funguje už 4 roky, není ale primárně o sexu, ale také o pomoci se vztahy a komunikací o intimitě.

„Byla to pro mě dobrá příležitost, jak využít svoje dosavadní zkušenosti a praxi s prací s tělem. Již delší dobu jsem se také snažila odejít z velmi psychicky náročného sexbyznysu a toto pro mě byla příhodná cesta, jak z toho ven a také udělat něco užitečného pro druhé,“ přiblížila Kateřina své začátky. (23.02.2019, Blesk.cz)

Již dříve jsem zmiňovala, že je velmi zarážející, že se v textech, kdy se hovoří o sexuální asistentce či asistentovi, neformálně uvádí pouze křestní jméno, navíc jej média transformují do familiárního vztahu, tedy podoby „*Katka*“, oproti formálnějšímu oslovení, níže „*Kateřina*“. Toto oslovení vytváří dojem, že se nejedná o odborníka na dané téma, jelikož jejich jména média uvádí v jiných podobách. Z této ženy je pomoci vyprávění jejího příběhu učiněna „mediální hvězda“, která je vtahována do spektakulárního dramatu, ve kterém zaujímá redukovanou roli. Na základě paralely prostituce média upoutávají pozornost. Celý nadpis je pro čtenáře poutavý, jelikož vzbuzuje pocit nespravedlnosti vůči těmto poskytovatelům a zároveň používá neutrální skupinu „*někteří hendikepovaní*“, která zastupuje nepovědomí o této službě pouze v části společnosti.

Aby text poukázal na to, že sexuální asistentky nevyužívají přímo pohlavního styku v jejich praxi, je zde uvedeno sousloví „*jednou z mála*“. To je však v kontrastu s vyjádřením procentuálního poměru těch, kdo mají zájem o pohlavní styk. Slovo „*přiznala*“ dále svědčí o tom, že se jedná o odtajnění informace spojené se sexem, což vytváří napětí pro čtenáře. Je zde kladen důraz na to, že se mnoho klientů mýlí v tom, co sexuální asistence má primárně nabízet (např. „*orální sex nebo styk bez kondomu*“, „*není ale primárně o sexu*“), avšak, i když používá Kateřina ve své výpovědi slovo „*primárně*“, odporuje to však tezi výše, že výrazná většina klientů vyhledává prostřednictvím této služby pohlavní styk. To narušuje legitimitu této služby a poukazuje to na pouhou snahu o oproštění sexuální asistence od

prostituce. Za použití „*dosavadních zkušeností a praxí s prací s tělem*“ Kateřina promlouvá o tom, že dříve se prostitucí živila a že takové zkušenosti považuje za pozitivní praxi, kterou nyní může nabídnout klientům sexuální asistence, což opět převrací původní smýšlení v nadpisu, že se jedná o jiný typ služby. Legitimitu sexuální asistence tedy vidí spíše v přechodu z „*náročnému sexbyznysu*“ k této „*dobré příležitosti*“ o změnu povolání. Spojení slov „*již delší dobu*“ a „*jak z toho ven*“ zobrazuje, jak se snažila vymanit z nekomfortního prostředí, které ve čtenáři může vyvolávat soucit.

Média vytváří obraz, že může konečně dělat něco „*užitečného pro druhé*“, objevuje se tak zde příběh se šťastným koncem, čímž je služba sexuální asistence – pomáhat tak společnosti a být v pozici mesiáše. Obecně je v textu použito hodně návodných slov pro vyjádření emotivního příběhu, což čtenáři bez pochyby také vyhledávají. Text není informativní, odborný ani objektivní, je zde vyprávěn intimní příběh ženy s bulvárními rysy textu. Jako by autor textu chtěl přiblížit čtenářům příběh Kateřiny a díky barvitým či kontroverzním prvkům jej učinil zábavnějším. Pokud mluvíme o odbornících, není uveden jejich věk, který zde můžeme vidět v závorce hned za jménem.

Po přečtení tohoto textu je očividné, že dochází k prezentaci tématu „*cirkusovým způsobem*“. Nejprve sexuální asistentka Kateřina hovoří o tom, jak se sexuální asistence značně odlišuje od poskytování prostituce, avšak naopak, že vlastně lidé touží přímo po pohlavním styku ve spojitosti s touto službou a níže je uvedena zmínka o tom, že v minulosti pracovala v sexbyznysu, který nepovažovala za něco užitečného, ale sexuální asistenci tak vnímá a může prospět společnosti a vytvářet blaho, ačkoli náplní této služby je také pohlavní styk. Média v tomto textu z mého pohledu využívají výpovědi této ženy, aby tématem zaujala a následně do určité části znevažují přínos sexuální asistence za pomoci protichůdných tvrzení. Za pomoci fráze „*přiznala Blesk Zprávám*“ podvědomě čtenáři vnucují reklamu.

Vybraný text č.2: Aktuálně.cz

Sexuální asistenti se neujali, znevýhodněné klientky vyhledávají spíše ženy

...Jeden z asistentů se do projektu přihlásil například z osobní motivace. "Mám osobní zkušenost se soužitím s partnerkou se zdravotním postižením, takže jsem se pohyboval ve skupině lidí s postižením," vysvětlil pro Aktuálně.cz už dříve asistent Daniel.

Podle sexuologa Jaroslava Zvěřiny nezájem žen o nabízenou službu jen kopíruje běžný stav ve společnosti. "Důvod, proč sexuální asistenti ženy nevyužívají, je obecný. Prostituci také využívají muži a ne ženy. Nevím o tom, že by byli muži, kteří by se mohli žít poskytováním sexuálních služeb ženám. V případě sexuální asistence je to totéž," řekl pro Aktuálně.cz Zvěřina. (10.3.2020, Aktuálně.cz)

Když se podíváme na nadpis, uvidíme prezentování obrazu reality v podobě odhalení, které též patří mezi způsoby spektakularizace. Za pomoci frází v textu (př. „*se neujali*“) je zde kladen důraz na to, jak odmítání jsou mužští sexuální asistenti ze strany klientek. Vzbuzuje to lítost vůči snaze mužských asistentů konat dobro. Dále je tato bohuľibost zvýrazněna v textu: „*z osobní motivace*“, kdy asistent Daniel ví, čím si lidé s hendikepem prochází, díky zkušenosti s partnerkou s hendikepem. Opět je osloven neformálně pouze křestním jménem a je vyprávěna část jeho intimního příběhu, na základě které si čtenář utváří obraz o poskytovatelích sexuální asistence. Popisem zkušeností je legitimizována pozice Daniela, jakožto vhodného kandidáta k poskytování služby.

Dále text pokračuje vyjádřením sexuologa Jaroslava Zvěřiny (vidíme zde formální oslovení, poukazující na odbornost a kapacitu v oboru, nepopisuje jeho intimní život, ale zdůrazňují se jeho úhel pohledu na problematiku), který jako by vysvětloval, že to není chybou sexuálních asistentů, že o ně není zájem, ale že se jedná o běžný společenský jev. Dále službu připodobňuje v tomto ohledu k prostituci („*je to totéž*“). Jaroslav Zvěřinovi je na základě jeho diskurzivního přístupu, kdy vidí sexuální asistenci jako nedostatečnou, zbytečnou či jako prostituci, se přikládá mnohem větší kredit nežli sexuálním asistentům. Zde to můžeme vidět v kontrastu se sexuálním asistentem Danielem, který nemá prostor se vyjádřit k problematice nezájmu o mužské asistenty, nýbrž je poskytnut vstup do jeho intimního života. Zvěřinovo diskurzivní hledisko tak má zde větší důležitost. Pro oba tyto muže média vytváří určitou roli a vtahují je do spektakulárního dramatu, kde poukazují na kontroverzi tématu. Porovnávání asistence a prostituce je obecně častým příkladem, jak média vytváří spektakl. Kontroverze tohoto tématu vzbuzuje ve čtenářích různé druhy emocí, a právě ty podněcují jejich zájem o téma. Za použití „*vysvětlil pro Aktuálně.cz*“ a „*řekl pro Aktuálně.cz*“ je zde opět nenápadně zakomponována reklama na tento deník.

Vybraný text č.3: iDnes.cz

PRVNÍ DOJMY: Dva a půl tisíce za hodinu sexu se školenou asistentkou

Jinde je sexuální asistence pro hendikepované zavedenou službou, v Česku její začátky zachytil dokument Miluj mě, jestli to dokážeš, v němž režisérka Dagmar Smržová sleduje tři muže a jejich vyškolenou společnici. Snímek dostal na jihlavském festivalu cenu diváků, do kin jde 8. prosince.

Laciná senzace se nekoná. Aniž by se čemukoli včetně dost intimních záběrů vyhýbal, film si drží věcný tón lidí, jejichž komunikace se světem je zúžena na počítač a když přes internet osloví prostitutku s otázkou: „Jsem na vozíku, měla bys s tím problémem?“, uslyší upřímné: „Asi měla, promiň.“ (31.10.2016, iDnes.cz)

Křiklavý nadpis (počínaje velkými písmeny) tohoto článku poukazuje na snahu zaujmout publikum. Spektakulární hra na téma hodina sexu za 2500 Kč je fascinujícím příkladem, jak média dokáží převrátit realitu, vyvolat zvědavost či zaujmout sexuální tematikou. Jak již bylo zmíněno a mohli jsme být svědky toho, jak skupiny aktérů o tématu hovoří, není pochyb, že informace o dané částce není při poskytování sexuální asistence pro hendikepované, jelikož se jedná o fixní částku v době vydání 1200 Kč/h (Nyní 1400 Kč/h). Tato informace v nadpisu může publikum zmást. „*První dojmy*“ jako by hovořily o službě sexuální asistence, následně však nadpis pokračuje poskytováním služby prostituce (sex pro zdravé nehendikepované klienty), což se zdá být pro čtenáře, který nemá o tomto tématu hlubší povědomí, velmi zavádějící. Navíc v kontextu následujících odstavců, kdy se hovoří o sexuální asistenci.

Použití slova „*jinde*“ na začátku textu jako by poukazovalo na to, že je poskytování sexuální asistence zcela běžná praxe ve většině zemí. To však není zcela pravda. Služba je zavedena například v Nizozemsku, Dánsku, Švýcarsku, Německu, Rakousku, Itálii, Finsku, Belgii či Anglii (Vodrážková, 2020). Což je výřez spíše západní Evropy. Prostřednictvím „*sledování*“ příběhů hlavních hrdinů za cestou k uspokojení sexuálních potřeb se média snaží přiblížit divákům náplň filmu i popsat klientelu této služby. Sexuální asistentka je zde popisována jako „*vyškolená společnice*“, což přibližuje diskurzivní rovinu opět k tématu prostituce. Pojednáváno je zde také o úspěchu snímku na jihlavském festivalu, to zvedá prestiž v očích čtenářů. Dále se zde objevuje propagace tohoto dokumentárního filmu v podobě reklamy, kdy média zmiňují, kdy se na něj diváci mohou přijít do kin podívat. Média propagují pozitivní recenzi, která obhájí pozitivní dopad služeb „*prostitutky*“. Lákadlem jsou pro diváky „*dost intimní záběry*“. Pod pojmem „*věcný tón*“ si má čtenář představit, že se nejedná o „*lacinou senzaci*“, čímž je legitimizována tato podívaná. Emoce

lítosti v nás může vyvolat představa lidí „jejichž komunikace se světem je zúžena na počítač“ a přiblíží to čtenáře opět ke konkrétnímu vyobrazení klientů, kdy se špetkou empatie člověk lépe pochopí obtížnou situaci těchto osob. Rozhovor mezi prostitutkou a klientem, kdy jej v žádosti o sexuální interakci odmítá, ve čtenáři opět probouzí určitou lítost a pochopení. Děj jako by se odehrával teď a tady. Tato citace rozhovoru je velice zajímavou formou, jak text oživit a opět vzbudit zájem o téma skrze příběhovitost, možná i poslouží jako lákadlo, aby člověk kino navštívil. Zde je vidět, že režisérka Dagmar Smržová je v dominantní pozici, kdy za pomoci dokumentu rozšiřuje povědomí a svůj úhel pohledu na sexuální asistenci, kdy vypráví příběh klientů, kteří však mohou vnímat jejich znevýhodnění či hendikep a vztah k sexuálním službám jinak. Není zde prostor pro klienty, ale pro příběhově zajímavé umělecké dílo.

Vybraný text č.4: Novinky.cz

Ty jsi přece děvka!

Práva handicapovaných na sex u nás vyslyšela organizace Rozkoš bez rizika, která pro ně nechala proškolit první asistentky. Trend nezanedbávat u postižených lidí ani tuto stránku k nám dorazil z Nizozemska, Německa a dalších západních zemí, kde tato služba funguje asi patnáct let. (31.12.2015, Novinky.cz)

Fenomenální ukázkou spektakularizace je zde nadpis. Jakmile si čtenář něco takového přečte, bez pochyby v něm toto zvolání evokuje zájem zjistit, o čem se v textu dále pojednává. Nejen, že nevíme, o kom se zde hovoří, ale zároveň je vulgární a kontroverzní pojmenování „*děvka s vykřičníkem*“ značně upoutávající. Vulgární výrazy nejsou běžně v médiích používány a o to víc, pokud se objeví, čtenáře mohou zaujmout. Tato část je však reprodukcí textu z výpovědi veřejnosti, což je způsob, jak dává médium v povědomí, že není přímým autorem tohoto hanlivého označení. Text obsahuje krásný kontrast, kdy se pod vulgaritou objevuje otázka práv handicapovaných a misijní přístup Rozkoše bez rizika za použití slovesa „*vyslyšela*“, „*pro ně*“ či „*nezanedbávat*“. Tato ukáзка textu je skvělým příkladem využití strategie click-baitů v kontextu spektakularizace. Ačkoli je titulěk takto kontroverzní a pro čtenáře velkým lákadlem, aby se čtenář toužil dozvědět, o co se jedná, samotný obsah článku je značně umírněnější povahy. Dále můžeme vidět, jak je skupina aktérů nahrazována formou „*trend dorazil*“. Není tedy jasné, zda se jedná o jednotlivé aktéry, kteří k tomu přispěli, či o vládní/nevládní organizace anebo přímo stát jako takový

apod. To má za důsledek zjednodušení textu a zvýšení legitimacy informace. Média raději dají prostor emotivnímu prohlášení před podrobnějším popisem „*právo na sex*“ na českém území. Následně pak ukotvují legitimitu této služby v dlouholeté tradici západních států.

Závěr

V mé diplomové práci jsem se zabývala problematikou mediální spektakularizace v kontextu poskytování služby sexuální asistence. Hlavním cílem této práce bylo upozornit na spektakularizaci tématu sexuální asistence ve vybraných médiích, identifikovat legitimizační prostředky a definovat diskurzivní roviny, které se v mediálním prostoru objevují. Tento cíl byl naplněn díky kritické diskurzivní analýze vybraných online příspěvků na téma sexuální asistence u čtyř vybraných českých médií: Novinky.cz, iDnes.cz, Aktuálně.cz a Blesk.cz prostřednictvím využití přístupu Normana Fairclougha.

V práci jsem upozornila na to, v jaký sociální obraz média služby sexuální asistence přetváří, jak se zde odráží tabuizace tématu či jaké praktiky média využívají pro vytváření tzv. spektaklu. Zaměřila jsem se také na jednotlivé skupiny aktérů, kteří utváří pohled na sexuální asistenci v médiích, ať už se na toto téma aktivně vyjadřují, či nikoli.

Pro tuto práci je zásadní otázka legitimacy sexuální asistence. Jelikož jsou v rámci této služby vykonávány sexuální praktiky, společnost ji často vnímá jako formu prostituce, kterou často spojuje s nedostatkem morálních a etických standardů, vykořisťováním a násilím. Toto vnímání vede ke stigmatizaci poskytovatelů této služby a ke stigmatizaci klientů. Vzhledem k tomu, že prostituce není v naší společnosti morálně akceptována, vyvstávají zde otázky ohledně legitimizace sexuální asistence. Z analýzy vybraných článků českých online deníků jsem identifikovala deset legitimizačních hledisek sexuální asistence, které jsou uváděny klíčovými aktéry.

Legitimizace je v textech vyobrazovaná skrze motiv altruismu a pomoci, dále aktéři legitimizují službu sexuální asistence skrze zamezení zdravotním a společenským problémům, též je legitimizována formou osvěty, prostřednictvím poskytování kvalifikované či komplexní služby ze strany proškolených sexuálních asistentů a asistentek. Objevovalo se zde také hledisko vysoké poptávky, příklady dobré praxe, hledisko normativity, ustanovení legitimacy na základě legislativního hlediska prostřednictvím autorit či jako únik ze sexuálního businessu – prostituce.

Zatímco otázka legitimacy se zaměřuje na to, zda je služba vnímána jako etická či

společensky akceptovatelná, otázka diskurzu se vztahuje k tomu, jak aktéři sexuální asistenci vnímají a jakým způsobem jsou ustanoveny diskurzy. Výzkum ukazuje, že v kontextu sexuální asistence se prolínají různá hlediska, a že některé z těchto diskurzů mohou být také delegitimizující. Na základě diskurzivní analýzy jsem identifikovala šest diskurzů, které se u aktérů v kontextu sexuální asistence objevují. Celé téma sexuální asistence je provázáno tím, zda se služba nějak vyčleňuje oproti poskytování jiných sexuálních služeb. Legitimizační diskurzy hovoří o tom, že se nejedná o prostituci a poukazují na aspekty, kdy se tyto dvě služby od sebe liší a kde jsou ustanoveny hranice. V rámci analýzy jsem dospěla k závěru, že nelze hovořit o diskurzích sexuální asistence bez odkazování na téma prostituce. Ačkoli aktéři popisují různé jiné úkony nežli sexuální akt, jako by stále tyto služby porovnávali.

Prvním z diskurzů, jenž je aktéry identifikovaný v textu, spočívá v přístupu sexuální asistence jako služby, která pomáhá hendikepovaným a seniorům a zahrnuje nejen fyzickou sexuální aktivitu, ale také vzdělávání, poradenství či instruktáž. Na základě proškolení jsou asistenti dle tohoto přístupu kvalifikováni k poskytování kvalitních a bezpečných služeb, snaží se klientům pomoci naplnit jejich touhy a potřeby, zkvalitnit jejich život a naučit je pracovat se svou sexualitou. Poskytovatelé by v rámci tohoto diskurzu měli dodržovat etický kodex a jednat zodpovědně, diskrétně a citlivě vůči klientovi. Aktéři vyzdvihují pozitiva v komplexitě sexuální asistence, která nabízí kromě sexuálních praktik také poradenské či terapeutické služby a klienti tak mají možnost ventilovat svá trápení a problémy a najít bezpečný prostor pro sdílení své intimity. Kvalita sexuální asistence je v rámci diskurzu založena na správném výběru a proškolení sexuálních asistentů a jejich schopnosti pracovat s hendikepovanými osobami. Tato služba dle aktérů pomáhá klientům zlepšit jejich zdravotní stav a dodává jim sebevědomí a oporu v problémech s intimitou a sexualitou. Podpora sexuální asistence je v kontrastu s prostitucí promítána v kvalitě služby s jasnými pravidly.

Dalším diskurzivním hlediskem je zde identifikovaná sexuální asistence jako snaha o detabuizaci problematiky sexuálních potřeb hendikepovaných osob a seniorů. Poskytování této služby je vnímáno jako důležitý krok k posílení rovnosti mezi lidmi s různými schopnostmi. Detabuizace sexuální asistence má za cíl odbourat strach ve společnosti z lidí s postižením a podnítit ochotu pracovat s těmito klienty. Sexuální asistence je také vnímána

jako prostředek ke zkvalitnění života hendikepovaných a znevýhodněných občanů a k ochraně jejich práva na sexuální život. Cílem detabuizace sexuální asistence je podporovat inkluzi a diverzitu ve společnosti a umožnit lidem se zdravotním postižením nebo seniorům plnohodnotný přístup k informacím, zdrojům a službám týkajících se jejich sexuality. Ve své práci jsem využila teoretické ukotvení v disability studies, které pojednávají o těchto nerovnostech ve společnosti, stigmatizaci a sexuální represi. Zmiňované legitimizační přístupy pojednávají o podobných cílech jako disability studies, kdy může právě otevírání těchto témat veřejnosti pomoci v detabuizaci sexuality u hendikepovaných osob. Napomoci může též snaha o osvětu na základě participace aktérů, kteří jsou v blízkém kontaktu s lidmi s postižením či přímo participací hendikepovaných osob. Disability studies hovoří také o normativě tělesnosti, kdy je snahou re-konceptualizovat rámování postižení v sociálních aspektech. Tyto studie mají za úkol přispívat ke kulturním změnám a rovnoprávnější či inkluzivnější společnosti. Postižení by tak nemělo být chápáno jako něco odpudivého či děsivého (Ferguson, Nusbaum, 2012). Tento přístup se v textech často objevuje v rámci diskurzu pomoci či detabuizace.

Dalším výrazným tématem disability studies je v tomto kontextu monstróznost těl, kdy na základě jejich odlišností dochází k diskriminaci a vylučování jedince ze společnosti. Tento koncept hovoří o normativních představách, jak by tělo mělo vypadat a jaká těla mají nárok na vlastní sexualitu (Vidali, 2007). S tím se v textech také setkáváme, převážně u výpovědí poskytovatelů služby či zástupců organizací, za cílem legitimizace služby sexuální asistence, která může pomoci s osvětou či detabuizovat téma postižení v rámci tématu normativity tělesnosti. Detabuizace tématu by tak měla otevřít cestu k vnímání postižení jako něčeho, co je přirozenou součástí společnosti. Tyto osoby jsou dále stigmatizovány tím, že jsou vnímány jako společensky nebezpečné (Vodrážková, 2020). Tento jev je popisován též ve vybraných textech a napomoci by měla právě sexuální asistence, která pomáhá klientům pracovat s jejich sexuální frustrací a agresí, jenž je způsobena potlačováním jejich sexuálních potřeb.

V textu se objevuje dále diskurz sexuální asistence, která napomáhá k nalezení vztahu a lásky. Důležitost této služby dle výpovědí spočívá v tom, že umožňuje lidem s hendikepem objevit krásu svého těla, zlepšit svou sebeúctu a sebevědomě navazovat vztahy. Tato teze je v textech podporována tím, že mnoho klientů nemá žádnou sexuální nebo partnerskou

zkušenost a sexuální asistence jim dává příležitost žít naplňující život. Ve výpovědích aktérů však můžeme nalézt i stinné stránky sexuální asistence, které se týkají například nedostatečné transparentnosti a kvalifikace poskytovatelů. Aktéři navrhuji, aby byl zaveden model dlouhodobějšího vzdělávání s cíleným zaměřením na specifika sexuality osob s disabilitou a průběžnou supervizí, aby byla zajištěna kvalita poskytované služby. Důležité je také zlepšit informovanost a dostupnost této služby pro všechny zájemce, bez diskriminace na základě sexuální orientace nebo jiných faktorů.

Zatímco někteří aktéři vnímají tuto službu jako potřebnou a cennou, jiní ji považují za zbytečnou a nevhodnou. Argumenty proti sexuální asistenci se zaměřují na etické a emoční konflikty, absenci navazování vztahů a potřebu osobního a profesionálního přístupu při poskytování služby. Aktéři se shodují na tom, že klientům převážně chybí partnerský či milostný vztah, a to jim sexuální asistence nemůže poskytnout. Je tak některými z nich považována za nevhodnou službu, která se od prostituce příliš neliší. Argumentují tím, že na poli poskytování služeb hendikepovaným či seniorům při práci s jejich sexualitou mají klienti možnost nabídky různorodých poradenských a terapeutických služeb, které jsou poskytovány lékaři a profesionály a jsou na trhu již mnoho let. Právě tyto služby by měly být klienty využívány místo sexuální asistence, která vyžaduje jen několikaměsíční kurz k získání certifikátu. Sexuální asistence je v tomto přístupu tedy zcela zbytečná.

Tento přístup naráží na otázku normativity, která je spojená s tématem prostituce. Dochází zde ke kolizi dvou protichůdných diskurzivních hledisek, kdy v jednom je považováno poskytování sexuálních služeb většinové společnosti jako normální, tyto služby jsou dle tohoto přístupu dostupné a též tyto služby běžně využívají. Druhý přístup však oponuje tomuto názoru, že pouze malé procento společnosti využívá placené sexuální služby, a tak zde není důvod, proč bychom měli vyvíjet snahy poskytovat tyto služby hendikepovaným osobám či seniorům.

Tím se dostáváme k poslednímu diskurzivnímu hledisku, které vnímá sexuální asistenci jako formu prostituce. Tento diskurz je deligitimizující, jelikož je prostituce vnímána především negativně. Častým problémem je zaměňování pojmů, což přispívá k delegitimizaci sexuální asistence a je tak opomíjena její komplexnost či kompetence poskytovatelů. Média tímto způsobem spektakularizují sexuální asistenci a rozmazávají tak hranice s prostitucí. Zatímco

někteří aktéři vnímají sexuální asistenci pozitivně, jako prospěšnou a bezpečnou službu, jiní ji považují za rizikovou pro klienty. Sexuální asistence je aktéry zpravidla legitimizována tím, že se nejedná o totéž, co prostituce, a že asistenti mají vzdělání, certifikaci a zkušenosti v oboru zdravotnictví či sociálních služeb. Výrazný rozpor v diskurzu se objevuje v tom, zda je považována prostituce za přirozenou, normální či prospěšnou, anebo naopak. Část aktérů hovoří o prostituci jako o řemesle či umění a vnímá tak sexuální asistenci jako formu prostituce v pozitivním světle, která by měla být poskytována jak zdravým, tak hendikepovaným klientům. V rámci takto kontroverzního tématu je patrná spektakularizace, kdy média vytváří za pomoci různorodých praktik obraz o sexuální asistenci, který nám znemožňuje skutečnost vnímat autenticky.

V mé práci jsem také identifikovala skupiny aktérů, kteří se v příspěvcích objevovali, a analyzovala jsem, jaká diskurzivní hlediska v rámci nastolených typů zastávají. Výrazně nejčastěji média prezentují výpovědi zástupců neziskových organizací, kteří dostávají značný prostor prezentovat své postoje k tématu. Mají takzvaný „monopol na promlouvání“ v čele s Lucií Šídovou, která zastupuje organizaci Freya či Rozkoš bez rizika. U organizací převažují legitimizační diskurzy pomoci a detabuizace. Další skupinou aktérů, která dostává také značný prostor v médiích, jsou poskytovatelé sexuální asistence, kdy média vytváří spektakl prostřednictvím popisu jejich osobních životů a zkušeností se sexuální oblastí či s klienty. U této skupiny aktérů můžeme vidět nejčastěji legitimizační přístup pomoci, dále pak diskurz detabuizace, ale i delegitimizační diskurzy zmiňující nedostatky služby či formu prostituce.

Další skupina, která dostala prostor se na téma vyjádřit, ačkoli pouze okrajově, je skupina klientů, u kterých se objevuje nejvíce diskurz detabuizace či formy prostituce. Neposlední skupinou jsou odborníci, kteří službu sexuální prostituce značně delegitimizují a jsou vůči poskytování této služby velmi kritičtí. Poslední skupinou je umělecká scéna. Zde je velmi zajímavé, že ačkoli není běžné, aby obecně poskytování jakýchkoli služeb vyvolávalo takovýto zájem o umělecké zpracování, média zde věnují hodně prostoru filmovým či divadelním ztvárněním. Jelikož se jedná o sexuální tematiku, jenž se v médiích dobře prodává, a navíc, která je velmi kontroverzní, barvitě prezentují tato umělecká ztvárnění a vytváří „cirkusovou“ podívanou, kdy v mediálních článcích do detailu popisují intimní život hlavních postav na cestě za sexuálním uspokojením. Umělci tak promlouvají do společenské

debaty a za pomoci médií představují neautentický obraz sexuální asistence. Ve spojitosti s uměleckou tvorbou se objevuje nejčastěji diskurz detabuizace, nalezení vztahu a lásky či diskurz sexuální asistence jako formy prostituce.

Na základě analýzy vidíme, jaké představy o sexuální asistenci média reprodukuje. Zde se promítá další velmi zajímavé téma, a tím je téma moci. Skupinám aktérů není poskytnut stejný prostor se v médiích na téma sexuální asistence vyjádřit. Některé skupiny aktérů dokonce v počtu výpovědí značně dominují. Můžeme vidět, že je v textech sexuální asistence rámovaná spíše těmi, kdo ji poskytují a zaštiťují, nikoli těmi, kdo ji využívají. Média tedy nevytváří diskuzi, nýbrž sami utváří zkreslený obraz o přístupu k tomuto tématu na základě moci. Ta je často popisována v textech ze strany institucí, které rozhodují o nároku hendikepovaných či seniorů na sexuální život, v textu je tato moc reprezentovaná tím, že některá zařízení potlačují potřeby handicapovaných osob a reagují ve spojitosti se sexualitou těchto osob například represí nebo podáváním tlumících léků. Moc rozhodovat o sexualitě hendikepovaných osob mají také rodiče či zákonní zástupci, kteří dle výpovědí často potlačují touhy a potřeby jedince. Potlačují také právo na jeho sexualitu či na jeho soukromí a intimitu.

V kontextu disability studies můžeme vidět, že je v textech moc připisována také majoritní společnosti, kde se objevuje jev paternalismu. Lidé s postižením či lidé s tělem, které je vnímáno neprogresivně či nezdravě anebo na základě jinakosti, jsou vylučováni ze společnosti a jejich potřeby jsou zanedbávány. V kontextu monstróznosti těl a potencionální hrozby ze strany hendikepovaných osob je zde pojednáváno o tom, že právě organizace a poskytovatelé sexuální asistence jsou vnímáni jako ti, jenž mohou pomoci společnosti s těmito hrozbami. Legitimizační hlediska zastávají tezi, že za pomoci sexuální asistence skrze osvětu či detabuizaci by však mělo docházet k větší rovnoprávnosti a inkluzi. Zde jsou naopak v tomto pojetí hendikepovaní lidé vyobrazováni zranitelně.

Dalším silným tématem, které se objevuje v rámci mediálního obrazu, je koncept heteronormativity. V textech je vyobrazován předpoklad, že se od klientů očekává, že hledají svůj protějšek pouze v opačném pohlaví. LGBT komunita jako by nebyla brána v potaz a sexuální asistence je tedy poskytována pouze určité části seniorů či lidí s hendikepem. Celkové zarámování mocenských struktur vidím v tom, že média mají moc reprodukovat

obrazy spojené s lidmi s hendikepem či postižením, a právě tyto představy vedou k vytváření obrazu pro čtenáře a vedou k vylučování určité skupiny lidí ze společnosti (Kolářová, 2012). Mocenské aspekty jsou spojeny s tím, že většinová společnost rozhoduje o tom, co je těmto lidem umožněno a o tom, co vlastně potřebují. Paternalismus se projevuje také v tom, že přistupujeme k této skupině jako k někomu, kdo potřebuje a vyhledává pomoc. Moc je dále reprodukována státem, který poskytuje financování, službu reguluje a nastavuje právní rámce.

Texty otevírají mnohá další témata, která jsou zajímavými náměty pro další studie. V textech bylo kupříkladu často zmiňováno téma nedostatku mužských sexuálních asistentů a nezájem žen o jejich služby. Média vyzdvihují, že v minulosti měli zájem o sexuální služby pouze muži, a to platí také v současnosti. Tento nezájem je v textu vysvětlován tím, že ženy mají často špatné zkušenosti s muži a cítí v jejich společnosti více studu. Muži také dle aktérů nemají o práci sexuálního asistenta příliš zájem a tento jev si aktéři vysvětlují tím, že ženy jsou od přírody pečovatelky, zatímco muži inklinují k tomu být lovci a ochránci, a to je důvod, proč asistentů na trhu příliš není. Značnou roli tedy v přístupu k této službě hraje i genderové sociální role. V textech tedy můžeme vidět značnou předpojatost, tradiční pojetí společnosti založené na předem dané roli mužského a ženského pohlaví a aspekty genderových stereotypů.

Má práce je založena na konceptu spektakularizace. Prostřednictvím diskurzivní analýzy byla potvrzena přítomnost tohoto jevu ve vybraných textech týkajících se sexuální asistence. Tento jev spočívá v cíleném utváření mediálního obrazu za účelem přilákání pozornosti čtenářů. V analýze byly identifikovány různé jazykové prostředky, gramatické struktury a emocionální prvky použité k vytvoření spektaklu – podívané. Dále byla zkoumána mocenská nestabilita v rámci tématu sexuální asistence, která je založena na tom, koho média na dané téma nechávají promlouvat, jak aktéra popisují či oslovují anebo do jaké míry reprodukují jeho vědění oproti tomu, kdy pouze využívají popisu jeho intimního života za účelem bulvarizace. Diskurzivní analýza se ukázala jako užitečný nástroj pro odhalování skrytých významů a vztahů mezi jazykem, mocí a společností. Spektakularizace byla několikrát také přítomna v případě, kdy článek u jednoho z aktérů uváděl protikladná hlediska, tudíž si sami aktéři odporovali a snižovalo to jejich kredibilitu. Média též prostřednictvím spektakularizace zapojují téma invalidity či postižení do tzv. Freak show, kdy se osoby

stávají obětí exploitace za cílem upoutat pozornost čtenářů pro zábavu publika za cílem ziskovosti.

Summary

In my master thesis I dealt with the issue of media spectacularisation in the context of the provision of sexual assistance services. The main aim of this thesis was to highlight the spectacularization of the topic of sexual assistance in selected media, to identify the legitimizing means and to define the discursive levels that appear in the media space. This goal was fulfilled through a critical discursive analysis of selected online posts on the topic of sexual assistance in four selected Czech media outlets, Novinky.cz, iDnes.cz, Aktuálně.cz and Blesk.cz, using Norman Fairclough's approach.

In my thesis, I pointed out the social image that the media transforms sexual assistance services into, how the tabooisation of the topic is reflected here, or what practices the media use to create the so-called spectacle. I have also focused on the different groups of actors who shape the view of sexual assistance in the media, whether or not they are active on the topic.

The question of the legitimacy of sexual assistance is central to this thesis. As sexual practices are performed within this service, society often perceives it as a form of prostitution, which is often associated with a lack of moral and ethical standards, exploitation and violence. This perception leads to the stigmatisation of the providers of this service and the stigmatisation of the clients. Given that prostitution is not morally accepted in our society, there are questions about the legitimisation of sexual assistance. From an analysis of selected articles from Czech online newspapers, I identified ten legitimizing aspects of sexual assistance that are cited by key actors.

Legitimization is portrayed in the texts through the motif of altruism and help, the actors also legitimize the service of sexual assistance through the avoidance of health and social problems, it is also legitimized through education, through the provision of qualified or comprehensive services by trained sexual assistants. There was also the aspect of high demand, examples of good practice, the aspect of normativity, the establishment of legitimacy based on the legislative aspect through the authorities or as an escape from the sex business - prostitution.

While the question of legitimacy focuses on whether the service is perceived as ethical or socially acceptable, the question of discourse refers to how sexual assistance is perceived by actors and how discourses are established. Research shows that different perspectives are intertwined in the context of sexual assistance and that some of these discourses can also be delegitimizing. Based on the discursive analysis, I identified six discourses that are present in actors in the context of sexual assistance. The whole topic of sexual assistance is intertwined with whether the service is somehow distinguished from the provision of other sexual services. Legitimizing discourses talk about the fact that it is not prostitution and point to aspects where the two services are different from each other and where boundaries are established. My analysis concludes that it is not possible to talk about discourses of sexual assistance without referring to the topic of prostitution. Although the actors describe various acts other than the sexual act, they still seem to be comparing these services.

The first discourse identified by the actors in the text is that of sexual assistance as a service that helps the disabled and the elderly and includes not only physical sexual activity but also education, counselling or instruction. Based on training, according to this approach, the assistants are qualified to provide quality and safe services, and seek to help clients fulfil their desires and needs, improve their lives and learn to work with their sexuality. Within this discourse, providers should adhere to a code of ethics and act responsibly, discreetly and sensitively towards the client. Actors highlight the positives in the complexity of sexual assistance, which offers counselling or therapeutic services in addition to sexual practices, so that clients can vent their troubles and problems and find a safe space to share their intimacy. In the discourse, the quality of sexual assistance is based on the proper selection and training of sexual assistants and their ability to work with persons with disabilities. According to the actors, this service helps clients to improve their health condition and gives them confidence and support in dealing with problems of intimacy and sexuality. The support of sexual assistance is projected in contrast to prostitution in the quality of the service with clear rules.

Another discursive aspect identified here is sexual assistance as an attempt to detabulize the issue of sexual needs of disabled persons and the elderly. The provision of this service is seen as an important step towards enhancing equality between people with different abilities. The detabooing of sexual assistance aims to break down the fear in society of people with

disabilities and to encourage a willingness to work with these clients. Sexual assistance is also seen as a means to improve the lives of disabled and disadvantaged citizens and to protect their right to a sexual life. The aim of detabooing sexual assistance is to promote inclusion and diversity in society and to enable people with disabilities or seniors to have full access to information, resources and services related to their sexuality. In my thesis, I have used theoretical anchoring in disability studies that discuss these inequalities in society, stigma and sexual repression. The legitimization approaches mentioned discuss similar aims to disability studies, where opening up these issues to the public may be what helps in the detabulation of sexuality in disabled people. Awareness-raising efforts based on the participation of actors who are in close contact with people with disabilities or direct participation of disabled people can also help. Disability studies also speaks to the normativity of corporeality, where efforts are made to re-conceptualize the framing of disability in social aspects. These studies are intended to contribute to cultural change and a more equal or inclusive society. Thus, disability should not be seen as something repulsive or frightening (Ferguson, Nusbaum, 2012). This approach often appears in texts as part of a discourse of helping or detaboying.

Another prominent theme of disability studies in this context is the monstrosity of bodies, where discrimination and exclusion of individuals from society is based on their differences. This concept speaks to normative ideas of what the body should look like and what bodies are entitled to their own sexuality (Vidali, 2007). This is also encountered in the texts, mostly in the testimonies of service providers or representatives of organisations, in order to legitimise sexual assistance services that can help to raise awareness or detabulize the topic of disability within the theme of the normativity of corporeality. The detabooing of the topic should thus open the way to the perception of disability as something that is a natural part of society. These people are further stigmatized by being perceived as socially dangerous (Vodrážková, 2020). This phenomenon is also described in selected texts, and it is sexual assistance that should help clients work through their sexual frustration and aggression that is caused by the suppression of their sexual needs.

The text also includes a discourse of sexual assistance, which helps to find a relationship and love. The importance of this service, according to the testimonies, lies in the fact that it enables people with disabilities to discover the beauty of their bodies, improve their self-

esteem and confidently establish relationships. This thesis is supported in the texts by the fact that many clients have no sexual or partner experience and sexual assistance gives them the opportunity to live a fulfilling life. However, there are also downsides to sexual assistance in the actors' accounts, such as the lack of transparency and the lack of qualifications of providers. Actors suggest that a model of longer-term training with a targeted focus on the specifics of sexuality of persons with disabilities and ongoing supervision should be introduced to ensure the quality of the service provided. It is also important to improve the information and accessibility of this service for all those interested, without discrimination based on sexual orientation or other factors.

While some actors see this service as necessary and valuable, others consider it unnecessary and inappropriate. Arguments against sexual assistance focus on ethical and emotional conflicts, the absence of relationship building, and the need for a personal and professional approach to service provision. The actors agree that clients mostly lack a partner or love relationship, and that this is something that sexual assistance cannot provide. Thus, it is considered by some of them as an inappropriate service, not very different from prostitution. They argue that in the field of providing services to the disabled or the elderly in working with their sexuality, clients have the possibility of offering a variety of counselling and therapeutic services, which are provided by doctors and professionals and have been on the market for many years. It is these services that should be used by clients instead of sexual assistance, which requires only a few months of training to become certified. Sexual assistance is therefore completely unnecessary in this approach.

This approach encounters the question of normativity that is linked to the topic of prostitution. There is a collision of two opposing discursive perspectives, where one considers the provision of sexual services by the majority society as normal, these services are available according to this approach, and these services are also commonly used. The other approach, however, opposes this view, stating that only a small percentage of society uses paid sexual services, and so there is no reason why we should make efforts to provide these services to the disabled or the elderly.

This brings us to the last discursive perspective, which sees sexual assistance as a form of prostitution. This discourse is de-legitimizing as prostitution is perceived primarily

negatively. A frequent problem is the confusion of terms, which contributes to the delegitimization of sexual assistance, thus neglecting its complexity or the competence of providers. In this way, the media spectacularise sexual assistance and blur the boundaries with prostitution. While some actors perceive sexual assistance positively, as a beneficial and safe service, others consider it risky for clients. Sexual assistance is generally legitimized by actors on the grounds that it is not the same as prostitution and that the assistants have training, certification and experience in the health or social services field. A significant contradiction in the discourse is whether prostitution is considered natural, normal or beneficial, or vice versa. Some actors talk about prostitution as a craft or art and thus see sexual assistance as a form of prostitution in a positive light that should be provided to both able-bodied and disabled clients. Within such a controversial topic, spectacularisation is evident, with the media creating an image of sexual assistance through various practices that prevents us from perceiving the reality authentically.

In my thesis, I also identified the groups of actors that appeared in the contributions and analysed what discursive points of view they hold within the types outlined. Significantly, the media most often present statements by representatives of NGOs, who are given considerable space to present their positions on the topic. They have a so-called "monopoly on speaking", led by Lucie Šídová, who represents the Freya or Rozkoš bez rizik organization. The organisations are dominated by legitimising discourses of aid and detabulation. Another group of actors that also receives considerable media coverage are sexual assistance providers, where the media creates a spectacle through descriptions of their personal lives and experiences in the sexual sphere or with clients. In this group of actors we can see most often a legitimizing approach of assistance, then a discourse of detabulation, but also delegitimizing discourses mentioning the shortcomings of the service or the form of prostitution.

Another group that has been given space to comment on the topic, although only marginally, is the group of clients for whom the discourse of detabulation or forms of prostitution is most prevalent. The last group are professionals who delegitimise the service of sexual prostitution and are very critical of the provision of this service. The last group is the art scene. Here it is very interesting to note that, although it is not common for the provision of any service in general to generate such interest in artistic representations, the media here

devote a lot of space to film or theatre representations. Since this is a sexual subject that sells well in the media, and one that is very controversial, they present these artistic representations in a colourful way, creating a 'circus' spectacle where media articles describe in detail the intimate lives of the main characters on their way to sexual satisfaction. In this way, the artists speak into the social debate and, with the help of the media, present an inauthentic image of sexual assistance. The discourse of detabooing, of finding a relationship and love, or the discourse of sexual assistance as a form of prostitution, is the most frequently encountered in connection with artistic production.

Based on the analysis, we can see what ideas about sexual assistance are reproduced by the media. Another very interesting theme is reflected here, and that is the theme of power. Actor groups are not given equal space to express themselves in the media on the topic of sexual assistance. Some actor groups even dominate the number of statements. We can see that sexual assistance is framed in the texts by those who provide and shield it, rather than by those who use it. Thus, the media do not shape the debate, but themselves shape a distorted image of power-based approaches to the topic. This power is often described in the texts by the institutions that decide on the right of disabled or elderly people to a sexual life; in the text, this power is represented by the fact that some institutions repress the needs of disabled people and react in connection with their sexuality, for example, by repression or by administering inhibiting drugs. Parents or guardians also have the power to make decisions about the sexuality of disabled people and, according to testimonies, they often repress the desires and needs of the individual. They also repress the right to their sexuality or to their privacy and intimacy.

In the context of disability studies, we can see that power is also attributed to the majority society in the texts, where the phenomenon of paternalism appears. People with disabilities, or people with bodies that are perceived as non-progressive or unhealthy or based on difference, are excluded from society and their needs are neglected. In the context of the monstrosity of bodies and the potential threat from disabled people, it is discussed here that it is organisations and sexual assistance providers who are seen as the ones who can help society with these threats. Legitimationist perspectives argue that sexual assistance through education or detablisation, however, should lead to greater equality and inclusion. Here, on the contrary, disabled people are portrayed vulnerably in this view.

Another strong theme that emerges within the media image is the concept of heteronormativity. Texts portray the assumption that clients are expected to seek their counterpart only in the opposite sex. The LGBT community seems to be disregarded and thus sexual assistance is only provided to a certain segment of seniors or people with disabilities. I see the overall framing of power structures in that the media has the power to reproduce images associated with people with disabilities or handicaps, and it is these images that lead to the creation of images for the reader and lead to the exclusion of a certain group of people from society (Kolářová, 2012). The power aspects are linked to the fact that the majority society decides what these people are allowed and what they actually need. Paternalism is also manifested in treating this group as someone who needs and seeks help. Power is further reproduced by the state, which provides funding, regulates the service and sets legal frameworks.

The texts open up many other topics that are interesting topics for further studies. For example, the lack of male sexual assistants and women's lack of interest in their services were frequently mentioned in the texts. The media highlight that in the past only men were interested in sex work, and this is also true today. This lack of interest is explained in the text by the fact that women often have bad experiences with men and feel more shame in their company. Men, according to the actors, are also not very interested in the work of a sexual assistant, and the actors explain this phenomenon by the fact that women are by nature carers, while men tend to be hunters and protectors, and this is the reason why there are not many assistants on the market. Thus, gendered social roles play a significant role in access to this service. So we can see in the texts a lot of bias, traditional notions of society based on predetermined male and female gender roles and aspects of gender stereotyping.

My thesis is based on the concept of spectacularization. Through discursive analysis, the presence of this phenomenon in selected texts related to sexual assistance was confirmed. This phenomenon consists in the purposeful shaping of the media image in order to attract the attention of readers. The analysis identified the different linguistic devices, grammatical structures and emotional elements used to create the spectacle. Furthermore, the power instability within the topic of sexual assistance was examined based on who the media allows to speak on the topic, how they describe or address the actor, or the extent to which they

reproduce the actor's knowledge as opposed to merely using descriptions of the actor's intimate life for the purpose of tabloidisation. Discursive analysis has proven to be a useful tool for uncovering hidden meanings and relationships between language, power and society. Spectacularisation was also present on several occasions when an article presented conflicting points of view for one of the actors, thus contradicting the actors themselves and reducing their credibility. Through spectacularisation, the media also involve the topic of disability or impairment in the so-called Freak Show, where persons are exploited to attract the attention of readers for the entertainment of the audience for the purpose of profitability.

Použitá literatura

Bazaco, Ángela. Redondo, Marta. Sánchez-García, Pilar. (2019): "Clickbait as a strategy of viral journalism: conceptualisation and methodst". *Revista Latina de Comunicación Social*, 74, pp. 94 to 115. <http://www.revistalatinacs.org/074paper/1323/06en.html> DOI: 10.4185/RLCS-2018-1323en

BAZUIN, Anneke, 2005. Sexuelle Assistenz in Europa. In: Sexuelle Assistenz für Frauen und Männer mit Behinderungen. Frankfurt am Main: pro Familia.

Bělohradský, Václav. 2008. „Proletáři všech spektáklů, spojte se.“ Pp. 11-40 in *Média dnes: reflexe mediality, médií a mediálních obsahů*, ed. by Foret, Martin - Lapčík, Marek - Orság, Petr. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

BOGDAN, Robert. *Freak Show: Presenting Human Oddities for Amusement and Profit*. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1990.

BOUKES, Mark. (2019). Infotainment. In T. P. Vos, F. Hanusch, D. Dimitrakopoulou, M. Geertsema-Sligh & A. Sehl (eds.), *International Encyclopedia of Journalism Studies; Forms of Journalism*. Hoboken (NJ): Wiley-Blackwell. doi: 10.1002/9781118841570.iejs0132

DANISH ASSOCIATION FOR SEXUALITY ADVISORS, 2021. Sexuality regardless of disability. *Seksualvejlederforeningen.dk* [online]. 2021 [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://www.seksualvejlederforeningen.dk/in-english/>

DEBORD, Guy. *Společnost spektáklů*. V Praze: Intu, 2007. ISBN 978-80-903355-5-4.

TICHOVOVÁ, Veronika. KAJANOVÁ, Alena. ONDRÁŠEK, Stanislav. Public Discourse of Sexual Assistance in the Czech Republic. *Sex Disabil* 39, 707–713 (2021). <https://doi.org/10.1007/s11195-021-09701-3>

DEBORD, Guy. *Společnost spektáklů*. V Praze: Intu, 2007. ISBN 978-80-903355-5-4.

ENDLOVÁ, Tereza. Postoje veřejnosti ke službě sexuální asistence [online]. Diplomová práce. Hradec Králové, 2020 [cit. 2022-06-22]. Univerzita Hradec Králové, Ústav sociální práce. Vedoucí práce Mgr. Miroslav Kappl, Ph.D. Dostupné z: <https://theses.cz/id/4yq49f/>.

FAIRCLOUGH, Norman. 1989. *Language and Power*. London: Longman.

FAIRCLOUGH, Norman. 1992. *Discourse and Social Change*. Polity Press.

FAIRCLOUGH, Norman. 1995. *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. Harlow: Longman.

FAIRCLOUGH, Norman. 2001. *Language and Power* (2nd ed.). Harlow: Pearson Education Limited.

FAIRCLOUGH, Norman. 2015. *Language and Power* (3rd ed.). New York: Routledge

FERGUSON, Philip, M. NUSBAUM, Emily. Research & Practice for Persons with Severe Disabilities: Disability Studies: What Is It and What Difference Does It Make? 2012, Vol. 37, No. 2, 70-80 [online]. 2012 [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <http://imhl.com/files/docs/20150415a.pdf>

FOUCAULT, Michel. *Archeologie vědění*. Vydání druhé. Přeložil Čestmír PELIKÁN. V Praze:

Herrmann, 2016. ISBN 978-80-87054-43-7.

FREYA (a). O sexuální asistenci [online]. 2023 [cit. 15.04.2023]. Dostupné z: <https://www.freya.live/cs/sexualni-asistence/o-sexualni-asistence>

FREYA (b). Výcvik pro sexuální asistenty a asistentky. 2023 [cit. 15.04.2023]. Dostupné z: <https://www.freya.live/cs/nase-kurzy/vycvik-pro-sexualni-asistentky/36/vycvik-pro-sexualni-asistenty-a-asistentky>.

GIDDENS, Anthony. *Proměna intimacy: sexualita, láska a erotika v moderních společnostech*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0175-5.

HAMMER, R., McLaren, P. (1992). The spectacularization of subjectivity: Media knowledges, global citizenry, and the new world order. *Polygraph*, 5. 46-66. Dostupné z: https://digitalcommons.chapman.edu/education_articles/160/

KELLNER, Douglas. (2003). *Media Spectacle*. London: Routledge.

KLEZLOVÁ, Milada. Diplomová práce: Problematika sexuální asistence u zdravotně postižených osob [online]. Univerzita Tomáš Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Radana Kroutilová Nováková. 2021 [cit. 2023- 04-16]. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/46340/klezlov%20c3%a1_2021_dp.pdf

KOLÁŘOVÁ, Kateřina. *Jinakost - postižení - kritika: společenské konstrukty nezpůsobilosti a hendikepu: antologie textů z oboru disability studies*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-050-6.

KRIPPENDORFF, Klaus. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Sage publications. ISBN 978-1-4129-8315-0.

LECNAROVÁ, Petra, 2015. Projekt intimní a sexuální asistence z pohledu trestního práva – není tento projekt v rozporu s trestným činem kuplířství? In: *Sexualniasistence.cz* [online]. 4. 12. 2015 [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <http://www.sexualniasistence.cz/projekt-intimni-a-sexualni-asistence-z-pohledutrestniho-prava-neni-tento-projekt-v-rozporu-s-trestnym-cinem-kuplirstvi>

NetMonitor. SPIR – Gemius. 2023 [cit. 2023- 04-16]. Dostupné z: <https://rating.gemius.com/cz/tree/2>

Newton Media. *Pohled do médií, který vám dá smysl*. Newton Media [online]. Dostupné z: <https://www.newtonmedia.cz/>

PARAPLE. *Centrum Paraple: SLUŽBY* [online]. Dostupné z: <https://www.paraple.cz/sluzby/>

PŠENICOVÁ, Bára, 2015. Rozhovor: Lucie Šídová o dvou letech projektu Právo na sex a zavádění sexuální asistence v ČR. In: *Rozkosbezrizika.cz* [online]. 2015 [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/rozhovor-luciesidova-o-dvou-letech-projektu-pravo-na-sex-a-zavadeni-sexualni-asistence-v-cr/>

ROZKOŠ BEZ RIZIKA. *Právo na sex. ROZKOŠ bez RIZIKA představuje nový projekt* [online]. 2014 [cit. 15.04.2023]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/pravo-na-sex-rozkos-bez-rizika-predstavuje-novy-projekt/>

SKOK DO ŽIVOTA. *Skok do života* [online]. 2023 [cit. 23.04.2023]. Dostupné z: <https://www.skokdozivota.cz/>

STEPHENS, Elizabeth. Twenty-First Century Freak Show: Summer 2005, Volume 25, No. 3

ŠÍDOVÁ, L., POLÁKOVÁ, J., MALINOVÁ, H. 2014. Ze sexbyznysu na trh práce? Přenos znalostí v oblasti legálního uchopení prostituce a jeho dopad na trh práce. 1. vyd. Praha: Sportpropag, a.s. ISBN 978-80-260-4963-0.

VAŠÁT, Petr. (2008). Kritická diskursivní analýza: sociální konstruktivismus v praxi. AntropoWebzin, 4(2–3), 101–112. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/publikace/kriticka-diskursivni-analyza-socialni-konstruktivismus-v-praxi>

VIDALI, Amy. Performing the Rhetorical Freak Show: Disability, Student Writing, and College Admissions. College English, 2007.

VODRÁŽKOVÁ, Michaela. Diplomová práce: Sexuální asistence v České republice. Vedoucí práce Ladislav Otava. 2020 [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/dopep/Vodrazkova_Michaela_Diplomova_prace_Archive.pdf?stahnout=1;dk=EP8FudkX

VOLEK, Jaromír. Mediální obraz ve volební kampani. Prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce. In Média a společnost. Praha: Fokoláre, Pontes., 2013. s. 5-18. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/284502714_PRVNI_PREZIDENTSKA_VOLBA_V_ME DIICH_JAKO_RITUALIZOVANE_MELODRAMA_O_HLEDANI_ARISTOKRATA_PLEBEJC E/citations

World Health Organization. (2001). International classification of functioning, disability and health: Short version. Geneva, Switzerland: World Health Organization.

ZVĚŘINA, Jaroslav. Sexuologie nejen pro lékaře. 1. Vyd. Brno: CERM, 2003. 287 s. ISBN 80-7204-264-5